

Bruxelles, den 2. juli 2025
(OR. en)

11146/25

JAI 992
FREMP 183
POLGEN 69
JUSTCIV 125
CONSOM 125
DROIPEN 75
EJUSTICE 39

FØLGESKRIVELSE

fra: Martine DEPRez, direktør, på vegne af generalsekretæren for Europa-Kommissionen

modtaget: 1. juli 2025

til: Thérèse BLANCHET, generalsekretær for Rådet for Den Europæiske Union

Vedr.: MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET, DEN EUROPÆISKE CENTRALBANK, DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG REGIONSUDVALGET
EU's resultattavle for retlige anliggender 2025

Hermed følger til delegationerne dokument COM(2025) 375 final.

Bilag: COM(2025) 375 final

EUROPA-
KOMMISSIONEN

Bruxelles, den 1.7.2025
COM(2025) 375 final

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET,
DEN EUROPÆISKE CENTRALBANK, DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG
SOCIALE UDVALG OG REGIONSUDVALGET**

EU's resultattavle for retlige anliggender 2025

1. INDLEDNING

Effektive retssystemer er afgørende for anvendelsen og håndhævelsen af EU-retten og opretholdelsen af retsstatsprincippet og de øvrige værdier, som Unionen bygger på, og som medlemsstaterne deler. De nationale domstole optræder som EU-domstole, når de anvender EU-retten. Det er først og fremmest de nationale domstole, som sikrer, at de rettigheder og forpligtelser, der følger af EU-retten, håndhæves effektivt (artikel 19 i traktaten om Den Europæiske Union (TEU)).

Derudover er effektive retssystemer også afgørende for den gensidige tillid og for at forbedre investeringsklimaet og bæredygtigheden af den langsigtede vækst. Derfor er forbedringen af effektiviteten, kvaliteten og uafhængigheden af de nationale retssystemer en af prioriteterne for det europæiske semester – EU's årlige cyklus for samordning af den økonomiske politik. I EU's konkurrenceevnekompass for 2025¹ og den ledsagende årsrapport om det indre marked og konkurrenceevnen 2025² mindes der om, at overholdelse af retsstatsprincippet er afgørende for et velfungerende indre marked, da det skaber et stabilt driftsmiljø, der giver EU og dets medlemsstater en global konkurrencefordel. Retsstatsprincippet sikrer et erhvervs-klima, hvor lovgivningen anvendes effektivt og ensartet, hvor virksomheder kan arbejde i en anden medlemsstat på lige fod med lokale virksomheder, og hvor økonomiske dispositioner træffes på et gennemsigtigt og objektivt grundlag. Velfungerende og fuldt uafhængige retssystemer kan have en positiv indvirkning på investeringer og er afgørende for investeringsbeskyttelse. De er forbundet med større produktivitet og konkurrenceevne. De er også vigtige for at sikre effektiv og grænseoverskridende håndhævelse af kontrakter og forvaltningsretlige afgørelser og tvistbilæggelse, som er afgørende for, at det indre marked fungerer³.

I denne sammenhæng giver EU's resultattavle for retlige anliggender en årlig oversigt over indikatorer, der måler de tre væsentlige parametre for effektive retssystemer:

- omkostningseffektivitet
- kvalitet
- uafhængighed.

De nye og ajourførte tal omfatter data om adgang til retssystemet for ofre for kriminalitet, ofre for vold mod kvinder/vold i hjemmet, personer, der er i risiko for forskelsbehandling, og ældre samt om digitalisering af retsvæsenet⁴. Resultattavlen for 2025 videreudvikler også andre indikatorer, i lyset af at en dimension vedrørende det indre marked er blevet inddraget i den årlige rapport om retsstatssituationen, som bebudet i kommissionsformand Ursula von der Leyens politiske retningslinjer for 2024-2029. I denne udgave af resultattavlen præsenteres under det nye afsnit "Andre indikatorer, der er relevante for det indre marked" de indikatorer, der er relevante for et velfungerende indre marked, hvor effektive retssystemer og respekt for retsstatsprincippet er

¹ Et konkurrenceevnekompass for EU om at genvinde konkurrenceevnen og sikre bæredygtig velstand (COM(2025) 30 final).

² COM(2025) 26 final.

³ Jf. meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget – Påpejning og håndtering af hindringer for det indre marked (COM(2020) 93 final) og ledsagende dokument (SWD(2020) 54 final).

⁴ Jf. meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget – "Digitalisering af retsvæsenet i Den Europæiske Union: En værktøjskasse fuld af muligheder" (COM(2020) 710) og ledsagende dokument (SWD(2020) 540).

centrale elementer. Dimensionen vedrørende erhvervslivet og det indre marked styrkes ved at præsentere nye indikatorer for klageinstanser i første instans vedrørende offentlige indkøb, øverste revisionsinstitutioner og nationale konkurrencemyndigheder.

– Den årlige retsstatscyklus –

I 2020 oprettede Kommissionen den omfattende årlige retsstatscyklus for at uddybe sin overvågning af retsstatssituationen i medlemsstaterne. Retsstatscyklussen fungerer som et forebyggende redskab, der fremmer dialogen og styrker den fælles bevidsthed om retsstatsspørgsmål. Kernen i cyklussen er den årlige retsstatsrapport, som indeholder en sammenfatning af den vigtigste udvikling – både den positive og den negative – i alle medlemsstater og EU som helhed. Rapporten, hvoraf seneste udgave blev offentliggjort den 24. juli 2024, bygger på en række forskellige kilder, herunder EU's resultattavle for retlige anliggender⁵. EU's resultattavle for retlige anliggender 2025 er også blevet videreudviklet for at afspejle behovet for yderligere komparative oplysninger, som blev konstateret under udarbejdelsen af rapporten om retsstatssituationen 2024, med henblik på yderligere at støtte de årlige rapporter om retsstatssituationen.

Hvad er EU's resultattavle for retlige anliggender?

EU's resultattavle for retlige anliggender er et årligt sammenlignende informationsværktøj. Dens formål er at hjælpe medlemsstaterne med at forbedre effektiviteten af deres nationale retssystemer ved at tilvejebringe objektive, pålidelige og sammenlignelige data om en række indikatorer, der er relevante for vurderingen af i) effektiviteten, ii) kvaliteten og iii) uafhængigheden af retssystemerne i alle medlemsstater. Der opstilles ikke en samlet rangordning. Der gives i stedet en oversigt over, hvordan alle medlemsstaternes retssystemer fungerer, baseret på indikatorer, som er af fælles interesse og relevans for alle medlemsstater.

Resultattavlen skal ikke tages som udtryk for, at Kommissionen foretrækker et bestemt retssystem, idet alle medlemsstater behandles lige.

Effektivitet, kvalitet og uafhængighed er de væsentlige parametre for et effektivt retssystem uanset det nationale retsvæsens opbygning eller den retstradition, som retsvæsenet er baseret på. Data vedrørende disse tre parametre bør læses i sammenhæng, da alle tre ofte hænger sammen (initiativer, der har til formål at forbedre det ene, påvirker ofte de øvrige).

Resultattavlen indeholder indikatorer, der hovedsagelig vedrører civil-, handels- og forvaltningsretlige sager og, forudsat at der foreligger data, visse straffesager (dvs. sager om hvidvask af penge og bestikkelse ved domstole i første instans). Formålet er at bistå medlemsstaterne i deres bestræbelser på at skabe et effektivt og investeringsvenligt miljø, der fungerer i både erhvervslivets og offentlighedens interesse. Resultattavlen er et sammenlignende informationsværktøj, der udvikles gennem dialog med medlemsstaterne og Europa-Parlamentet⁶. Den har til formål at vurdere de væsentlige parametre for et effektivt retssystem og tilvejebringe relevante årlige data.

Hvad er metoderne i EU's resultattavle for retlige anliggender?

Til udarbejdelsen af resultattavlen benyttes forskellige informationskilder. European Commission for the Efficiency of Justice (Den Europæiske Kommission for et Effektivt Retsvæsen (CEPEJ)) under

⁵ https://commission.europa.eu/publications/2024-rule-law-report-communication-and-country-chapters_da.

⁶ F.eks. Europa-Parlamentets beslutning af 29. maj 2018 om EU's resultattavle for retlige anliggender 2017 (P8_TA(2018)0216).

Europarådet, som Kommissionen har indgået en kontrakt med om gennemførelse af en særlig årlig undersøgelse, leverer en stor del af de kvantitative data. Disse data dækker perioden 2014-2023 og er leveret af medlemsstaterne i overensstemmelse med CEPEJ's metode. Undersøgelsen indeholder også detaljerede kommentarer og landespecifikke faktablade, som giver flere baggrundsoplysninger og skal læses sammen med figurene⁷.

Data om retssagernes varighed, som er indsamlet af CEPEJ, viser "gennemløbstiden" – den estimerede varighed af retssager (beregnet som forholdet mellem verserende og afsluttede sager i løbet af et år). Data om domstolenes og de administrative myndigheders effektivitet, når EU-retten finder anvendelse på særlige områder, viser den gennemsnitlige varighed af sager ud fra retssagernes faktiske varighed. Bemærk, at varigheden af retssager kan variere betydeligt mellem forskellige regioner i en medlemsstat. Sager kan tage særlig lang tid i byområder, hvor koncentrationen af erhvervsaktiviteter kan føre til en større sagsbyrde.

Andre datakilder, der dækker perioden 2014-2024, omfatter:

- gruppen af kontaktpersoner vedrørende de nationale retssystemer⁸
- Det Europæiske Netværk af Domstolsadministrationer (ENCJ)⁹
- Det Europæiske Netværk af Formændene for de Øverste Domstole¹⁰
- Sammenslutningen af Statsråd og Forvaltningsdomstole i Den Europæiske Union (ACA-Europa)¹¹
- Rådet for Advokatsamfund i Den Europæiske Union (CCBE)¹²
- Det Europæiske Konkurrencenet¹³
- netværket af klageinstanser i første instans vedrørende offentlige indkøb¹⁴

⁷ https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/upholding-rule-law/eu-justice-scoreboard_da.

⁸ Til udarbejdelsen af EU's resultattavle for retlige anliggender og for at fremme udvekslingen af bedste praksis for retssystemernes effektivitet bad Kommissionen medlemsstaterne om at udpege to kontaktpersoner, én blandt dommerne og én fra justitsministeriet. Denne uformelle gruppe mødes regelmæssigt.

⁹ ENCJ samler de nationale institutioner i EU-medlemsstaterne, som er uafhængige af den udøvende og den lovgivende magt, og som er ansvarlige for at bistå retsvæsenet med at sikre en uafhængig behandling ved domstolene: <https://www.encj.eu/>.

¹⁰ Det Europæiske Netværk af Formændene for de Øverste Domstole er et forum, som giver europæiske institutioner mulighed for at anmode om udtalelser fra de øverste domstole og komme tættere på hinanden ved at tilskynde til drøftelse og udveksling af idéer: <http://network-presidents.eu/>.

¹¹ ACA-Europa består af EU-Domstolen og statsrådene eller de øverste forvaltningsdomstole i hver EU-medlemsstat: <https://www.aca-europe.eu/index.php/en/>.

¹² CCBE repræsenterer europæiske advokatsamfund i deres fælles interesser over for europæiske og andre internationale institutioner. Det fungerer regelmæssigt som forbindelsesled mellem dets medlemmer og EU-institutionerne, internationale organisationer og andre juridiske organisationer rundt om i verden: <https://www.ccbe.eu/>.

¹³ Det Europæiske Konkurrencenet er et forum for drøftelser og samarbejde mellem europæiske konkurrencemyndigheder i sager, hvor artikel 101 og 102 i TEUF finder anvendelse. Det Europæiske Konkurrencenet er rammen for det tætte samarbejde, der er fastlagt ved Rådets forordning (EF) nr. 1/2003. Gennem Det Europæiske Konkurrencenet samarbejder Kommissionen og de nationale konkurrencemyndigheder i alle EU-medlemsstater med hinanden: http://ec.europa.eu/competition/ecn/index_en.html.

¹⁴ Netværket af klageinstanser i første instans vedrørende offentlige indkøb blev oprettet for at styrke samarbejdet mellem de nationale klageinstanser i første instans for offentlige indkøb i EU. Gruppens opgave er at rådgive Europa-Kommissionen om spørgsmål vedrørende gennemførelsen af klagedirektiverne og funktionen af de nationale klagesystemer. Som følge af evalueringen af klagedirektivernes effektivitet (COM(2017) 28 af 24. januar 2017) opfordrer Europa-Kommissionen klageinstanser i første instans til at samarbejde for at forbedre udvekslingen af oplysninger og god praksis.

- Kommunikationsudvalget (COCOM)¹⁵
- Det Europæiske Observationscenter for Krænkelser af Intellektuelle Ejendomsrettigheder¹⁶
- netværket for forbrugerbeskyttelsessamarbejde¹⁷
- Ekspertgruppen vedrørende Hvidvask af Penge og Finansiering af Terrorisme (EGMLTF)¹⁸
- Eurostat¹⁹
- de nationale kontaktpunkter til bekæmpelse af korruption²⁰
- netværket af anklagemyndigheder eller tilsvarende funktioner ved medlemsstaternes øverste domstole (NADAL-netværket)²¹
- kontaktudvalget for overordnede revisionsorganer²².

I årenes løb er metoderne for resultattavlen blevet forbedret og finjusteret i tæt samarbejde med gruppen af kontaktpersoner vedrørende nationale retssystemer, især ved brug af et spørgeskema (der opdateres hvert år) og indsamling af data om visse aspekter af retssystemernes funktionsmåde.

Adgangen til data, navnlig vedrørende indikatorer for retssystemernes effektivitet, bliver bedre og bedre. Det skyldes, at mange medlemsstater har investeret i kapacitet til at udarbejde bedre retslige statistikker. Hvis der fortsat er vanskeligheder med at indsamle eller levere data, skyldes det enten utilstrækkelig statistisk kapacitet eller manglende nøjagtig overensstemmelse mellem de nationale kategorier, som data indsamles for, og dem, der anvendes til resultattavlen. Kun i ganske få tilfælde skyldes datamanglen manglende bidrag fra nationale myndigheder. Kommissionen opfordrer fortsat medlemsstaterne til yderligere at mindske denne datamangel.

Hvordan giver EU's resultattavle for retlige anliggender input til det europæiske semester, og hvordan er den relateret til genopretnings- og resiliensfaciliteten?

Resultattavlen indeholder data til at vurdere de nationale retssystemers uafhængighed, kvalitet og effektivitet. Dermed sigter den mod at hjælpe medlemsstaterne med at gøre deres nationale retssystemer mere effektive. Ved at sammenligne oplysninger om medlemsstaternes retssystemer gør resultattavlen det lettere at udpege bedste praksis og mangler og at gøre status over udfordringer og fremskridt. Inden for

¹⁵ COCOM er sammensat af repræsentanter for EU-medlemsstaterne. Dets primære rolle er at afgive udtalelser om udkast til retsakter om det digitale indre marked, som Kommissionen har til hensigt at vedtage: <https://ec.europa.eu/transparency/comitology-register/screen/committees/C15401/consult?lang=da>.

¹⁶ Det Europæiske Observationscenter for Krænkelser af Intellektuelle Ejendomsrettigheder er et netværk af eksperter og interessenter med specialviden. Det er sammensat af repræsentanter fra den offentlige og den private sektor, som samarbejder i aktive arbejdsgrupper: <https://www.euipo.europa.eu/da/observatory>.

¹⁷ Netværket for forbrugerbeskyttelsessamarbejde er et netværk af nationale myndigheder med ansvar for håndhævelsen af EU's forbrugerbeskyttelseslovgivning i Unionen og EØS-landene: https://commission.europa.eu/live-work-travel-eu/consumer-rights-and-complaints/enforcement-consumer-protection/consumer-protection-cooperation-network_en.

¹⁸ EGMLTF mødes regelmæssigt for at udveksle synspunkter og hjælpe Kommissionen med at fastlægge politikker og udforme ny lovgivning vedrørende hvidvask af penge og finansiering af terrorisme: <https://ec.europa.eu/transparency/expert-groups-register/screen/expert-groups/consult?lang=da&do=groupDetail.groupDetail&groupID=2914>.

¹⁹ Eurostat er Unionens statistiske kontor: <https://ec.europa.eu/eurostat/>.

²⁰ Kommissionen står i spidsen for en uformel gruppe af kontaktpersoner, der beskæftiger sig med bekæmpelse af korruption. Se også https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/democracy-eu-citizenship-anti-corruption/anti-corruption/eu-network-against-corruption_en.

²¹ <https://attorneygeneral.mt/activities/nadal-network-conference/>.

²² Kontaktudvalget samler lederne af medlemsstaternes øverste revisionsorganer og Den Europæiske Revisionsret og udgør et forum for drøftelse og styrkelse af samarbejdet om revision og relaterede aktiviteter, <https://www.eca.europa.eu/sites/cc/da/pages/about.aspx>.

rammerne af det europæiske semester gennemføres der landespecifikke vurderinger gennem en bilateral dialog med de berørte nationale myndigheder og interessenter. Hvis de afdækkede mangler har makroøkonomiske konsekvenser, kan analysen under det europæiske semester få Kommissionen til at foreslå Rådet at vedtage landespecifikke henstillinger for at forbedre de nationale retssystemer i de enkelte medlemsstater²³.

Genopretnings- og resiliensfaciliteten har stillet mere end 650 mia. EUR til rådighed i form af lån og ikkertilbagebetalingspligtig finansiel støtte, hvoraf hver medlemsstat skal afsætte mindst 20 % til den digitale omstilling og mindst 37 % til foranstaltninger, der bidrager til klimamålene. Indtil videre har de reformer og investeringer, som medlemsstaterne har foreslået, oversteget disse mål med anslåede digitale udgifter på 26 % og klimaudgifter på ca. 42 %. Genopretnings- og resiliensfaciliteten giver mulighed for at behandle landespecifikke henstillinger vedrørende nationale retssystemer og fremskynde de nationale bestræbelser på at fuldføre den digitale omstilling af retssystemerne. Betalingerne til medlemsstaterne inden for rammerne af den resultatbaserede genopretnings- og resiliensfacilitet er betinget af opfyldelsen af milepæle og mål. Ca. 7 100 milepæle og mål blev foreslået, hvoraf ca. to tredjedele er relateret til investeringer, og en tredjedel til reformer. I henhold til forordningen om genopbygnings- og resiliensfaciliteten skulle Kommissionen vurdere, om medlemsstaternes genopretnings- og resiliensplaner kunne bidrage til effektivt at tackle alle eller en væsentlig del af de udfordringer, der er udpeget i de relevante landespecifikke henstillinger, eller udfordringer, der er udpeget i andre kommissionsdokumenter, som er vedtaget som led i det europæiske semester²⁴. Efter forfinansieringsbetalinger samt betalingsanmodninger fra medlemsstaterne og positive vurderinger fra Kommissionen af den tilfredsstillende opfyldelse af de respektive milepæle og mål²⁵ er der frem til maj 2025 blevet udbetalt i alt 308,04 mia. EUR i tilskud og lån fra genopretnings- og resiliensfaciliteten til medlemsstaterne. I samme tidsramme er opfyldelsen af 71 % af milepælene og målene endnu ikke blevet vurderet af Kommissionen.

Hvorfor er effektive retssystemer vigtige for et investeringsvenligt erhvervmiljø?

Effektive retssystemer, som værner om retsstatsprincippet, har en positiv økonomisk virkning. Respekten for retsstatsprincippet sikrer et erhvervs-klima, hvor lovgivningen anvendes effektivt og ensartet, og hvor virksomheder kan arbejde i en anden medlemsstat på lige fod med lokale virksomheder. Retsstatsprincippet er afgørende for et velfungerende indre marked og for at opretholde et stabilt driftsmiljø, der giver EU og medlemsstaterne en global konkurrencefordel²⁶. Effektive retssystemer er også særligt relevante i forbindelse med det europæiske semester og genopretnings- og resiliensfaciliteten. Hvis retssystemerne garanterer håndhævelse af rettigheder, er kreditorerne mere tilbøjelige til at yde lån, transaktionsomkostningerne reduceres, og virksomhederne er mere tilbøjelige til at investere, har større tillid og afskrækkes fra opportunistisk adfærd. Et effektivt retssystem er faktisk afgørende for vedvarende økonomisk vækst. Det kan forbedre erhvervs-klimaet, fremme innovation, tiltrække udenlandske direkte investeringer, sikre skatteindtægter og støtte den økonomiske vækst. Den positive virkning, som

²³ Inden for rammerne af det europæiske semester rettede Rådet på grundlag af et forslag fra Kommissionen landespecifikke henstillinger vedrørende deres retssystem til syv medlemsstater i 2019 (HR, IT, CY, HU, MT, PT og SK) og otte medlemsstater i 2020 (HR, IT, CY, HU, MT, PL, PT og SK). Der blev ikke fremsat landespecifikke henstillinger i 2021 på grund af de igangværende processer under genopretnings- og resiliensfaciliteten. I 2022 var der to medlemsstater (PL og HU) med landespecifikke henstillinger vedrørende retsvæsenets uafhængighed. I 2024 havde én medlemsstat en landespecifik henstilling vedrørende retsvæsenets og korruptionsbekæmpelsessystemets effektivitet, uafhængighed og integritet.

²⁴ Artikel 19, stk. 3, litra b), og artikel 24, stk. 3 og 5, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/241 af 12. februar 2021 om oprettelse af genopretnings- og resiliensfaciliteten (EUT L 57 af 18.2.2021, s. 17).

²⁵ EU's resultattavle for retlige anliggender er en af de informationskilder, der anvendes som input til det europæiske semester. Disse oplysninger foregriber ikke Kommissionens vurderinger af den tilfredsstillende opfyldelse af milepælene og mål under genopretnings- og resiliensfaciliteten.

²⁶ Et konkurrenceevnekompas for EU (COM(2025) 30 final), s. 19, årsrapport om det indre marked og konkurrenceevnen 2025 (COM(2025) 26 final, s. 3).

velfungerende nationale retssystemer har på økonomien, understøttes af en række undersøgelser²⁷, bl.a. fra Den Internationale Valutafond (IMF)²⁸, Den Europæiske Centralbank (ECB)²⁹, Det Europæiske Netværk af Domstolsadministrationer³⁰, Organisationen for Økonomisk Samarbejde og Udvikling (OECD)³¹, Det Verdensøkonomiske Forum³² og Verdensbanken³³.

Ved en undersøgelse blev der konstateret en stærk sammenhæng mellem en reduktion af retssagers varighed (målt i gennemløbstid³⁴) og virksomhedernes vækstrate³⁵. Når en højere andel af virksomheder opfatter retssystemet som uafhængigt, korrelerer det ifølge undersøgelsen med en højere virksomhedsomsætning og større produktivitetsvækst³⁶.

Andre undersøgelser har fremhævet betydningen af et effektivt nationalt retssystem for virksomhedernes investeringsbeslutninger og evne til at løse konflikter om intellektuelle ejendomsrettigheder. I en undersøgelse svarede f.eks. 93 % af de store virksomheder, at de systematisk og løbende foretager en gennemgang af retsstatsforholdene (herunder domstolenes uafhængighed) i de lande, de investerer i³⁷. I en anden undersøgelse svarede over halvdelen af de små og mellemstore virksomheder (SMV'er), at høje omkostninger og langvarige retssager var hovedårsagerne til, at de afstår fra at anlægge retssager på grund

-
- ²⁷ "Justice and finance: Does judicial efficiency contribute to financial system efficiency?", 2024, Muhammad Atif Khan, Muhammad Asif Khan, Mohammed Arshad Khan, Shahid Hussain, Veronika Fenyves: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2214845023001709>, Chemin, M., 2020, "Judicial efficiency and firm productivity: Evidence from a world database of judicial reforms," *The Review of Economics and Statistics* 102(1): s. 49, <https://direct.mit.edu/rest/article/102/1/49/58536/Judicial-Efficiency-and-Firm-Productivity-Evidence>, Kapopoulos, P. og Rizos, A., 2024, "Judicial efficiency and economic growth: Evidence based on European Union data," *Scottish Journal of Political Economy* 71(1): s. 101, <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/sjpe.12357?msockid=1a8244b340af65701f02511641c36474>.
- ²⁸ IMF, Regional Economic Outlook, november 2017, "Europe: Europe Hitting its Stride", s. xviii, s. 40, 70: <https://www.imf.org/~media/Files/Publications/REO/EUR/2017/November/eur-booked-print.ashx?la=en>.
- ²⁹ ECB, "Structural policies in the euro area", juni 2018, ECB Occasional Paper Series nr. 210: <https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/scpops/ecb.op210.en.pdf?3db9355b1d1599799aa0e475e5624651>.
- ³⁰ Det Europæiske Netværk af Domstolsadministrationer og Montaigne Centre for the Rule of Law and Administration of Justice of Utrecht University: "Economic value of the judiciary – A pilot study for five countries on volume, value and duration of large commercial cases", juni 2021: <https://pgwrk-websitemedia.s3.eu-west-1.amazonaws.com/production/pwk-web-encj2017-p/Reports/Economic%20value%20of%20te%20judiciary%20-%20pilot%20study.pdf>.
- ³¹ Se f.eks. "What makes civil justice effective?", OECD Economics Department Policy Notes, nr. 18, juni 2013, og "The Economics of Civil Justice: New Cross-Country Data and Empirics", OECD Economics Department Working Papers, nr. 1060, august 2013.
- ³² Det Verdensøkonomiske Forum, "The Global Competitiveness Report 2019", oktober 2019: <https://www.weforum.org/reports/global-competitiveness-report-2019>.
- ³³ Verdensbanken, "World Development Report 2017: Governance and the Law, Chapter 3: The role of law", s. 83, 140: <http://www.worldbank.org/en/publication/wdr2017>.
- ³⁴ Indikatoren "gennemløbstid" er antallet af uafsluttede sager divideret med antallet af afsluttede sager ved årets udgang ganget med 365 (dage). Det er en standardindikator, der er udviklet af Den Europæiske Kommission for et Effektivt Retsvæsen (CEPEJ) under Europarådet: http://www.coe.int/t/dghl/cooperation/cepej/evaluation/default_en.asp.
- ³⁵ Vincenzo Bove og Leandro Elia, "The judicial system and economic development across EU Member States", JRC Technical Report, EUR 28440 EN, Den Europæiske Unions Publikationskontor, Luxembourg, 2017: http://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bitstream/JRC104594/jrc104594_2017_the_judicial_system_and_economic_development_across_eu_member_states.pdf.
- ³⁶ Ibid.
- ³⁷ Economist Intelligence Unit, "Risk and Return – Foreign Direct Investment and the Rule of Law", 2015 http://www.biiicl.org/documents/625_d4_fdi_main_report.pdf, s. 22.

af krænkelse af intellektuelle ejendomsrettigheder³⁸. Betydningen af effektive retssystemer for et velfungerende indre marked, navnlig for virksomheder, understreges også i Kommissionens meddelelser "Påpegning og håndtering af hindringer for det indre marked"³⁹ og "Langsigtet handlingsplan for bedre gennemførelse og håndhævelse af reglerne for det indre marked"⁴⁰.

Hvordan støtter Kommissionen gennemførelsen af retsreformer gennem teknisk bistand?

Medlemsstaterne kan trække på Kommissionens tekniske støtte, der er tilgængelig gennem Taskforce for Reform og Investering (SG REFORM) under instrumentet for teknisk støtte⁴¹. Formålet med instrumentet for teknisk støtte er at yde teknisk støtte til de anmodende medlemsstater med henblik på at styrke deres institutionelle og administrative kapacitet til at udforme og gennemføre reformer. Fra 2021 til 2025 har instrumentet for teknisk støtte finansieret 36 projekter, der omfattede 43 reformer, som led i at støtte 20 medlemsstater i at gennemføre deres reformer af retsvæsenet. Instrumentet for teknisk støtte har støttet projekter, der har til formål at forbedre retsvæsenets kvalitet og effektivitet, f.eks. ved at udnytte teknologi til bedre at forvalte sagsgange og anlægge en datadrevet tilgang til fordeling af sagsbyrder og ressourcer, lette adgangen til retssystemet for sårbare grupper og styrke de retsforfølgende myndigheders kapacitet til effektive retssager i højt profilerede og grænseoverskridende korruptionssager. Indkaldelsen af forslag for 2025 under instrumentet for teknisk støtte gav medlemsstaterne mulighed for at ansøge om støtte til digitaliseringsreformer, f.eks. brug af teknologi til at håndtere udfordringer i forbindelse med massesøgsmål og automatisere rutineopgaver for at reducere manuelle indsatser og fejl, så dommere og administrativt personale kan fokusere på de mere krævende opgaver. Instrumentet for teknisk støtte supplerer også andre instrumenter, nemlig genopretnings- og resiliensfaciliteten, da det kan støtte medlemsstaterne i gennemførelsen af deres genopretnings- og resiliensplaner. Genopretnings- og resiliensplanerne omfatter foranstaltninger til forbedring af retsvæsenets effektivitet, navnlig gennem digitalisering, reduktion af efterslæb, forbedring af domstolenes og sagernes forvaltning samt reform af domstolsstrukturen.

Hvordan støtter programmet for retlige anliggender retssystemernes effektivitet?

Med et samlet budget på ca. 305 mio. EUR for 2021-2027 støtter programmet for retlige anliggender den videre udvikling af et europæisk område med retfærdighed baseret på retstatsprincippet, herunder retsvæsenets uafhængighed, kvalitet og effektivitet, baseret på gensidig anerkendelse, gensidig tillid og retligt samarbejde. I 2024 blev der ydet ca. 41,2 mio. EUR til finansiering af projekter og andre aktiviteter under programmets tre specifikke mål:

- Der blev ydet 11,1 mio. EUR til at fremme det civil- og strafferetlige samarbejde, bidrage til en effektiv og sammenhængende anvendelse og håndhævelse af EU's instrumenter og støtte

³⁸ Den Europæiske Unions Kontor for Intellektuel Ejendomsret (EUIPO), Intellectual Property (IP) SME Scoreboard 2016: https://euipo.europa.eu/tunnel-web/secure/webdav/guest/document_library/observatory/documents/sme_scoreboard_study_2016/Executive-summary_en.pdf.

³⁹ COM(2020) 93 og SWD(2020) 54.

⁴⁰ Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget, Langsigtet handlingsplan for bedre gennemførelse og håndhævelse af reglerne for det indre marked (COM(2020) 94), navnlig foranstaltning 4, 6 og 18.

⁴¹ <https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/programmes/tsi>.

Forordningen om instrumentet for teknisk støtte blev vedtaget i marts 2021. I henhold til forordningens artikel 5 har den til formål at støtte "institutionelle reformer og effektiv og serviceorienteret offentlig forvaltning og e-forvaltning, forenkling af regler og procedurer, revision, styrkelse af kapaciteten til at absorbere EU-fonde, fremme af administrativt samarbejde, en **velfungerende retsstat, reform af retssystemet**, kapacitetsopbygning hos konkurrence- og kartelmyndigheder, styrkelse af finansielt tilsyn og styrkelse af bekæmpelsen af svig, korruption og hvidvaskning af penge" (fremhævelse tilføjet).

medlemsstaternes tilslutning til det europæiske informationssystem til udveksling af oplysninger fra strafferegistre vedrørende tredjelandsstatsborgere (ECRIS-TCN).

- Der blev ydet 15,9 mio. EUR til uddannelse af retsvæsenets aktører i EU's civil- og strafferet og lovgivningen om grundlæggende rettigheder, medlemsstaternes retssystemer og retsstatsprincippet.
- Der blev ydet 14,2 mio. EUR til at fremme adgangen til domstolene (herunder e-justice), beskytte ofres rettigheder og rettighederne for personer, der er mistænkt eller tiltalt for kriminalitet, og støtte udviklingen og anvendelsen af digitale værktøjer samt vedligeholdelsen og udvidelsen af e-justiceportalen (i fællesskab med programmet for et digitalt Europa).

Hvorfor overvåger Kommissionen digitaliseringen af de nationale retssystemer?

Digitalisering af retsvæsenet er afgørende for at øge retssystemernes effektivitet og et meget effektivt redskab til at lette adgangen til domstolene samt forbedre retssystemernes kvalitet. Digitale værktøjer styrker også det retlige samarbejde. Efter covid-19-pandemien fremskyndede medlemsstaterne moderniseringsreformerne på dette område. Kunstig intelligens anvendes også i stigende grad på det retlige område⁴².

Siden 2013 har EU's resultattavle for retlige anliggender medtaget sammenlignende oplysninger om digitaliseringen af retsvæsenet i medlemsstaterne, f.eks. vedrørende onlineadgang til domme eller indgivelse af og opfølgning på krav online.

Forordning (EU) 2023/2844 om digitalisering af det grænseoverskridende civil-, handels- og strafferetlige samarbejde⁴³ berettiger fysiske og juridiske personer til at kommunikere elektronisk med de kompetente retslige myndigheder i forbindelse med grænseoverskridende retssager og betale retsafgifter elektronisk. Forordningen skaber også et retsgrundlag for afholdelse af videokonferencer i grænseoverskridende civil-, handels- og strafferetlige sager. Der oprettes desuden en digital kommunikationskanal til udveksling af oplysninger mellem de kompetente retslige myndigheder. I den forbindelse overvåger resultattavlen for retlige anliggender medlemsstaternes fremskridt med gennemførelsen af forordningen og brug af videokonferencer.

Dataene fra EU's resultattavle for retlige anliggender 2025 vil også indgå i den kommende strategi for anvendelsen af digitale teknologier til at gøre EU's civil- og strafferetlige systemer mere effektive, modstandsdygtige og sikre⁴⁴.

⁴² Kunstig intelligens kan bidrage til et mere effektivt retssystem ved at hjælpe dommere og andre af retsvæsenets aktører med at fokusere på deres faglige arbejde. AI er f.eks. blevet anvendt til at følge med i sager, indgive dokumenter, håndtere gentagne opgaver samt researche lovgivning og retspraksis.

⁴³ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2023/2844 af 13. december 2023 om digitalisering af retligt samarbejde og adgang til domstolsprøvelse i grænseoverskridende civil-, handels- og strafferetlige sager og om ændring af visse retsakter inden for retligt samarbejde, PE/50/2023/REV/1 (EUT L, 2023/2844, 27.12.2023).

⁴⁴ https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/14517-Digital-Justice-strategy-for-2025-2030_da.

2. CENTRALE KONKLUSIONER I EU'S RESULTATTAVLE FOR RETLIGE ANLIGGENDER 2025

Effektivitet, kvalitet og uafhængighed er de vigtigste parametre for et velfungerende retssystem. Resultattavlen præsenterer indikatorer for hvert af disse parametre.

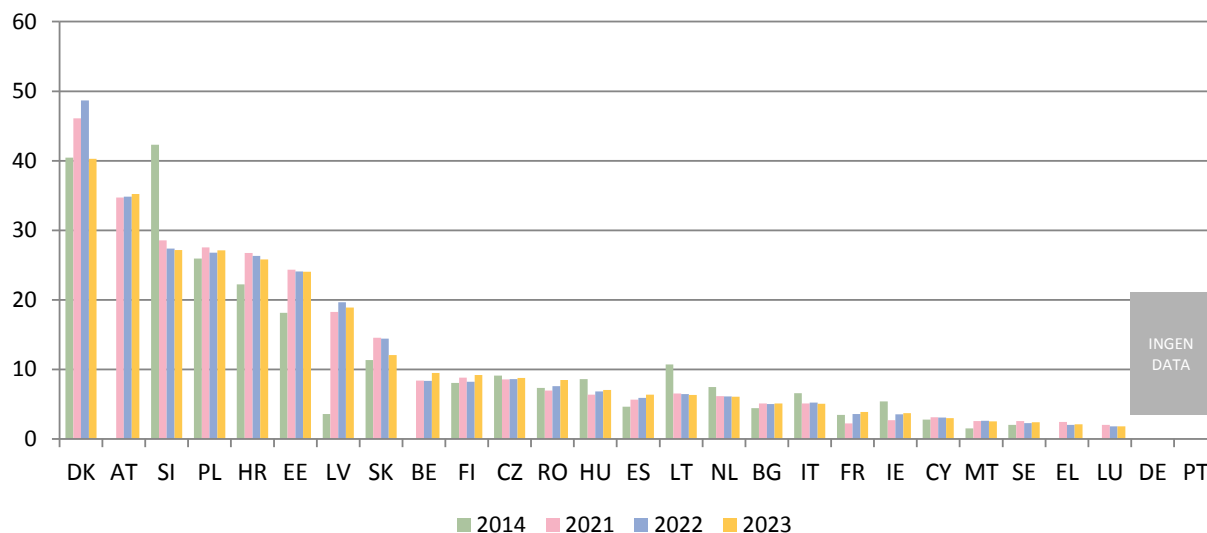
2.1. Retssystemernes effektivitet

I resultattavlen præsenteres indikatorer for retssagernes effektivitet inden for de brede områder for civil-, handels- og forvaltningsretlige sager og inden for specifikke områder, hvor forvaltningsmyndigheder og domstole anvender EU-retten⁴⁵.

2.1.1. Udvikling i sagsbyrden

Sagsbyrden i de nationale retssystemer faldt i fem medlemsstater, i to af dem markant sammenlignet med det foregående år. Den steg eller forblev stabil i 20 medlemsstater. Samlet set varierer den fortsat betydeligt fra medlemsstat til medlemsstat (figur 1).

Figur .: Antal indkomne civil-, handels-, forvaltningsretlige og andre sager i 2014, 2021-2023* (i første instans/pr. 100 indbyggere) (kilde: CEPEJ-undersøgelse⁴⁶)

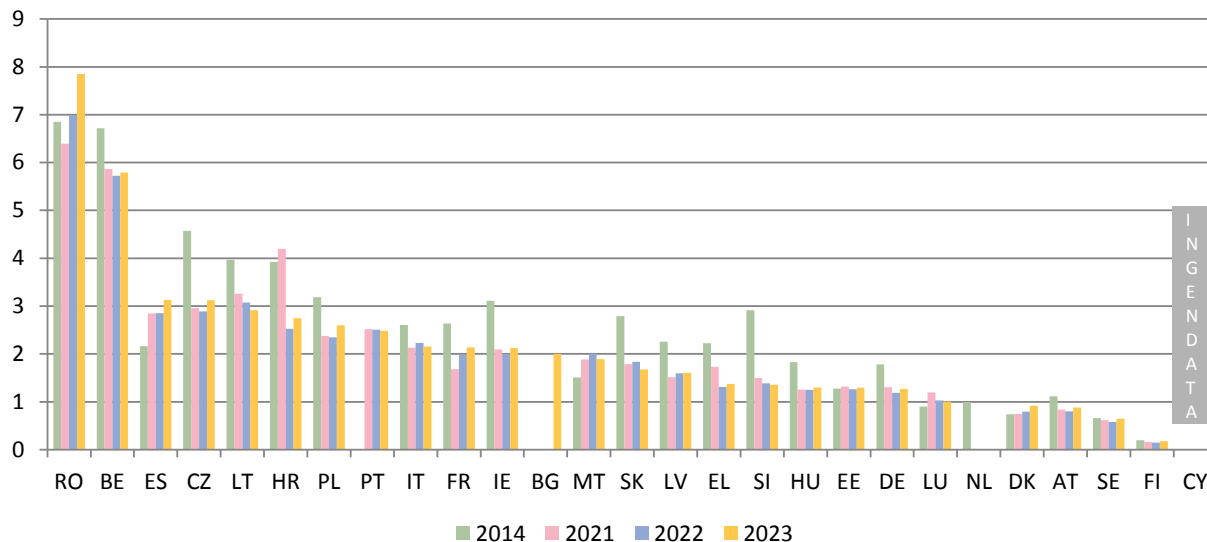

* Ifølge CEPEJ's metode omfatter denne kategori alle civil- og handelsretlige sager (uanset om der foreligger en tvist mellem parterne), tinglysnings- og virksomhedsregistersager (ikke anlagt som følge af en tvist), andre registersager, andre sager (ikke anlagt som følge af en tvist), forvaltningsretlige sager og andre ikkestrafferetlige sager.

⁴⁵ Håndhævelsen af retsafgørelser er også vigtig for et retssystems effektivitet. Sammenlignelige data er imidlertid ikke umiddelbart tilgængelige. Flere oplysninger om de enkelte medlemsstaters situation præsenteres i landeprofilerne i 2024-undersøgelsen om, hvordan EU-medlemsstaternes retssystemer fungerer, som blev udført af CEPEJ's sekretariat for Kommissionen: https://ec.europa.eu/info/strategy/justice-and-fundamental-rights/effective-justice/eu-justice-scoreboard_da.

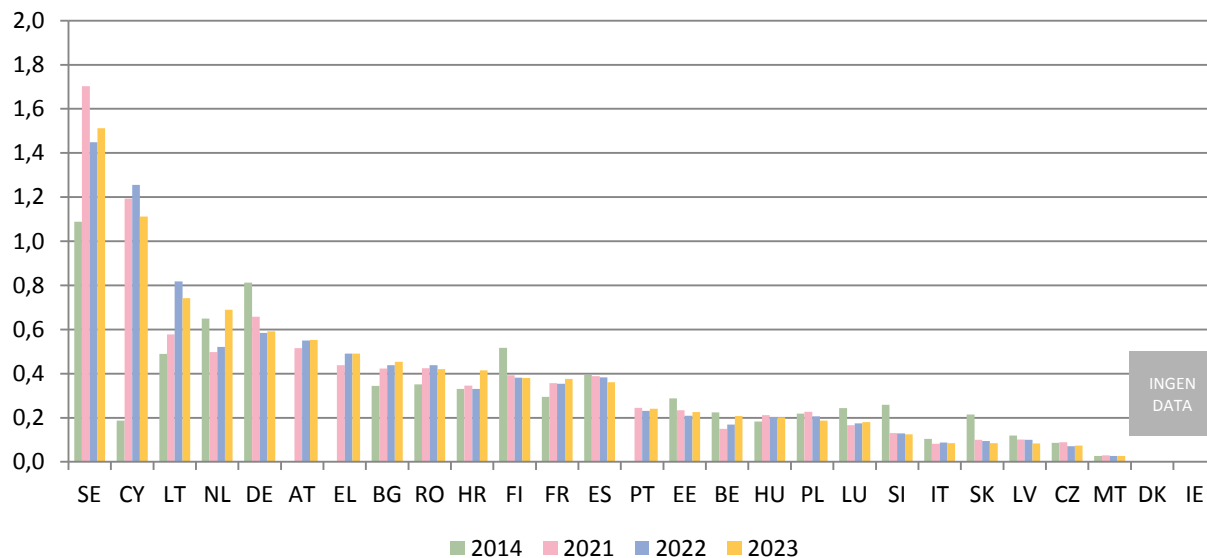
⁴⁶ 2024-undersøgelse om, hvordan EU-medlemsstaternes retssystemer fungerer, gennemført for Kommissionen af CEPEJ's sekretariat: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/upholding-rule-law/eu-justice-scoreboard_da#documents.

Figur .: Antal indkomne civil- og handelsretlige sager anlagt som følge af en tvist i 2014, 2021-2023* (i første instans/pr. 100 indbyggere) (kilde: CEPEJ-undersøgelse)

* Ifølge CEPEJ's metode omfatter civil- og handelsretlige sager tvister mellem parter, f.eks. tvister angående kontrakter. Civil- og handelsretlige sager, hvor der ikke foreligger en tvist mellem parterne, vedrører eksempelvis ubestridte betalingspåkrav.

Figur .: Antal indkomne forvaltningsretlige sager i 2014, 2021-2023* (i første instans/pr. 100 indbyggere) (kilde: CEPEJ-undersøgelse)

* Ifølge CEPEJ's metode omfatter forvaltningsretlige sager tvister mellem enkeltpersoner og lokale, regionale eller nationale myndigheder. **DK** og **IE** registrerer ikke forvaltningsretlige sager separat. Metoden er ændret i **EL**, **SK** og **SE**.

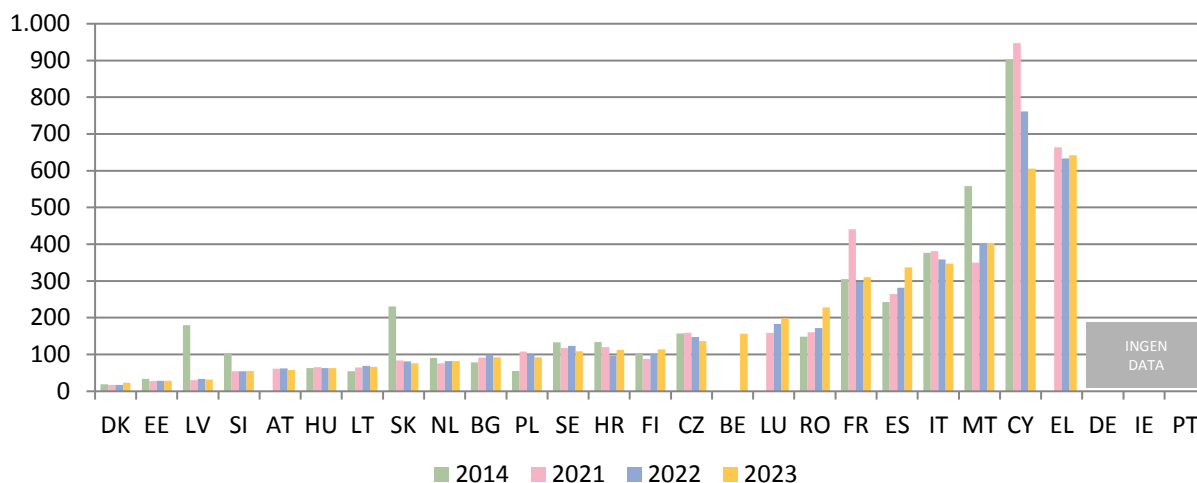
2.1.2. Generelle data om effektivitet

De indikatorer, der er forbundet med retssagernes effektivitet inden for de brede områder for civil-, handels- og forvaltningsretlige sager, er følgende: i) retssagernes anslåede varighed (gennemløbstiden), ii) gennemførelsesprocenten og iii) antallet af verserende sager.

– *Retssagernes anslåede varighed* –

En retssags anslåede varighed er et udtryk for den forventede tid (i antal dage), der er nødvendig for at behandle en sag ved retten og nå frem til en afgørelse i første instans. "Gennemløbstiden" angiver den anslåede minimumstid, som en domstol skal bruge til at afgøre en sag, samtidig med at de nuværende arbejdsvilkår opretholdes. Denne indikator beregnes som antallet af uafsluttede sager divideret med antallet af afsluttede sager ved årets udgang ganget med 365 (dage)⁴⁷. Jo højere værdi, jo højere sandsynlighed for, at det tager domstolen længere at nå frem til en afgørelse. Dataene vedrører primært retssager i første instans og sammenligner de data, der er tilgængelige for 2014, 2021, 2022 og 2023⁴⁸. Figur 6 viser gennemløbstiden i 2023 i civil- og handelsretlige sager anlagt som følge af en tvist i alle instanser og figur 8 for forvaltningsretlige sager ved alle instanser.

Figur .: Anslået tid, der er nødvendig for at afgøre civil-, handels- og forvaltningsretlige sager samt andre sager i 2014, 2021-2023* (i første instans/i dage) (kilde: CEPEJ-undersøgelse)

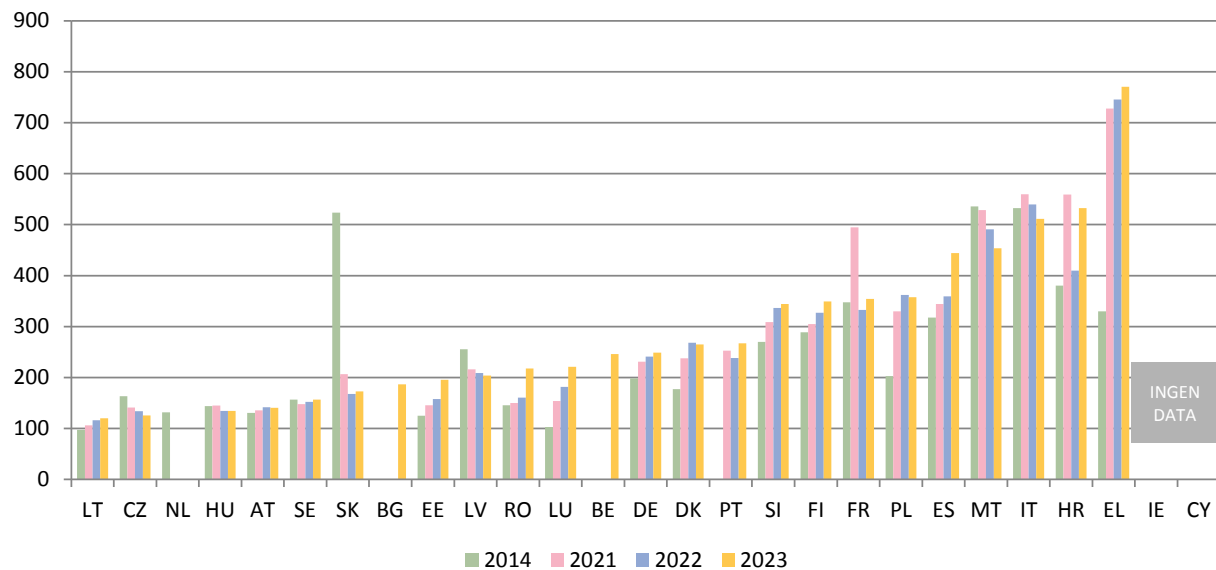

* Ifølge CEPEJ's metode omfatter denne kategori alle civil- og handelsretlige sager (uanset om der foreligger en tvist mellem parterne), tinglysnings- og virksomhedsregistersager (ikke anlagt som følge af en tvist), andre registersager, andre sager (ikke anlagt som følge af en tvist), forvaltningsretlige sager og andre ikkestrafferetlige sager. Metoden er ændret i **SK**. Verserende sager omfatter alle instanser i **CZ** og, indtil 2016, i **SK**. For **LV** skyldes det kraftige fald reformen af domstolene samt fejlkontrol og oprydning af data i informationssystemet. I **PT** trådte den nye civile retsplejelov, som indfører en ny fuldbyrdelsesordning, i kraft den 1. september 2013. Den er baseret på et nyt paradigme, som fastslår, at retssager klart skal adskilles fra udenretslige procedurer. Det har indtil videre ikke været muligt at tilpasse dataindsamlingen i overensstemmelse hermed og fremlægge de nødvendige data til denne figur.

⁴⁷ Retssagens varighed, gennemførelsesprocenten og antallet af verserende sager er standardindikatorer defineret af CEPEJ: http://www.coe.int/t/dghl/cooperation/cepej/evaluation/default_en.asp.

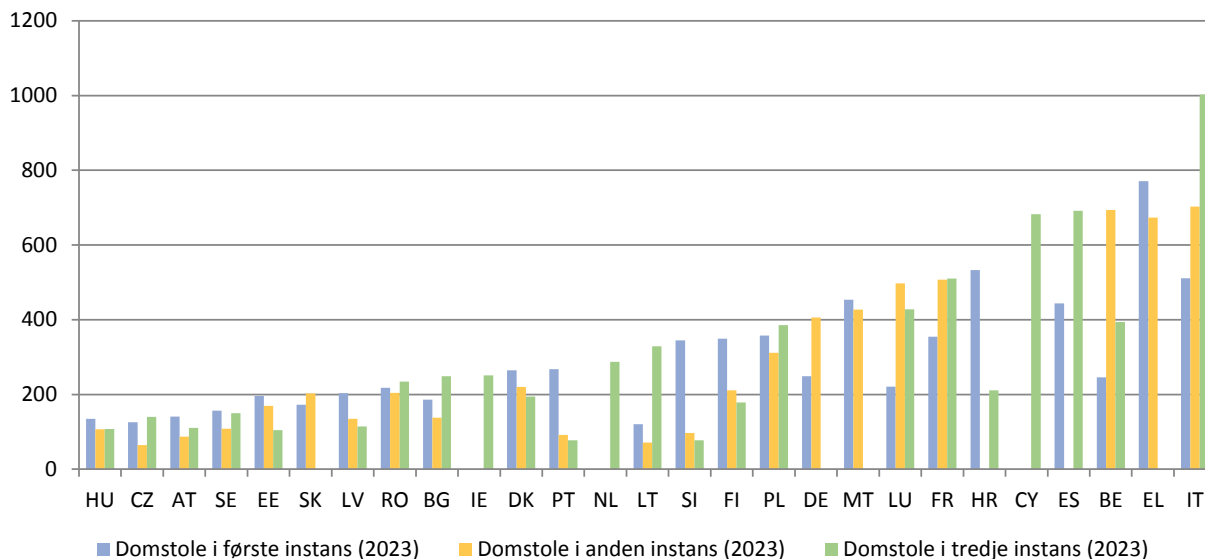
⁴⁸ Disse år blev valgt for at bevare det nårige perspektiv med 2014 som basislinje og samtidig undgå at overfylde figurerne. Data for 2010, 2012, 2013, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019 og 2020 findes i CEPEJ-rapporten.

Figur .: Anslået tid, der er nødvendig for at afgøre civil- og handelsretlige sager anlagt som følge af en tvist i første instans i 2014, 2021-2023* (ved første instans/i dage) (kilde: CEPEJ-undersøgelse)

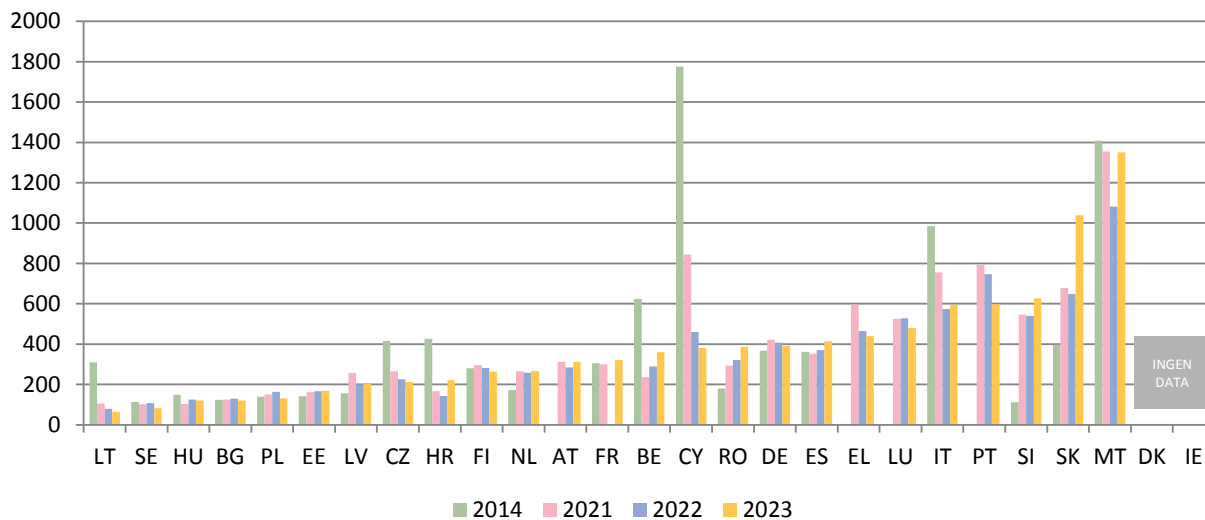
* Ifølge CEPEJ's metode omfatter civil- og handelsretlige sager tvister mellem parter, f.eks. tvister angående kontrakter. *Civil- og handelsretlige sager, hvor der ikke foreligger en tvist mellem parterne, vedrører eksempelvis ubestridte betalingspåkrav. Metoden er ændret i EL og SK. Verserende sager omfatter alle instanser i CZ og indtil 2016 i SK. For IT blev gennemløbstiden påvirket af den midlertidige opbremsning af den retslige aktivitet som følge af strenge restriktive foranstaltninger mod covid-19-pandemien. Data for NL omfatter sager, hvor der ikke foreligger en tvist.*

Figur .: Anslået tid, der er nødvendig for at afgøre civil- og handelsretlige sager anlagt som følge af en tvist i alle retsinstanser i 2023* (ved første, anden og tredje instans/i dage) (kilde: CEPEJ-undersøgelse)

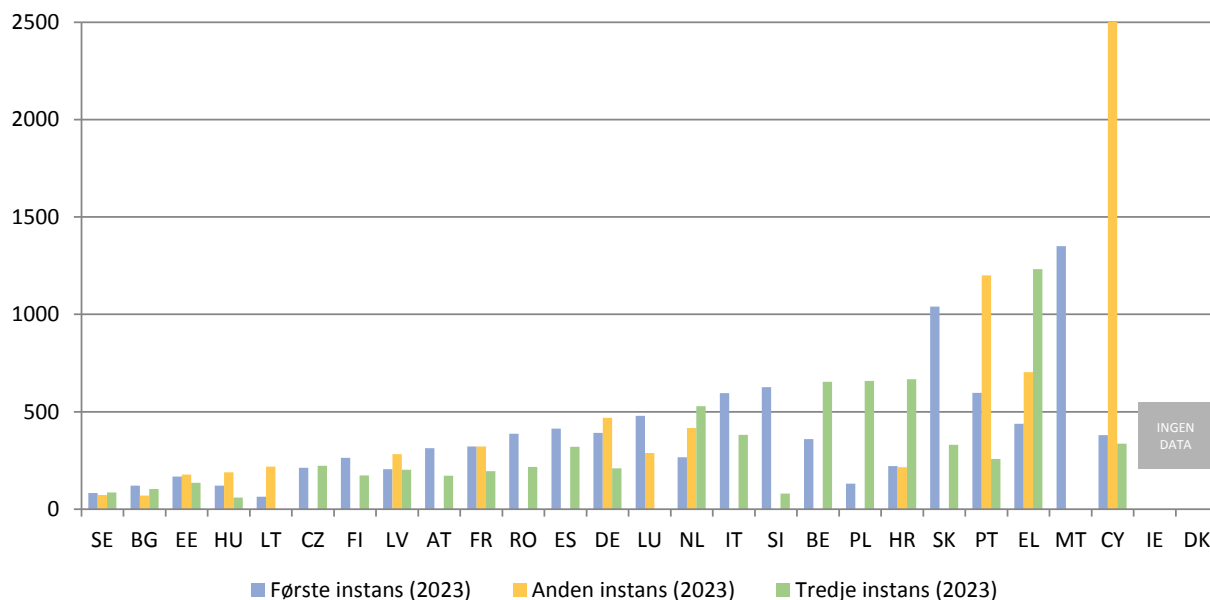
* Rækkefølgen af medlemsstaterne i figuren er bestemt ved den retsinstans, der har den længste sagsbehandlingstid i hver medlemsstat. Der foreligger ingen data for domstole i første og anden instans i **CY**, **NL** og **IE**, for domstole i anden instans i **HR** og **ES** og for domstole i tredje instans i **EL** og **SK**. Der findes ingen domstol i tredje instans i **DE** og **MT**. Adgangen til en domstol i tredje instans kan være begrænset i nogle medlemsstater.

Figur .: Anslået tid, der er nødvendig for at afgøre forvaltningsretlige sager i første instans, i 2014, 2021-2023* (i første instans/i dage) (kilde: CEPEJ-undersøgelse)

* Ifølge CEPEJ's metode omfatter forvaltningsretlige sager tvister mellem enkeltpersoner og lokale, regionale eller nationale myndigheder. Metoden er ændret i **EL** og **SK**. Verserende sager omfatter domstolene alle instanser i **CZ** og indtil 2016 i **SK**. **DK** og **IE** registrerer ikke forvaltningsretlige sager separat.

Figur .: Anslået tid, der er nødvendig for at afgøre forvaltningsretlige sager ved alle instanser i 2023* (første og, hvor det er relevant, anden og tredje instans/i dage) (kilde: CEPEJ-undersøgelse)

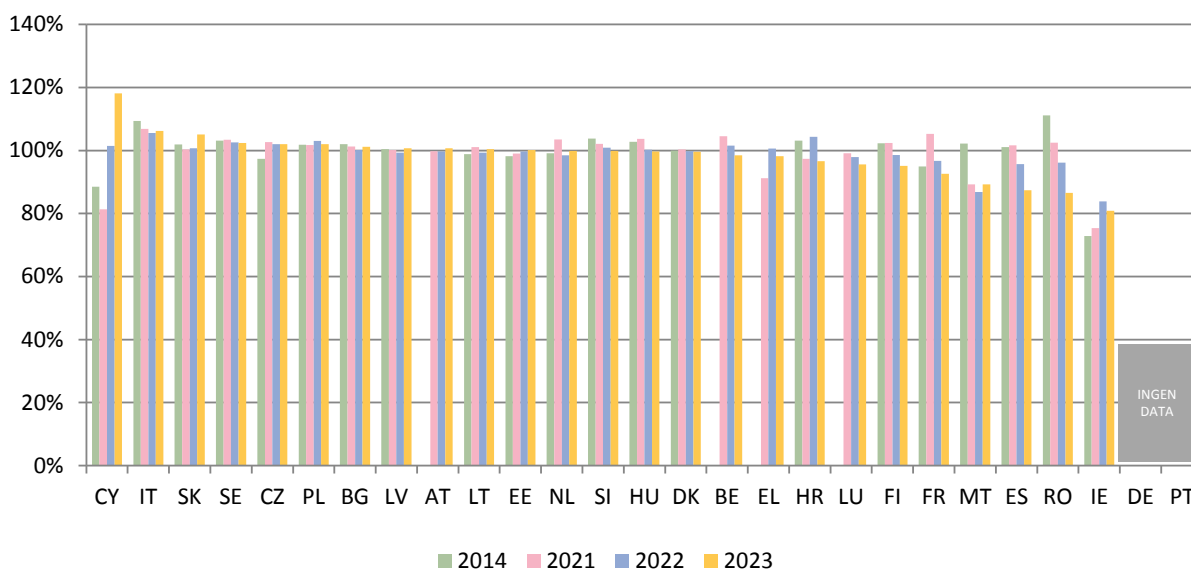

* Værdierne for nogle medlemsstater er blevet reduceret af hensyn til præsentationen (**CY** i anden instans = 5 429). Rækkefølgen af medlemsstaterne i figuren er bestemt ved den retsinstans, der har den længste sagsbehandlingstid i hver medlemsstat. Der foreligger ingen data for domstole i anden instans i **BE, CZ, HU, MT, AT, PL, RO, SI, SK** og **FI** og for domstole i tredje instans i **LT, LU** og **MT**. Den øverste domstol er den eneste appelinstans i **CZ, IT, AT, SI** og **FI**. Der findes ingen domstol i tredje instans for disse typer sager i **LT, LU** og **MT**. Den højeste forvaltningsdomstol er den første og eneste instans i visse sager i **BE**. Adgang til domstolen i tredje instans kan være begrænset i nogle medlemsstater. **DK** og **IE** registrerer ikke forvaltningsretlige sager separat. I **CY** gennemgik organiseringen af retssystemet en betydelig reform i juli 2023, herunder oprettelsen af en appeldomstol og en tredje instans.

– Gennemførelsesprocent –

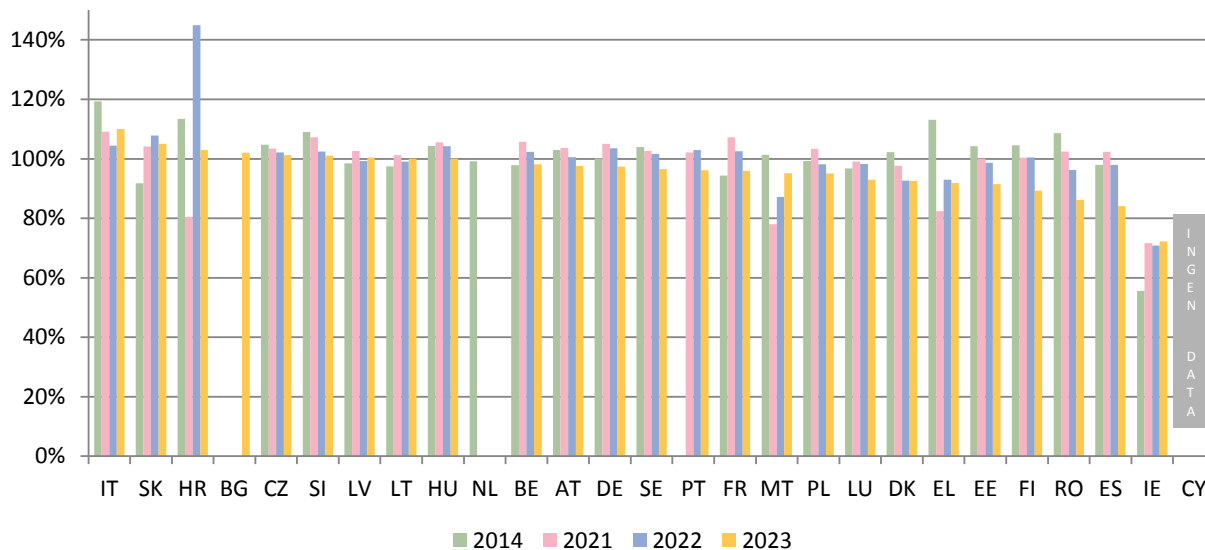
Gennemførelsesprocenten er forholdet mellem afsluttede sager og indkomne sager. Den er et mål for, om en domstol kan følge med den indkomne sagsbyrde. Når gennemførelsesprocenten er på 100 % eller derover, betyder det, at retssystemet kan afgøre mindst lige så mange sager, som der bliver anlagt. Når gennemførelsesprocenten er på under 100 %, betyder det, at domstolene afgør færre sager, end der kommer ind.

Figur .: Afgørelsesprocent for civil-, handels- og forvaltningsretlige sager samt andre sager, i 2014, 2021-2023* (i første instans/i % – værdier over 100 % angiver, at der afgøres flere sager, end der anlægges, mens værdier under 100 % angiver, at der afgøres færre sager, end der anlægges) (kilde: CEPEJ-undersøgelse)

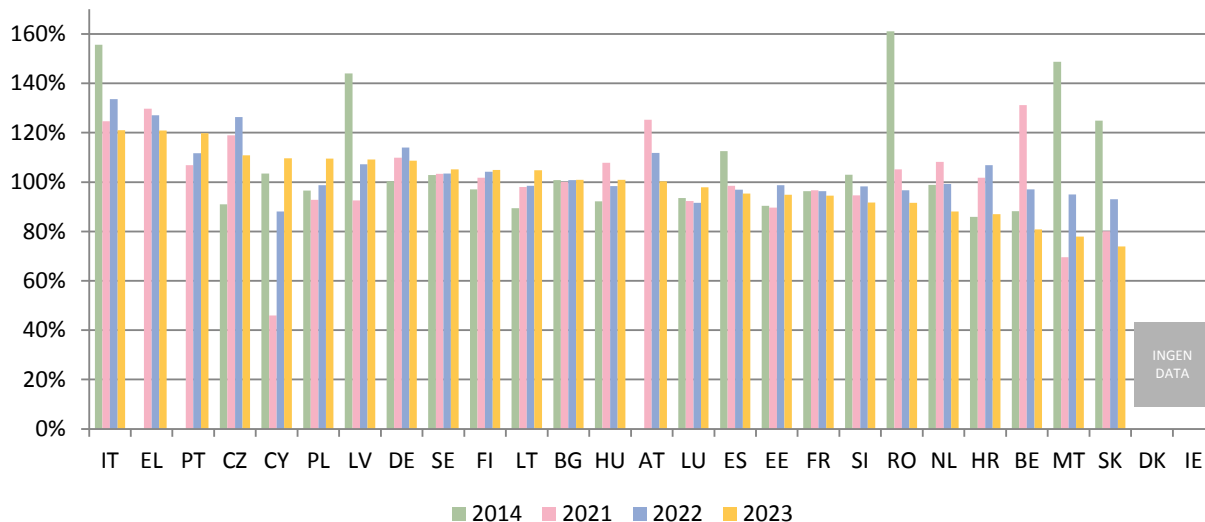
* Ifølge CEPEJ's metode omfatter denne kategori alle civil- og handelsretlige sager (uanset om der foreligger en tvist mellem parterne), tinglysnings- og virksomhedsregistersager (ikke anlagt som følge af en tvist), andre registersager, andre sager (ikke anlagt som følge af en tvist), forvaltningsretlige sager og andre ikkestrafferetlige sager. Metoden er ændret i SK. I IE forventes antallet af afgjorte sager at være angivet for lavt som følge af den anvendte metode.

Figur .: Afgørelsesprocent for civil- og handelsretlige sager anlagt som følge af en tvist i 2014, 2021-2023* (i første instans/i %) (kilde: CEPEJ-undersøgelse)

* Metoden er ændret i **EL** og **SK**. I **IE** forventes antallet af afgjorte sager at være angivet for lavt som følge af den anvendte metode. Data for **NL** omfatter sager, hvor der ikke foreligger en tvist.

Figur .: Afgørelsesprocent for forvaltningsretlige sager i 2014, 2021-2023* (i første instans/i %) (kilde: CEPEJ-undersøgelse)

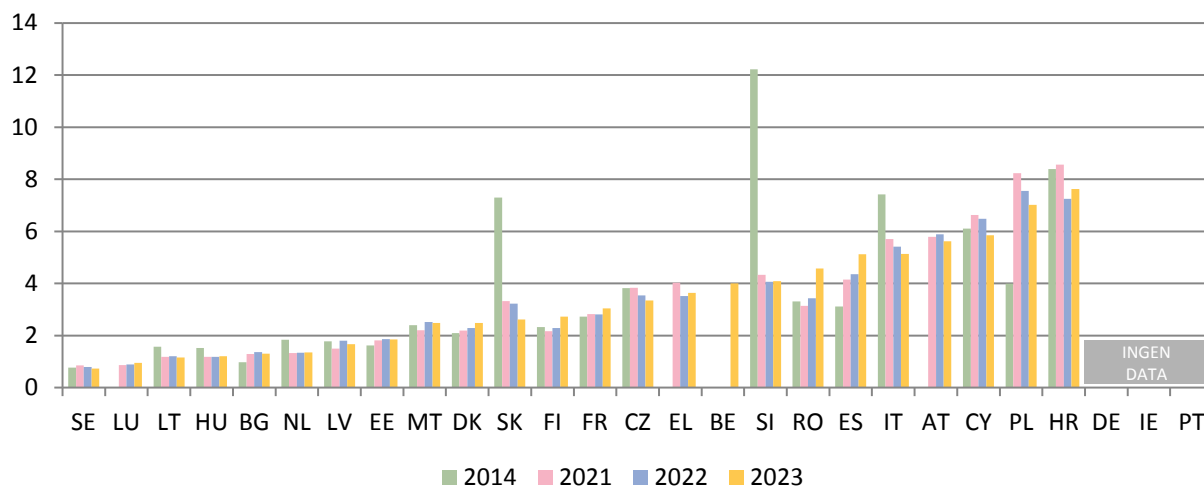

* Metoden er ændret i **EL** og **SK**. **DK** og **IE** registrerer ikke forvaltningsretlige sager separat. I **CY** steg antallet af afsluttede sager, fordi sagerne blev behandlet samlet, 2 724 konsoliderede sager blev trukket tilbage, og der blev oprettet en forvaltningsdomstol i 2015.

– Verserende sager –

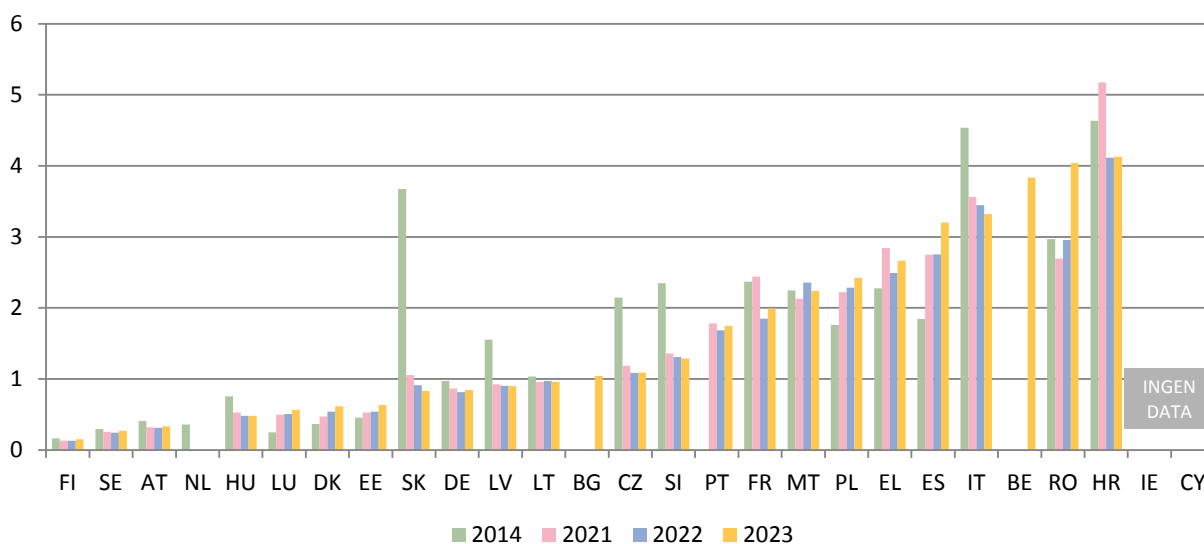
Antallet af verserende sager er det antal sager, som stadig ikke er blevet afgjort ved udgangen af det pågældende år. Det påvirker også gennemløbstiden.

Figur .: Antal verserende civil-, handels- og forvaltningsretlige sager samt andre sager i 2014, 2021-2023* (i første instans/pr. 100 indbyggere) (kilde: CEPEJ-undersøgelse)

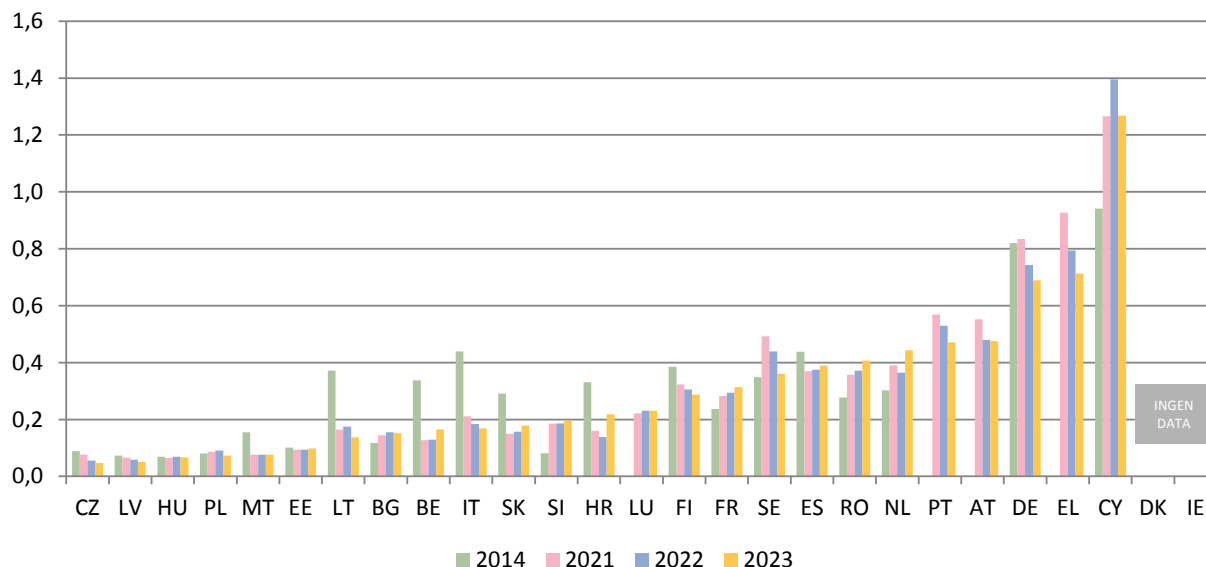
* Ifølge CEPEJ's metode omfatter denne kategori alle civil- og handelsretlige sager (uanset om der foreligger en tvist mellem parterne), tinglysnings- og virksomhedsregistersager (ikke anlagt som følge af en tvist), andre registersager, andre sager (ikke anlagt som følge af en tvist), forvaltningsretlige sager og andre ikkestrafferetlige sager. Metoden er ændret i **SK**. Verserende sager omfatter sager ved domstole i alle instanser i **CZ** og indtil 2016 i **SK**.

Figur .: Antal verserende civil- og handelsretlige sager anlagt som følge af en tvist i 2014, 2021-2023* (i første instans/pr. 100 indbyggere) (kilde: CEPEJ-undersøgelse)

* Metoden er ændret i **EL** og **SK**. Verserende sager omfatter sager ved domstole i alle instanser i **CZ** og indtil 2016 i **SK**. Data for **NL** omfatter sager, hvor der ikke foreligger en tvist.

Figur .: Antal verserende forvaltningsretlige sager i 2014, 2021-2023* (i første instans/pr. 100 indbyggere) (kilde: CEPEJ-undersøgelse)

* Metoden er ændret i **EL** og **SK**. Verserende sager omfatter sager ved domstole i alle instanser i **CZ** og indtil 2016 i **SK**. **DK** og **IE** registrerer ikke forvaltningsretlige sager separat.

2.1.3. Effektivitet inden for særlige områder af EU-retten

Oplysningerne i dette afsnit supplerer de generelle data om retssystemernes effektivitet. Den viser den gennemsnitlige varighed af retssager⁴⁹ inden for særlige områder af EU-retten. Resultattavlen for 2025 bygger videre på tidligere dataindsamlinger inden for konkurrence, elektronisk kommunikation, EU-varemærket, forbrugerlovgivning, bekæmpelse af hvidvask af penge og bekæmpelse af korrupcion.

De seks områder af EU-retten er udvalgt på grundlag af deres relevans for det indre marked og erhvervsklimaet. Oversigten over de administrative myndigheders effektivitet fortsætter i denne udgave af resultattavlen med ajourførte tal for områderne konkurrence og forbrugerbeskyttelse. Store forsinkelser i retssager og administrative procedurer kan generelt have negative konsekvenser for de rettigheder, der følger af EU-retten, f.eks. når der ikke længere foreligger passende retsmidler, eller alvorlige økonomiske tab ikke kan inddrives. Navnlig for virksomhederne kan administrative forsinkelser og usikkerhed i nogle tilfælde føre til betydelige omkostninger og underminere planlagte eller eksisterende investeringer⁵⁰.

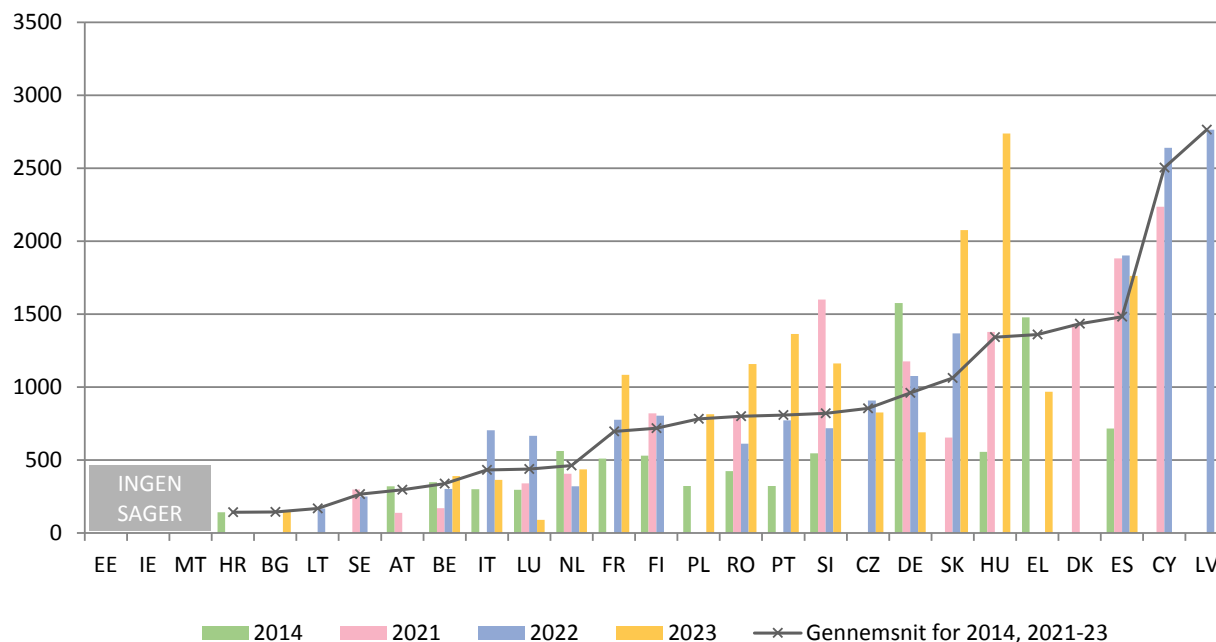
⁴⁹ Varigheden af retssager inden for særlige områder beregnes i kalenderdage at regne fra den dag, hvor der blev anlagt en sag ved eller indgivet en klage til domstolen (eller tiltalen blev endelig), og til den dag, på hvilken domstolen traf den endelige afgørelse (figur 15-22). Værdierne rangordnes på grundlag af et vægtet gennemsnit af data for 2014 og 2021-2023 for figur 15, 17, 18, 19, 20 og 21. For figur 16 dækker dataene 2021-2023. For figur 22 dækker dataene 2021-2023. Hvis der ikke forelå data for alle år, afspejler gennemsnittet de tilgængelige data i diagrammet beregnet på grundlag af alle sager, en stikprøve af sager eller, i meget få lande, estimerer.

⁵⁰ Figur 18: Retention and Expansion of Foreign Direct Investment, Political Risk and Policy Responses, 2019 the World Bank Group.

– *Konkurrence* –

En effektiv håndhævelse af konkurrenceretten er vigtig for at skabe et gunstigt erhvervs-klima, da det sikrer lige konkurrencevilkår for virksomhederne. Det fremmer økonomisk initiativ og effektivitet og fører til større valgmuligheder for forbrugerne, lavere priser og bedre kvalitet. I figur 15 præsenteres den gennemsnitlige varighed af domstolsprøvelser af afgørelser truffet af nationale konkurrencemyndigheder, hvor artikel 101 og 102 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF) finder anvendelse⁵¹. I figur 16 vises den gennemsnitlige varighed af sager ved de nationale konkurrencemyndigheder i forbindelse med anvendelsen af artikel 101 og 102 i TEUF.

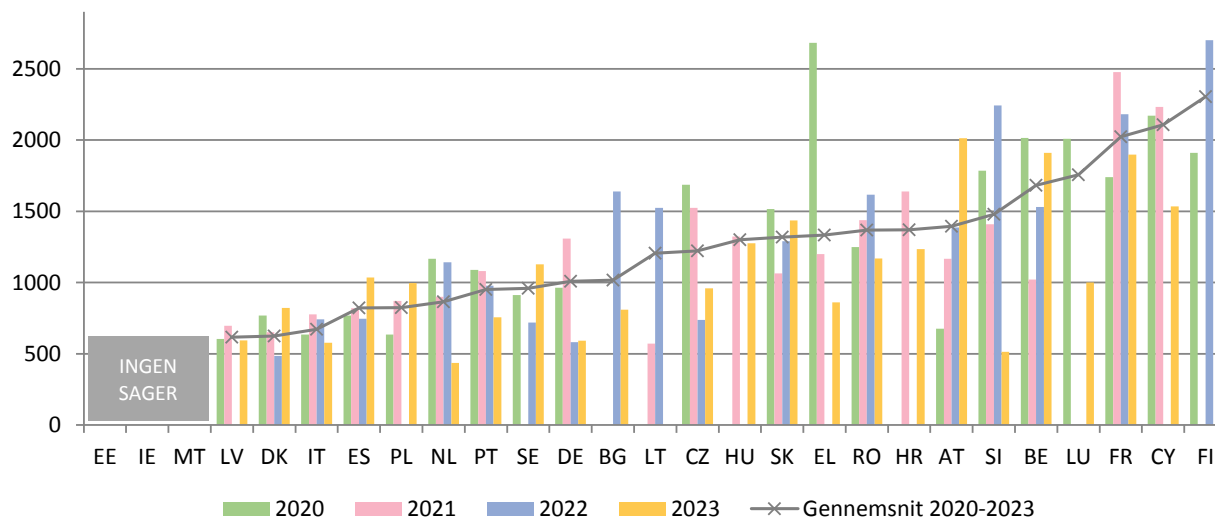
Figur .: Konkurrence: gennemsnitlig varighed af domstolsprøvelse i 2014, 2021-2023* (i første instans/i dage) (kilde: Europa-Kommissionen sammen med Det Europæiske Konkurrencenetværk)

* Gennemsnittet er vægtet efter antallet af sager i det pågældende år. **AT**: Dataene for 2014 og 2021 omfatter karteldomstolens afgørelser om sagens realitet, ikke den øverste domstols prøvelse af disse afgørelser. Siden EU's resultattavle for retlige anliggender 2024 er karteldomstolens afgørelser medregnet i sagsbehandlingstiden ved de nationale konkurrencemyndigheder (se nedenfor). **IT**: Der er anvendt skøn af sagsbehandlingstiden for 2014, 2021 og 2022. En tom søjle kan vise, at medlemsstaten ikke indberettede sager for det pågældende år. Antallet af sager er lavt (under fem om året) i mange medlemsstater. Dette kan medføre, at de årlige data i høj grad afhænger af én sag, der er usædvanlig lang eller kort (f.eks. i **LU**, hvor der kun var én sag). **ES**: Antallet af klager svarer til antallet af virksomheder, der har indgivet en klage over hver af CNMC's afgørelser. **IE**: Ikke relevant for 2020, 2021 og 2022, da CCPC før 2023 ikke havde beføjelse til at træffe afgørelser af den relevante type, der kunne prøves ved domstolene.

⁵¹ Se Rådets forordning (EF) nr. 1/2003 af 16. december 2002 om gennemførelse af konkurrencereglerne i traktatens artikel 81 og 82 (EØS-relevant tekst) (EFT L 1 af 4.1.2003, s. 1, særlig artikel 3 og 5).

Figur .: Konkurrence: gennemsnitlig varighed af sager ved de nationale konkurrencemyndigheder i 2021-2023* (i dage) (kilde: Europa-Kommissionen sammen med Det Europæiske Konkurrencenetværk)

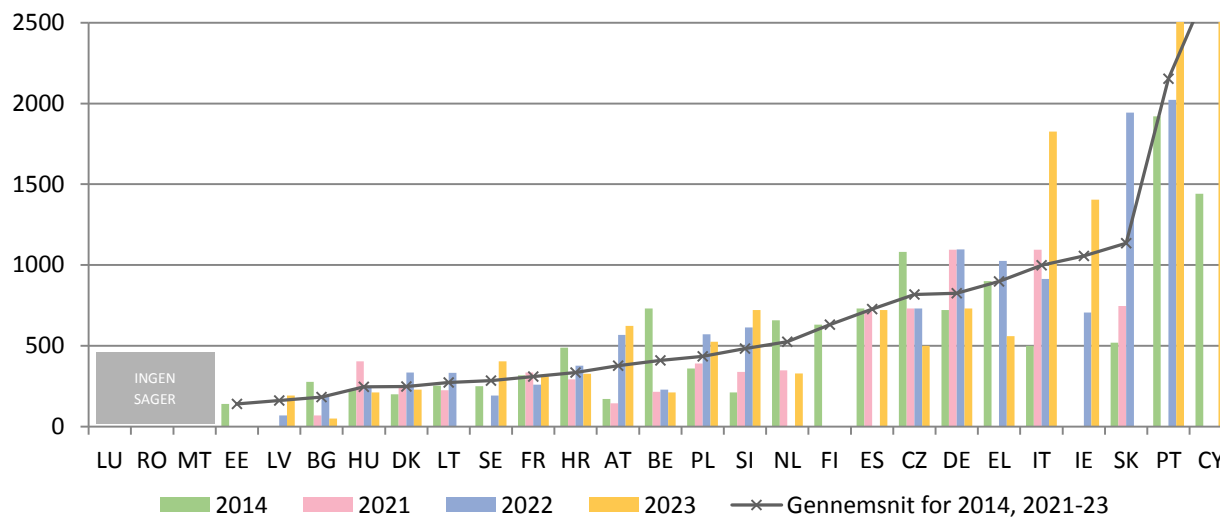
* Gennemsnittet er vægtet efter antallet af sager i det pågældende år. Siden EU's resultattavle for retlige anliggender 2024 er den gennemsnitlige sagsbehandlingstid ved de nationale konkurrencemyndigheder blevet beregnet som følger: antallet af dage mellem den første formelle undersøgelsesforanstaltning og den nationale konkurrencemyndigheds (den administrative myndighed eller, i medlemsstater med et retsligt system, den domstol, der har beføjelse til at vedtage en forbudsafgørelse og/eller pålægge eller bekræfte bøder) vedtagelse af en endelig afgørelse. Derfor kan dataene siden 2024-udgaven i ovenstående figur ikke sammenlignes med de data, der er offentliggjort i tidligere udgaver. Denne beregningsmetode giver mulighed for sammenlignelige data på EU-plan udelukkende med henblik på EU's resultattavle for retlige anliggender og kan afvige fra rapporteringen på nationalt plan i visse medlemsstater. **CZ** og **SK** har en administrativ procedure i to instanser. Når afgørelser i første instans påklages, prøves de af myndighedens anden instans, hvilket kan forlænge sagsbehandlingen. **DK**: I 2021 gik Danmark efter gennemførelsen af ECN+-direktivet fra et rent strafferetligt håndhævelsessystem til et system, hvor den danske konkurrencemyndighed nu direkte kan anmode om pålæggelse af en bøde ved en civil domstol og træffe forligsafgørelser i sine egne forvaltningsretlige sager. Dette har ført til en stigning i antallet af afgørelser siden 2022. For **AT**, **DK** og **FI** dækker sagsbehandlingstiden den samlede varighed af behandlingen ved de administrative og retslige nationale konkurrencemyndigheder. **AT**: Dataene omfatter sager vedrørende et omfattende kartel inden for bygge- og anlægssektoren. På grund af omfanget af denne sag blev de procedurer, der blev udløst af den samme første efterforskningsforanstaltning, (og er stadig ved at blive) gennemført og afsluttet successivt, hvilket gradvist fordrejede den gennemsnitlige varighed. **ES** og **IT**: Dataene omfatter ikke tilsagnsafgørelser, der er vedtaget af den nationale konkurrencemyndighed. **IE**: Ikke relevant for 2020, 2021 og 2022, da CCPC først fik beføjelse til at træffe sine egne bindende forvaltningsretlige afgørelser i konkurrenceretlige sager i september 2023 (før denne dato kunne den kun træffe håndhævelsesforanstaltninger i sådanne sager ved domstolene).

– Elektronisk kommunikation –

EU-lovgivningen om elektronisk kommunikation har til formål at tilskynde til konkurrence, bidrage til det indre markeds udvikling og skabe investeringer, innovation og vækst. De positive virkninger for forbrugerne kan sikres gennem effektiv håndhævelse af denne lovgivning, som kan føre til lavere priser for slutbrugerne og tjenester af bedre kvalitet. I figur 17 præsenteres den gennemsnitlige varighed af domstolsprøvelser af afgørelser truffet af de nationale

tilsynsmyndigheder, hvor EU-lovgivning om elektronisk kommunikation⁵² finder anvendelse. Den dækker et bredt spektrum af sager, der varierer fra mere komplekse "markedsanalyse"-prøvelser til forbrugerorienterede emner.

Figur .: Elektronisk kommunikation: gennemsnitlig varighed af domstolsprøvelser i 2014, 2021-2023* (i første instans/i dage) (kilde: Europa-Kommissionen sammen med Kommunikationsudvalget)

* Værdier for nogle medlemsstater er reduceret af hensyn til præsentationen (PT i 2023 = 2 830, CY i 2023 = 3 285). Gennemsnittet er vægtet ud fra antallet af sager i det pågældende år. Antallet af sager varierer fra medlemsstat til medlemsstat. En tom kolonne viser, at medlemsstaten ikke indberettede sager for det pågældende år. Nogle gange kan det begrænsede antal relevante sager (CZ, DK, IE, ES, LV, AT, PT) medføre, at de årlige data i høj grad afhænger af en enkelt sag, der er usædvanlig lang eller kort. Dette kan resultere i store variationer i dataene fra år til år. I DK har et domstolslignende organ ansvaret for klagesager i første instans. I ES, AT og PL er forskellige domstole ansvarlige afhængigt af sagens genstand.

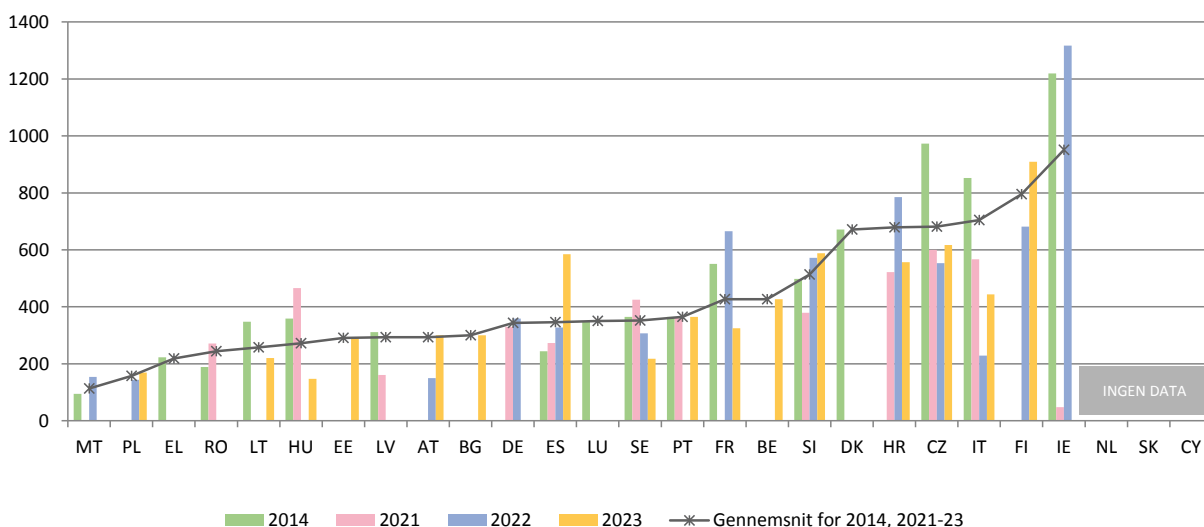
– EU-varemærke –

Effektiv håndhævelse af intellektuelle ejendomsrettigheder er helt afgørende for at stimulere investeringer i innovation. EU's lovgivning om EU-varemærker⁵³ sikrer de nationale domstole en væsentlig rolle, idet den bemyndiger dem til at optræde som EU-domstole og træffe afgørelser, som påvirker det indre marked. I figur 18 vises den gennemsnitlige varighed af sager om krænkelse af EU-varemærker mellem private parter.

⁵² Beregningen er foretaget på baggrund af varigheden af klagesager over afgørelser truffet af de nationale tilsynsmyndigheder, hvor de nationale love finder anvendelse, dvs. love, som gennemfører de fælles rammebestemmelser for elektronisk kommunikation (direktiv 2002/19/EF (adgangsdirektivet), direktiv 2002/20/EF (tilladelsesdirektivet), direktiv 2002/21/EF (rammedirektivet), direktiv 2002/22/EF (forsyningspligt-direktivet) og anden relevant EU-lovgivning såsom radiofrekvenspolitikprogrammet og Kommissionens afgørelser om frekvenser, undtagen direktiv 2002/58/EF om databeskyttelse inden for elektronisk kommunikation.

⁵³ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2017/1001 af 14. juni 2017 om EU-varemærker (EUT L 154 af 16.6.2017, s. 1).

Figur .: EU-varemærke: gennemsnitlig varighed af sager om krænkelse af EU-varemærker i 2014, 2021-2023* (i første instans/i dage) (kilde: Europa-Kommissionen sammen med Det Europæiske Observationscenter for Krænkelser af Intellektuelle Ejendomsrettigheder)

* Gennemsnittet er vægtet efter antallet af sager i det pågældende år. **FR, IT, LT** og **LU**: En stikprøve af sager er anvendt for visse år. **DK**: Data fra alle sager om varemærker – ikke kun om EU-varemærker – i Sø- og Handelsretten. For 2023 blev 372 sager vedrørende intellektuel ejendomsret afsluttet. 53 var almindelige civile sager, 275 blev behandlet som småkravsprocedurer, og 44 var forbuds- og påbudsprocedurer. Oplysninger om sagsbehandlingstiderne er ikke tilgængelige. **EL**: Data baseret på vægtet gennemsnitlig varighed fra to domstole. **ES**: Sager vedrørende andre intellektuelle ejendomsrettigheder inden for rammerne af EU-retten er medtaget i beregningen af den gennemsnitlige varighed. **PL**: For 2023 blev det vægtede gennemsnit beregnet på grundlag af antallet af afsluttede sager. **FI**: For 2023 blev der anmodet om en præjudiciel afgørelse fra Domstolen i én af de to sager. Den periode, hvor sagen verserede for Domstolen, indgik i beregningen af det gennemsnitlige antal dage.

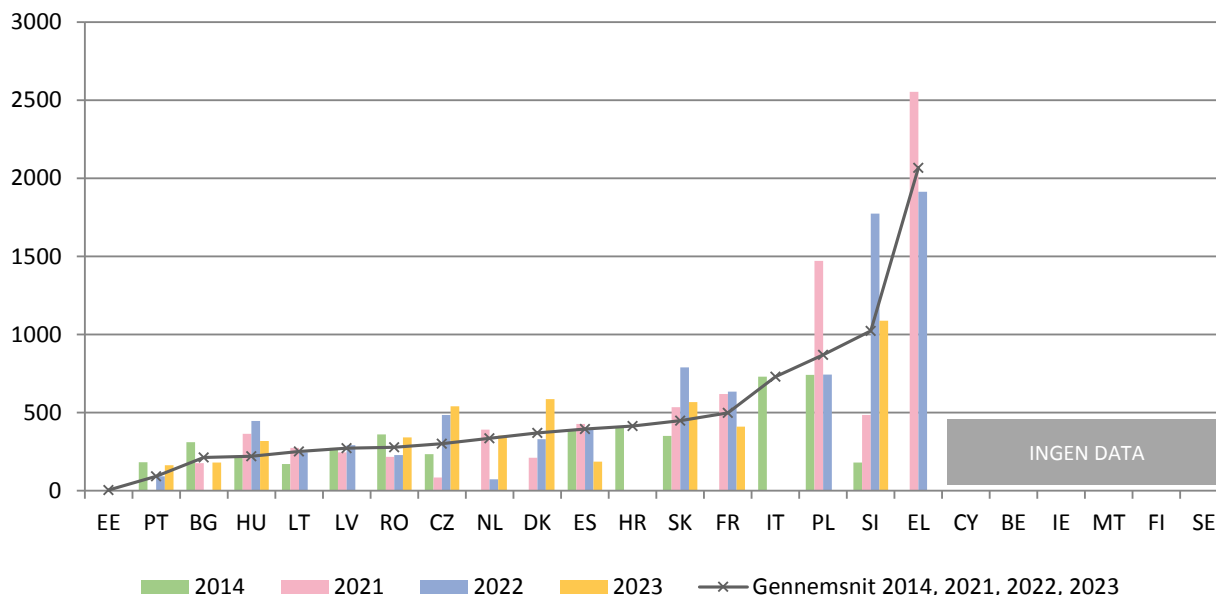
– Forbrugerbeskyttelse –

Effektiv håndhævelse af forbrugerlovgivningen sikrer, at forbrugernes rettigheder beskyttes, og at virksomheder, der overtræder forbrugerlovgivningen, ikke opnår urimelige fordele. Forbrugerbeskyttelsesmyndigheder og domstole spiller en central rolle ved håndhævelsen af EU's forbrugerlovgivning⁵⁴ inden for de forskellige nationale håndhævelsessystemer. I figur 19 præsenteres den gennemsnitlige varighed af domstolsprøvelser af afgørelser truffet af forbrugerbeskyttelsesmyndigheder, hvor EU-retten finder anvendelse.

For forbrugere og virksomheder kan effektiv håndhævelse omfatte en kæde af aktører, som ikke kun omfatter domstole, men også administrative myndigheder. For yderligere at beskrive denne håndhævelseskæde præsenteres varigheden af sager ved forbrugerbeskyttelsesmyndighederne. I figur 20 vises den gennemsnitlige tid, det tog for nationale forbrugerbeskyttelsesmyndigheder at træffe forvaltningsretlige afgørelser i 2014 og 2021-2023. Afgørelserne omfatter: konstatering af overtrædelser af materielle regler, foreløbige foranstaltninger, forbud, indledning af retssager og afslutning af sager.

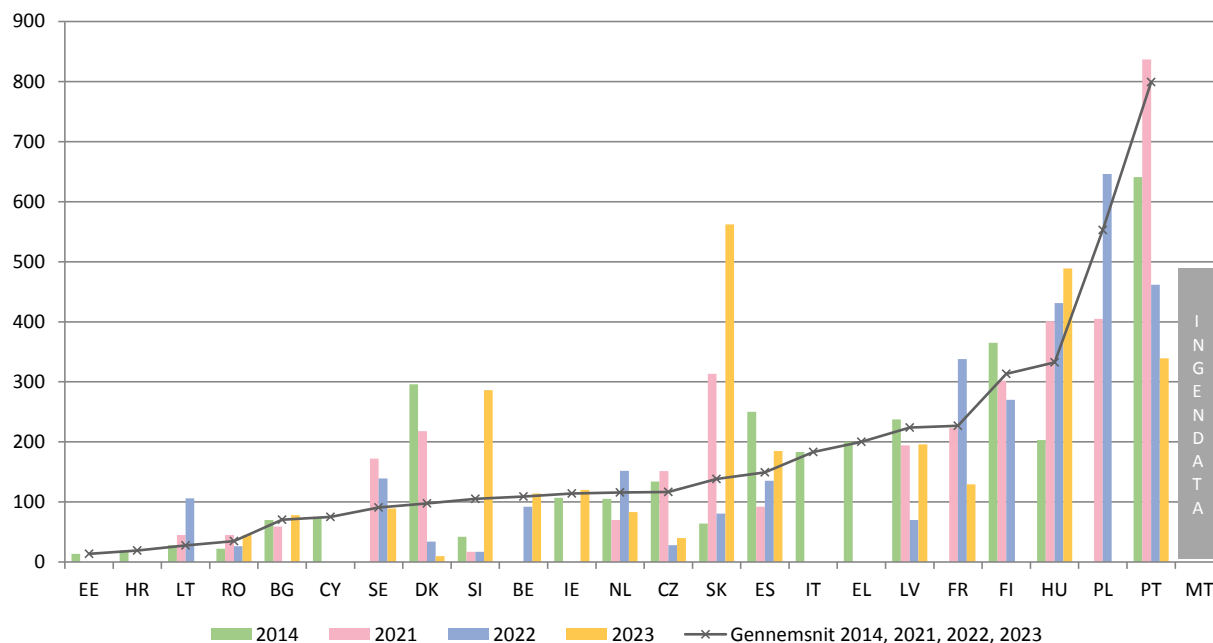
⁵⁴ Figur 20 og 21 vedrører håndhævelsen af direktivet om urimelige kontraktvilkår (93/13/EØF), direktivet om forbruger køb og garantier (1999/44/EF), direktivet om urimelig handelspraksis (2005/29/EF), direktivet om forbrugerrettigheder (2011/83/EF) og de nationale gennemførelsesbestemmelser.

Figur .: Forbrugerbeskyttelse: gennemsnitlig varighed af domstolsprøvelser i 2014, 2021-2023* (i første instans/i dage) (kilde: Europa-Kommissionen sammen med det europæiske netværk for forbrugerbeskyttelsessamarbejde)

* Gennemsnittet er vægtet efter antallet af sager i det pågældende år. **DE, LU** og **AT**: Scenariet er ikke relevant, da forbrugerbeskyttelsesmyndighederne ikke er bemyndiget til at træffe afgørelse om overtrædelse af de relevante forbrugerregler. **EL** og **RO** har rapporteret et skøn over den gennemsnitlige varighed for visse år.

Figur .: Forbrugerbeskyttelse: gennemsnitlig varighed af forvaltningsretlige afgørelser truffet af forbrugerbeskyttelsesmyndighederne i 2014, 2021-2023* (i første instans/i dage) (kilde: Europa-Kommissionen sammen med det europæiske netværk for forbrugerbeskyttelsessamarbejde)

* Gennemsnittet er vægtet efter antallet af sager i det pågældende år. **DE, LU** og **AT**: Ikke relevant, da forbrugerbeskyttelsesmyndighederne ikke er bemyndiget til at træffe afgørelse om overtrædelse af de relevante forbrugerregler. **DK, EL, FR, RO** og **FI** har rapporteret et skøn over den gennemsnitlige varighed for visse år.

– Hvidvask af penge –

Ud over at fratage kriminelle ressourcer til at begå deres ulovlige handlinger og effektivt optrevle organiserede kriminelle netværk er forebyggelsen og bekæmpelsen af hvidvask af penge⁵⁵ afgørende for den finansielle sektors soliditet, integritet og stabilitet, tilliden til det finansielle system og fair konkurrence på det indre marked⁵⁶. Hvidvask af penge kan afskrække udenlandske investorer, fordreje de internationale kapitalstrømme og påvirke et lands makroøkonomiske resultater negativt, således at der opstår tab af velfærd, og ressourcer drænes fra mere produktive økonomiske aktiviteter⁵⁷. I henhold til direktivet om bekæmpelse af hvidvask af penge skal medlemsstaterne føre statistikker over effektiviteten af deres systemer til bekæmpelse af hvidvask af penge og finansiering af terrorisme⁵⁸. I samarbejde med medlemsstaterne er der via et ajourført spørgeskema indsamlet data om de forskellige retlige aspekter i de nationale systemer til bekæmpelse af hvidvask af penge. I figur 21 vises den gennemsnitlige varighed af førsteinstanssager vedrørende hvidvask af penge.

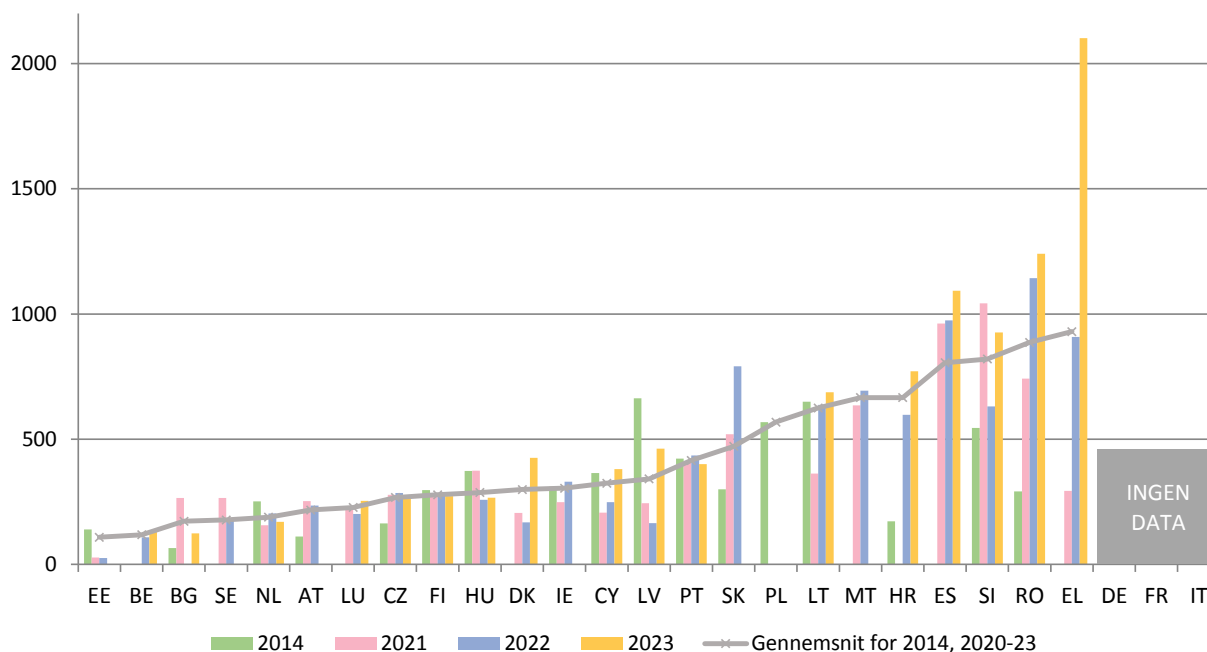
⁵⁵ I EU-lovgivningen behandles bekæmpelse af hvidvask af penge gennem Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2018/1673 af 23. oktober 2018 om strafferetlig bekæmpelse af hvidvask af penge.

⁵⁶ Betragtning 2 til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2015/849 af 20. maj 2015 om forebyggende foranstaltninger mod anvendelse af det finansielle system til hvidvask af penge og finansiering af terrorisme.

⁵⁷ IMF-faktablad, 8. marts 2018: <https://www.imf.org/en/About/Factsheets/Sheets/2016/08/01/16/31/Fight-Against-Money-Laundering-the-Financing-of-Terrorism>.

⁵⁸ Artikel 44, stk. 1, i direktiv (EU) 2015/849. Se også den reviderede artikel 44 i direktiv (EU) 2018/843, som trådte i kraft i juni 2018 og skulle gennemføres af medlemsstaterne inden januar 2020.

Figur .: Hvidvask af penge: gennemsnitlig varighed af retssager i 2014, 2021-2023* (i første instans/i dage) (kilde: Europa-Kommissionen sammen med Ekspertgruppen vedrørende Hvidvask af Penge og Finansiering af Terrorisme)

* Gennemsnittet er vægtet efter antallet af sager i det pågældende år. For **PT**: Databasen blev filtreret for hvert enkelt retsdistrikt efter de relevante kriterier for at nå frem til oplysningerne om hvidvask af penge. Med hensyn til det gennemsnitlige antal dage blev datoerne for overtrædelsen og datoen for den endelige afgørelse eller afslutning taget i betragtning. **CY**: Alvorlige sager, der indbringes for Assize Court, bliver i gennemsnit behandlet inden for et år. Mindre alvorlige lovovertrædelser, der behandles ved distriktsdomstolene, tager længere tid at få behandlet. **SK**: Dataene svarer til den gennemsnitlige varighed af hele sagen, herunder ved appelretten.

– Bekæmpelse af korruption –

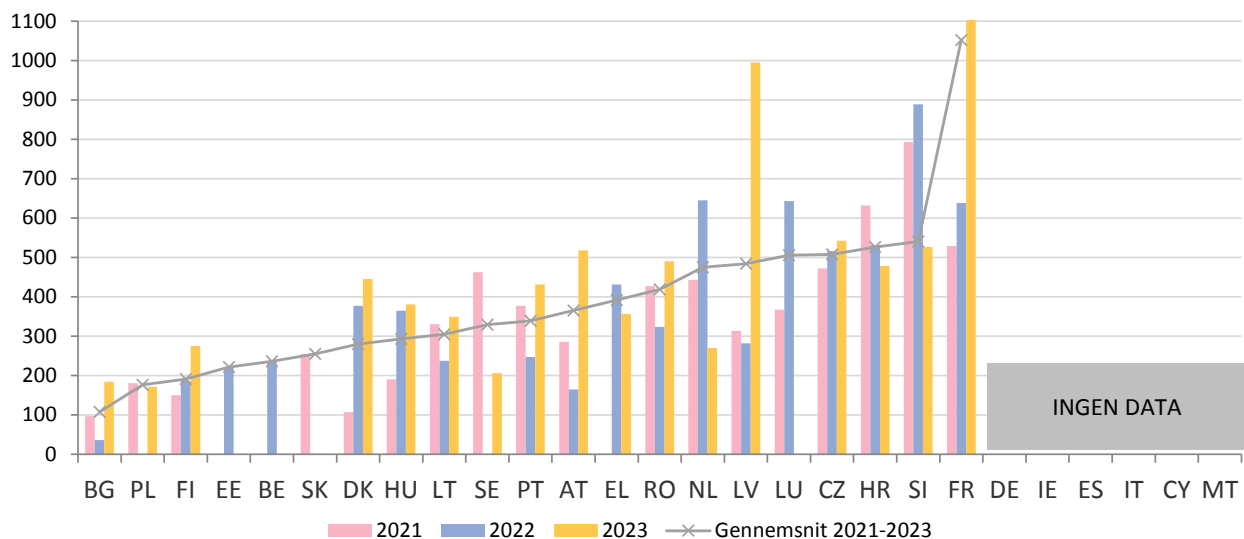
Korruption er en hindring for bæredygtig økonomisk vækst, idet den fjerner ressourcer fra produktive resultater, underminerer effektiviteten af de offentlige udgifter og forværrer de sociale uligheder. Den hæmmer det indre markeds effektive og gnidningsløse funktion, skaber usikkerhed i forbindelse med forretningsvirksomhed og hæmmer investeringer. Korruption er særligt komplekst at håndtere, da begge parter i en korruptionssag, i modsætning til de fleste forbrydelser, er generelt interesserede i at holde den hemmelig. Dette bidrager også til, at det generelt er svært at kvantificere omfanget af korruptionssager i hele EU. Korruption er en særlig alvorlig forbrydelse med en grænseoverskridende dimension, der er omhandlet i artikel 83, stk. 1, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, og som kun kan bekæmpes effektivt ved hjælp af fælles minimumsregler i hele Den Europæiske Union. Den 3. maj 2023 fremsatte Kommissionen et forslag til direktiv om strafferetlig bekæmpelse af korruption ledsaget af en fælles meddelelse om bekæmpelse af korruption⁵⁹. Forslaget til et direktiv ajourfører og harmoniserer EU-reglerne om definitioner af og sanktioner for korruption for at sikre høje standarder i bekæmpelsen af hele spektret af korruption (dvs. bestikkelse, men også uretmæssig

⁵⁹ Forslag til direktiv om bekæmpelse af korruption (COM(2023) 234) og fælles meddelelse om bekæmpelse af korruption (JOIN(2023) 12 final).

tilegnelse, handel med indflydelse, misbrug af funktioner, hindring af rettens gang og ulovlig berigelse i forbindelse med korruption) for bedre at forebygge korruption og forbedre håndhævelsen. I samarbejde med medlemsstaterne blev der i 2022 udarbejdet et nyt spørgeskema for at indsamle data om varigheden af retssager ved domstole i første instans i sager om bestikkelse, som vises i figur 22 nedenfor⁶⁰.

⁶⁰ Denne dataindsamling har fokuseret på straffedomstole i første instans, som normalt bidrager mest til den samlede varighed af straffesager.

Figur .: Korruption (bestikkelse): gennemsnitlig varighed af retssager fra 2021 til 2023* (i første instans/i dage) (kilde: Europa-Kommissionen sammen med de nationale kontaktpunkter for korruptionsbekæmpelse)

* Gennemsnittet er vægtet efter antallet af sager i det pågældende år. Intet svar på dette spørgsmål fra **DE, IE, ES, IT, CY, MT** og **NL**: I denne beregning for 2022 begynder fristen at løbe på det tidspunkt, hvor anklagemyndigheden indkalder tiltalte til at give møde i retten. Fristen udløber den dag, hvor retten i første instans afsiger den endelige dom. Den gennemsnitlige varighed for de ovennævnte 35 sager er 645 dage. Der skal imidlertid tages hensyn til, at en sag ofte ikke er klar til retsmødet på det tidspunkt, hvor fristen begynder at løbe. Som følge heraf tager det en vis tid, inden sagen kan berammes. Den gennemsnitlige varighed fra det første retsmøde til afsigelsen af den endelige dom er 194 dage.

2.1.4. Oversigt over retssystemernes effektivitet

Et effektivt retssystem forvalter sin sagsbyrde og sit efterslæb og træffer afgørelser uden forsinkelser. De hovedindikatorer, der anvendes i EU's resultattavle for retlige anliggender til overvågning af retssystemernes effektivitet, er derfor **retssagernes varighed** (gennemløbstid eller gennemsnitlig tid i antal dage, der er nødvendige for at afgøre en sag), **gennemførelsesprocenten** (forholdet mellem afsluttede sager og indkomne sager) og antallet af **verserende sager** (som stadig skal behandles ved årets udgang).

Generelle data om effektivitet

EU's resultattavle for retlige anliggender 2025 indeholder data om effektiviteten for ni år (2014-2023). Denne periode er blevet opdateret fra 2012 til 2014 for at give mulighed for bedre datatilgængelighed, samtidig med at længden bibeholdes, hvilket gør det muligt for tendenser at fremstå tydeligt. Denne periode gør det også muligt at tage hensyn til, at det ofte tager tid, før virkningen af retsreformer kan mærkes.

Dataene fra 2014 til 2023 i civil-, handels- og forvaltningsretlige sager viser positive tendenser i de fleste sager. Efter det fald i effektiviteten, der blev konstateret i 2020, muligvis som følge af covid-19-pandemien, vendte effektiviteten i 2021 og (i endnu højere grad) i 2022 tilbage til niveauet fra 2019. I 2023 har nogle af de medlemsstater, der indberetter data, fortsat forbedret deres effektivitet, mens effektivitetsniveauet er forblevet stabilt i andre. Dette viser virkningen af de foranstaltninger, som medlemsstaterne har truffet for at gøre deres systemer mere modstandsdygtige over for fremtidige forstyrrelser.

Der kan konstateres visse positive tendenser i de medlemsstater, som inden for rammerne af det europæiske semester er blevet udpeget som medlemsstater med særlige udfordringer⁶¹.

- Fra 2014 er **varigheden af førsteinstanssager** i den brede kategori "alle sager" (figur 4) i 16 medlemsstater faldet eller forblevet stabil på grundlag af de eksisterende data for disse medlemsstater. For kategorien "civil- og handelsretlige sager anlagt som følge af en tvist" (figur 5) er varigheden af førsteinstanssager fortsat med at falde eller er forblevet stabil i 13 medlemsstater. I forhold til det foregående år viser figur 4 og 5 et fald i sagernes varighed for otte medlemsstater i hver kategori, i nogle tilfælde til under 2020-niveauet. I forvaltningsretlige sager (figur 7) er varigheden af sager siden 2012 faldet eller forblevet stabil i omkring 15 medlemsstater. I forhold til det foregående år oplevede 12 medlemsstater et fald i sagernes varighed i forvaltningsretlige sager i 2023.

⁶¹ Inden for rammerne af det europæiske semester rettede Rådet på grundlag af et forslag fra Kommissionen landespecifikke henstillinger vedrørende deres retssystem til syv medlemsstater i 2019 (HR, IT, CY, HU, MT, PT og SK) og otte medlemsstater i 2020 (HR, IT, CY, HU, MT, PL, PT og SK). Der blev ikke fremsat landespecifikke henstillinger i 2021 på grund af den igangværende proces under genopretnings- og resiliensfaciliteten. I 2022 var der to medlemsstater (PL og HU) med landespecifikke henstillinger vedrørende retsvæsenets uafhængighed. Endvidere blev retssystemet i 2023 nævnt i relation til to medlemsstater (HU, PL). I 2023 modtog kun PL en landespecifik henstilling om sit retssystem, som var baseret på den landespecifikke henstilling fra 2022. I 2024 modtog SK en landespecifik henstilling vedrørende retssystemet og rammen for bekæmpelse af korruption, HU modtog en landespecifik henstilling vedrørende retsstatsprincippet mere generelt, mens BG modtog en landespecifik henstilling vedrørende reguleringsmyndighederne og deres uafhængighed. I henhold til Kommissionens udkast fra juni 2025 gentager de landespecifikke henstillinger de samme spørgsmål for SK, HU og BG. Desuden omhandler de effektiviteten af foranstaltninger til bekæmpelse af korruption for BG og lovgivningsprocessen for SK, mens der udstedes en landespecifik henstilling vedrørende retsvæsenets effektivitet til ES. Flere genopretnings- og resiliensplaner omfatter foranstaltninger til at øge retsvæsenets effektivitet, kvalitet eller uafhængighed.

- Resultattavlen indeholder data om **retssagernes varighed i alle instanser** for civil- og handelsretlige sager anlagt som følge af en tvist (figur 6) og forvaltningsretlige sager (figur 8). Det fremgår, at fem af de medlemsstater, der er udpeget som medlemsstater med udfordringer for så vidt angår varigheden af førsteinstanssager, er mere effektive ved højere retsinstanser. Dog er den gennemsnitlige varighed af sager ved højere retsinstanser endnu længere end i første instans i fem andre medlemsstater med udfordringer.
- I de brede kategorier "alle sager" og "civil- og handelsretlige sager anlagt som følge af en tvist" (figur 9 og 10) er det samlede antal medlemsstater med en **gennemførelsesprocent** på over 100 % forblevet det samme som i 2022. I 2023 indberettede 18 medlemsstater, herunder dem, der står over for udfordringer, en høj gennemførelsesprocent (over 97 %). Dette betyder, at domstolene generelt er i stand til at håndtere alle de indkomne sager inden for disse kategorier. I forvaltningsretlige sager (figur 11) var gennemførelsesprocenten i 14 medlemsstater i 2023 stort set den samme som i 2022. Selv om gennemførelsesprocenten for forvaltningsretlige sager generelt er lavere end for andre kategorier af sager, gør 15 medlemsstater fortsat gode fremskridt. Navnlig melder syv af de medlemsstater, der står over for en række udfordringer, om en forhøjelse af gennemførelsesprocenten i forvaltningsretlige sager siden 2014.
- Siden 2014 har situationen været stabil eller forbedret sig i fire af de medlemsstater, der har de største udfordringer med deres **efterslæb**, uanset kategori (figur 12). På trods af stigningen i antallet af verserende sager forblev antallet af verserende sager i 2023 stabilt i civil- og handelsretlige sager anlagt som følge af en tvist (figur 13) og i forvaltningsretlige sager (figur 14) i ti medlemsstater. Der er dog stadig betydelige forskelle mellem medlemsstaterne med forholdsvis få verserende sager og medlemsstaterne med mange verserende sager.

Effektivitet inden for særlige områder af EU-retten

Data om den gennemsnitlige varighed af sager inden for særlige områder af EU-retten (figur 15-22) viser, hvordan retssystemerne fungerer i disse typer erhvervsrelaterede tvister.

Data om effektiviteten inden for særlige områder af EU-retten indsamles på grundlag af snævert definerede scenarier, og antallet af relevante sager kan være lavt. Sammenlignet med den beregnede varighed af sager, som præsenteres under de generelle data om effektivitet, viser disse figurer imidlertid den faktiske gennemsnitlige varighed af alle relevante sager inden for særlige områder i et år. Det skal bemærkes, at medlemsstater, hvor de generelle data om effektivitet ikke synes at vise udfordringer, ikke desto mindre indberetter en betydeligt længere gennemsnitlig sagsvarighed inden for særlige områder af EU-retten. Samtidig kan varigheden af sager inden for forskellige særlige områder også variere betydeligt inden for den samme medlemsstat.

En anden figur, der blev indført sidste år, fokuserer på varigheden af straffesager, navnlig dem, der involverer bestikkelse, og afslører graden af effektivitet på dette område af EU-retten.

Endelig giver resultattavlen for 2025 fortsat indsigt i effektiviteten af den overordnede håndhævelseskæde, hvilket er vigtigt for et positivt erhvervs- og investeringsmiljø. I konkurrenceretlige sager er der f.eks. et diagram, der fokuserer på sagsbehandlingstiden ved den nationale konkurrencemyndighed og domstolsprøvelsen af denne myndigheds afgørelser.

- Den samlede sagsbyrde for domstolene i EU steg, men varigheden af **domstolsprøvelse af konkurrencesager** (figur 15) faldt eller forblev stabil i fem medlemsstater, mens den

steg i syv. På trods af den moderat positive tendens indberettede syv medlemsstater en gennemsnitlig varighed på over 1 000 dage i 2023. For **sager ved de nationale konkurrencemyndigheder** (figur 16) rapporterede 11 medlemsstater, at sagsbehandlingen tog mindre end 1 000 dage. Blandt de medlemsstater, der nævnes som medlemsstater, der har problemer med effektiv domstolsprøvelse af konkurrencesager, er tre blandt de mest effektive, når det drejer sig om sager ved de nationale konkurrencemyndigheder.

- For **elektronisk kommunikation** (figur 17) faldt domstolenes sagsbyrde i forhold til de foregående år, hvilket fortsatte den positive tendens, der blev observeret i 2022, med hensyn til kortere varighed af sager. I 2023 registrerede ni medlemsstater et fald i de gennemsnitlige sagsbehandlingstider eller stabile tal i forhold til 2022, og syv oplevede en stigning.
- For **sager om krænkelse af EU-varemærker** (figur 18) faldt sagsbyrden i 2023 i forhold til i 2022. Fire medlemsstater håndterede deres sagsbyrde mere effektivt og registrerede kortere eller stabile varigheder af sager, mens seks medlemsstater oplevede en klar stigning i den gennemsnitlige varighed af sager.
- På området for **EU's forbrugerlovgivning** ses den mulige kombinerede virkning af håndhævelseskæden bestående af både administrativ og retslig prøvelse (figur 19 og 20). I 2023 rapporterede seks medlemsstater, at deres forbrugerbeskyttelsesmyndigheder i gennemsnit brugte mindre end tre måneder på at træffe en afgørelse i en sag, der er omfattet af EU's forbrugerlovgivning. I ni andre medlemsstater tog det op til et år. I de tilfælde, hvor forbrugerbeskyttelsesmyndighedernes afgørelser blev anfægtet ved domstolene, varierede tendenserne i varigheden af domstolsprøvelsen af en administrativ afgørelse i 2023, idet fem medlemsstater oplevede stigninger, mens fem andre oplevede fald sammenlignet med 2022. I to medlemsstater er den gennemsnitlige varighed af en domstolsprøvelse stadig over 1 000 dage.
- Effektive foranstaltninger til bekæmpelse af **hvidvask af penge** er afgørende for at beskytte det finansielle system, sikre fair konkurrence og forebygge negative økonomiske konsekvenser. Alt for lange retssager kan hæmme EU's evne til at bekæmpe hvidvask af penge eller mindske effektiviteten af indsatsen på dette område. Figur 21 viser ajourførte data om varigheden af retssager om hvidvask af penge. Den viser, at mens retssager i første instans i syv medlemsstater i gennemsnit tager op til et år, tager de i gennemsnit op til to år i fem medlemsstater, og i fem medlemsstater tager de i gennemsnit op til 3,5 år⁶².
- **Korruption** er en særlig alvorlig forbrydelse med en grænseoverskridende dimension. Den har negative økonomiske konsekvenser og kan kun håndteres effektivt ved hjælp af fælles minimumsregler i hele EU. I resultattavlen præsenteres tal for varigheden af retssager i forbindelse med sager om bestikkelse. Figur 22 viser varierende datatilgængelighed blandt medlemsstaterne og forskelle i den gennemsnitlige varighed af sager ved straffedomstole i første instans. Ifølge data for 2023 afsluttes sagerne i otte medlemsstater inden for cirka et år, mens de i de resterende syv medlemsstater, hvorfra

⁶² Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2018/1673 af 23. oktober 2018 om strafferetlig bekæmpelse af hvidvask af penge vil fjerne visse juridiske hindringer, der kan forsinke retsforfølgelsen, såsom en regel om, at retsforfølgelse af hvidvask af penge først kan indledes, når sagen vedrørende den underliggende lovovertrædelse er afsluttet. Medlemsstaternes frist for at gennemføre direktivet var den 8. december 2020.

der foreligger data, kan vare op til to år. Generelt afspejler kompleksiteten af retsforfølgelse og domfældelse af bestikkelse forbrydelsens alvorlige karakter. Dette afspejles også i sagsbehandlingstiden.

2.2. Retssystemernes kvalitet

Der findes ikke én bestemt metode til at måle retssystemernes kvalitet på. I EU's resultattavle for retlige anliggender for 2025 undersøges igen faktorer, der er almindeligt accepterede som relevante for forbedringen af retssystemernes kvalitet. De er opdelt i fire kategorier:

- 1) adgang til domstolsprøvelse for offentligheden og virksomheder
- 2) tilstrækkelige økonomiske og menneskelige ressourcer
- 3) indførelse af vurderingsværktøjer
- 4) digitalisering.

2.2.1. Adgang til klage og domstolsprøvelse

Det er nødvendigt med tilgængelighed i hele retskæden for at gøre det lettere for alle borgere, herunder personer, der er i risiko for forskelsbehandling, ældre og ofre for en forbrydelse, at indhente relevante oplysninger – om retssystemet, om anlæggelse af en sag og de dermed forbundne økonomiske aspekter samt om retssagers status helt indtil deres afgørelse – og med onlineadgang til retsafgørelsen.

– *Retshjælp, retsafgifter og udgifter til advokatbistand* –

Sagsomkostningerne er en afgørende faktor, der har betydning for adgangen til domstolsprøvelse. Høje sagsomkostninger, herunder retsafgifter⁶³ og udgifter til advokatbistand⁶⁴, kan hindre adgangen til domstolsprøvelse. Sagsomkostningerne på det civil- og handelsretlige område er ikke harmoniseret på EU-plan. De reguleres af national lovgivning og varierer fra medlemsstat til medlemsstat.

Adgang til retshjælp er en grundlæggende rettighed, der er nedfældet i EU's charter om grundlæggende rettigheder⁶⁵. Den giver adgang til domstolsprøvelse for dem, der ellers ikke ville være i stand til at betale eller lægge ud for sagsomkostningerne. De fleste medlemsstater yder retshjælp på grundlag af ansøgerens indkomst⁶⁶.

⁶³ Retsafgifter skal forstås som det beløb, der skal betales for at indlede ikkestrafferetlige sager ved en domstol.

⁶⁴ Udgifter til advokatbistand er regningen for ydelser leveret af advokater til deres klienter.

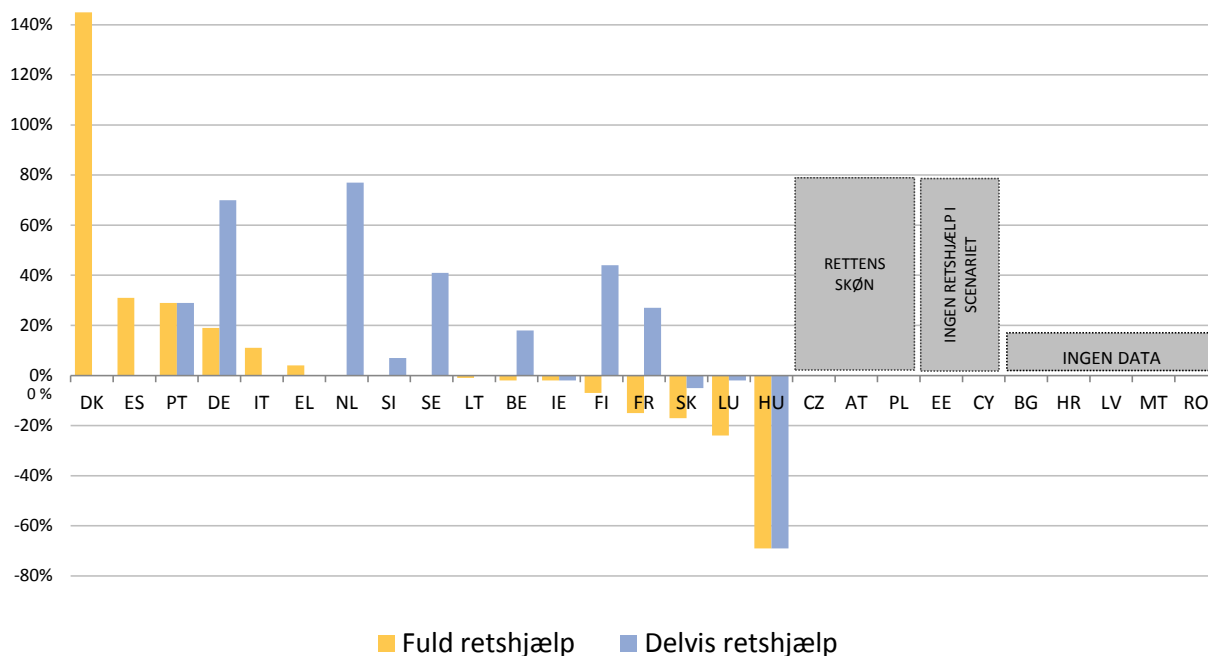
⁶⁵ Artikel 47, stk. 3, i EU's charter om grundlæggende rettigheder.

⁶⁶ Medlemsstaterne anvender forskellige metoder til fastsættelse af grænsen for støtteberettigelse, f.eks. forskellige referenceperioder (månedlig/årlig indkomst). I 14 medlemsstater har man også en grænse for ansøgerens personlige formue. Den er ikke taget i betragtning i denne figur. I BE, BG, IE, ES, FR, HR, HU, LT, LU, NL og PT er visse grupper af personer (f.eks. enkeltpersoner, der modtager visse ydelser) automatisk berettiget til at modtage retshjælp i civil- og handelsretlige tvister. Yderligere kriterier, som medlemsstaterne kan anvende, f.eks. sagens realitet, er ikke afspejlet i denne figur. Selv om det ikke hænger direkte sammen med figuren, er retshjælp i flere medlemsstater (AT, CZ, DE, DK, IT, NL, PL, SI) ikke begrænset til fysiske personer. I EE træffes beslutningen om at yde retshjælp ikke på baggrund af ansøgerens økonomiske situation. I IE skal der ved delvis retshjælp også tages hensyn til ansøgerens disponible aktiver. I LV er dataene ikke sammenlignelige med det foregående år på grund af tilpasning af beregningsmetoden.

Figur 23 viser mulighederne for at modtage fuld eller delvis retshjælp i en konkret forbrugersag med et krav på 6 000 EUR. Den indeholder en procentvis sammenligning af indkomstgrænserne for retshjælp med Eurostats fattigdomsgrænse for hver medlemsstat⁶⁷. Hvis grænsen for retshjælp f.eks. er 20 %, betyder det, at en ansøger med en indkomst, der er 20 % højere end Eurostats fattigdomsgrænse for den pågældende medlemsstat, stadig kan modtage retshjælp. Hvis grænsen for retshjælp er under 0, betyder det til gengæld, at en person, hvis indkomst er under fattigdomsgrænsen, ikke nødvendigvis er berettiget til retshjælp.

Ni medlemsstater har et retshjælpssystem, der dækker 100 % af retsomkostningerne (fuld retshjælp), suppleret med et system, som dækker dele af omkostningerne (delvis retshjælp), som anvender andre kriterier for berettigelse. Ti medlemsstater har enten et fuldt eller et delvist retshjælpssystem, men ikke begge dele. I fire medlemsstater har domstolene et skøn med hensyn til bevilling af retshjælp.

Figur .: Indkomstgrænse for retshjælp i en specifik forbrugersag, 2024* (forskelle i % i forhold til Eurostats fattigdomsgrænse) (kilde: Europa-Kommissionen sammen med Rådet for Advokatsamfund i Den Europæiske Union (CCBE)⁶⁸)

* Beregningerne er baseret på tærskelværdier for fattigdomsrisiko (AROP) for 2023. **BE, DE, ES, FR, IE, IT, LT, LU, NL, SI, SK, FI:** Retshjælpen skal også tage hensyn til ansøgerens disponible aktiver. **EL:** Retshjælpsmodtager er den person, hvis årlige kapitalindkomst ikke overstiger 2/3 af den laveste årlige løn i henhold til gældende

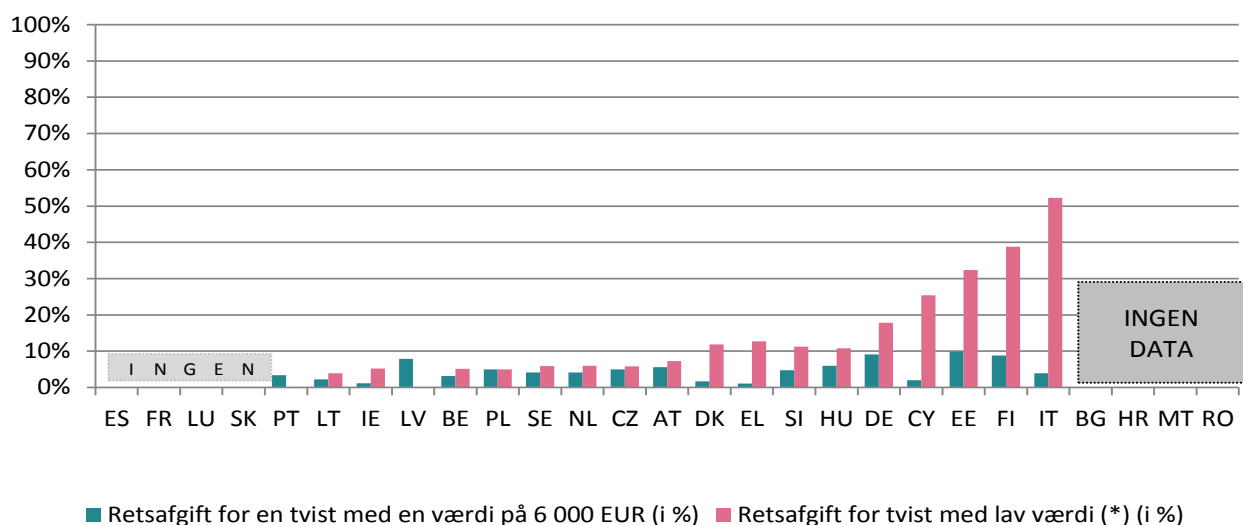
⁶⁷ For at indsamle sammenlignelige data er medlemsstaternes fattigdomsgrænser i henhold til Eurostat blevet omregnet til en månedlig indkomst. Fattigdomsrisikotærsklen (AROP) er fastsat til 60 % af den nationale ækvivalerede medianindkomst. Europæisk undersøgelse om indkomstforhold og levevilkår, Eurostat-tabel ilc_li01, https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/ilc_li01/default/table?lang=en.

⁶⁸ Data for 2024 er blevet indsamlet via svar fra CCBE-medlemmer på et spørgeskema på baggrund af følgende specifikke scenarie: en tvist mellem en forbruger og en virksomhed (to forskellige værdier er anført: 6 000 EUR og Eurostats fattigdomsrisikotærskel (AROP) i hver medlemsstat). Da betingelserne for retshjælp afhænger af ansøgerens situation, blev følgende scenarie anvendt: en enlig 35-årig ansøger i beskæftigelse uden forsørgerpligt eller retshjælpsforsikring samt med fast indkomst og i lejebolig.

lovgivning. **LU**: Der er indført en delvis retshjælpsordning. Der er ingen specifik tærskel, og tildelingen af retshjælp afhænger af ansøgerens samlede økonomiske og familiemæssige situation. **BG, HR, LV, MT og RO**: Der blev ikke fremlagt nogen data.

Modtagere af retshjælp er ofte fritaget for retsafgifter. Kun i seks medlemsstater (Bulgarien, Tjekkiet, Grækenland, Østrig, Malta og Polen) er modtagere af retshjælp ikke automatisk fritaget for at betale retsafgifter. I Tjekkiet afgør retten i hver sag, om en modtager af retshjælp kan fritages for retsafgifter eller ej. I Luxembourg skal sagsparter, der modtager retshjælp, ikke betale fogedafgifter. I figur 24 sammenlignes størrelsen af retsafgiften som en andel af tvistens værdi i to scenarier. Hvis retsafgiften i figuren nedenfor f.eks. er 10 % af en tvist på 6 000 EUR, skal forbrugeren betale en retsafgift på 600 EUR for at indlede en retssag. Tvisten med lav værdi er baseret på Eurostats fattigdomsrisikotærskel (AROP) for hver medlemsstat.

Figur .: Retsafgift for at indlede en retssag i en specifik forbrugersag, 2024* (retsafgiftens størrelse som andel af tvistens værdi) (kilde: Europa-Kommissionen sammen med Rådet for Advokatsamfund i Den Europæiske Union (CCBE)⁶⁹)

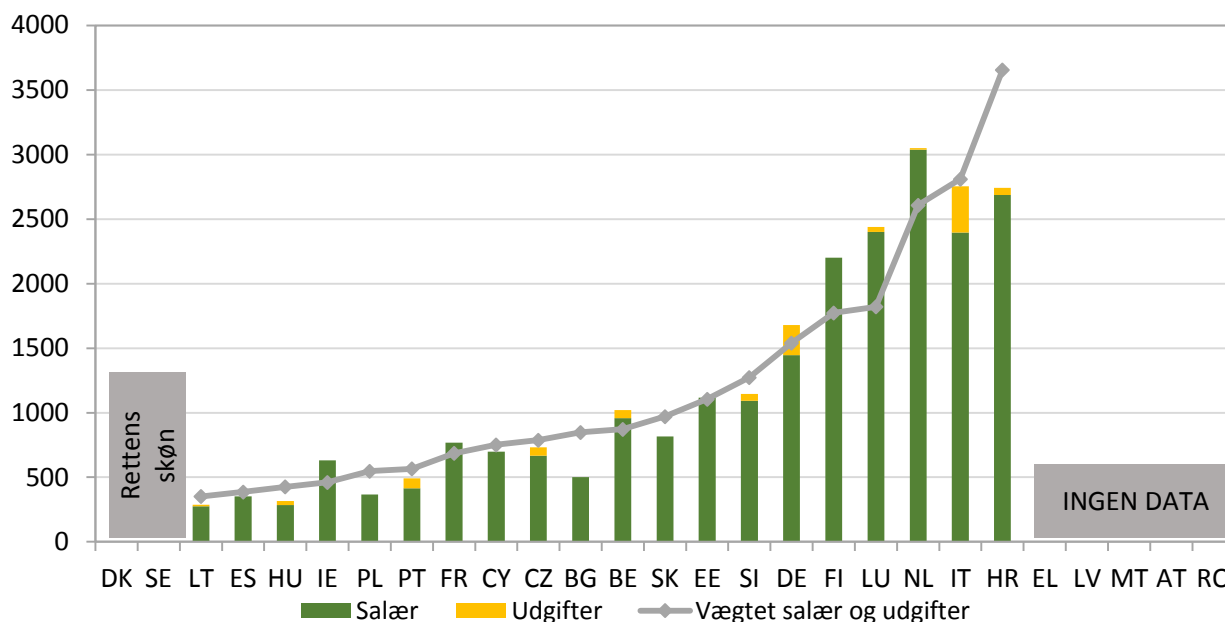
* Beregningerne er baseret på tærskelværdier for fattigdomsrisiko (AROP) for 2023. "Tvist med lav værdi" er en tvist, der svarer til Eurostats fattigdomsgrænse for en enlig i hver medlemsstat omregnet til månedlig indkomst (i 2022 varierede denne værdi f.eks. fra 326 EUR i **BG** til 2 381 EUR i **LU**). **BE**: 24 EUR i bidrag til fonden for sekundær retshjælp. Administrative udgifter: 50 EUR eller 165 EUR. Efterfølgende ved frifindelse/domfældelse: muligvis 1 350 EUR i sagsomkostninger. **NL**: Retsafgifternes størrelse modsvarende en part i en retssag med en årlig indtægt på under 30 000 EUR. **SE**: Retsgebyret opkræves, hvis kravets værdi overstiger 2 329 EUR.

Figur 25 viser den retshjælpssats, der udbetales til forsvarsadvokater i en specifik straffesag baseret på et casestudie⁷⁰. Respondenterne har angivet, hvor meget advokater ville blive betalt fra det offentlige budget i det beskrevne fiktive scenarie.

⁶⁹ Dataene, som henviser til indkomstgrænserne i 2023, er blevet indsamlet via svar fra CCBE-medlemmer på et spørgeskema på baggrund af følgende scenarie: en forbrugertvist mellem en enkeltperson og en virksomhed (der er angivet to forskellige værdier for kravet: 6 000 EUR og Eurostats fattigdomsrisikotærskel (AROP) i hver medlemsstat).

⁷⁰ Se fodnote 70 i EU's resultattavle for retlige anliggender 2024 for en beskrivelse af casestudiet.

Figur .: Retshjælpssats udbetalt til forsvarsadvokater i straffesager i en specifik straffesag, 2024* (kilde: Europa-Kommissionen sammen med Rådet for Advokatsamfund i Den Europæiske Union (CCBE)⁷¹)

* Dataene er indsamlet på grundlag af et specifikt casestudie. Beløbene er alle i euro, og om nødvendigt blev de omregnet fra nationale valutaer⁷². For at tage hensyn til de økonomiske forskelle mellem medlemsstaterne blev merværdien af gebyret og afgiften divideret med de komparative prisindekser udtrykt i procent, hvor EU-gennemsnittet er 100 %, DK er 149 % og BG 59 %⁷³. Herved justeres advokaternes salær og udgifter. **AT**: Det østrigske retshjælpssystem er statsfinansieret og baseret på solidaritet mellem alle østrigske advokater, som alle deltager i et rotationsbaseret system i retshjælpssystemet. Generelt modtager den enkelte advokat ikke noget direkte vederlag for retshjælp. I stedet betaler den østrigske stat et årligt engangsbeløb til det østrigske advokatsamfund for den samlede retshjælp, der ydes af alle advokater. Det østrigske advokatsamfund fordeler dette beløb til de regionale advokatsamfund på grundlag af antallet af registrerede advokater, der har ydet retshjælp, og på grundlag af antallet af retshjælpssager, som blev behandlet af de regionale advokatsamfund. Pengene går til advokaternes socialsikrings- og pensionsordning, som ikke er statsfinansieret. **IE**: Den juridiske profession er opdelt i "barristers" og "solicitors". Retshjælpen, som de enkelte erhverv er berettiget til, er forskellig. Ovenstående figur viser det maksimumsbeløb, der kan opkræves som gebyr i henhold til retshjælpsordningen i det pågældende scenarie.

– Adgang til alternative tvistbilæggelsesmetoder –

I figur 26 vises medlemsstaternes indsats for at fremme frivillig anvendelse af alternative tvistbilæggelsesmetoder gennem særlige incitamenter, som kan variere afhængigt af retsområdet⁷⁴.

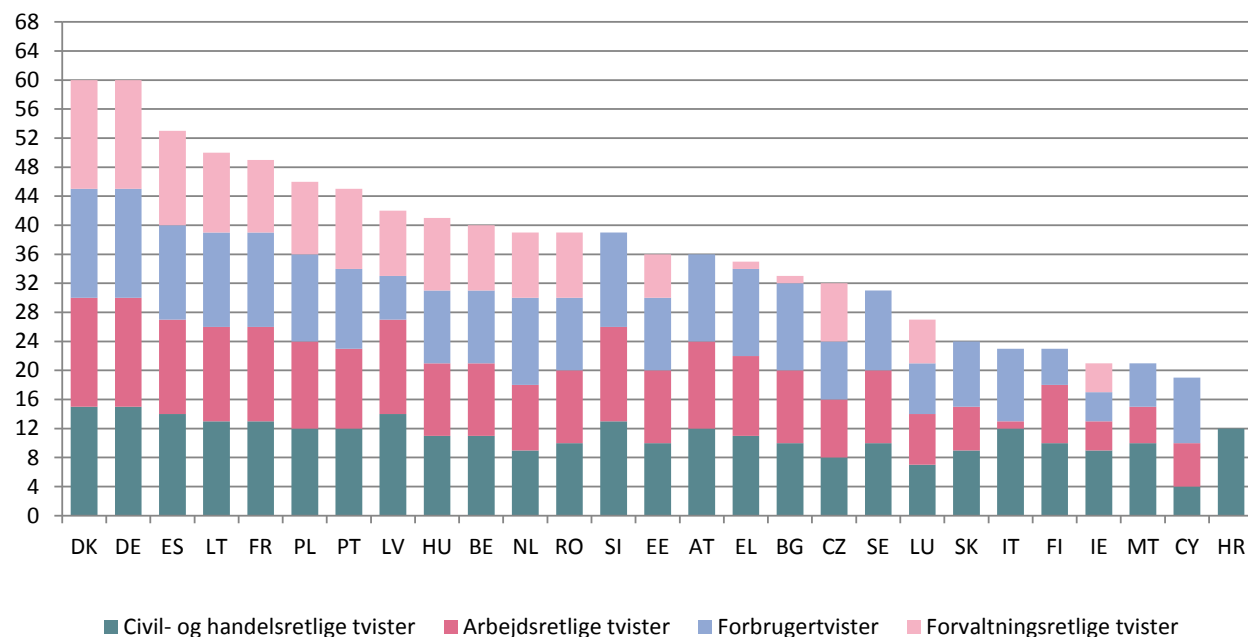
⁷¹ Dataene, som henviser til indkomstgrænserne i 2022, er blevet indsamlet via svar fra CCBE-medlemmer på et spørgeskema på baggrund af følgende scenarie: en forbrugertvist mellem en enkeltperson og en virksomhed (der er angivet to forskellige værdier for kravet: 6 000 EUR og Eurostats fattigdomsrisikotærskel (AROP) i hver medlemsstat).

⁷² Omregning foretaget ved hjælp af Den Europæiske Centralbanks euroreferencekurs for omveksling af udenlandsk valuta gældende pr. 30. september 2024 – 1,9558 BGN, 25,184 CZK, 7,4560 DKK, 396,88 HUF, 4,2788 PLN, 4,9753 RON, 11,3000 SEK.

⁷³ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tec00120/default/table?lang=en&category=t_prc.t_prc_ppp.

⁷⁴ Metoderne til at fremme og tilskynde til anvendelse af alternativ tvistbilæggelse omfatter ikke obligatoriske krav om anvendelse af alternativ tvistbilæggelse, inden en sag anlægges ved domstolene. Det er usikkert, om sådanne

Figur .: Fremme af og incitamerter til brug af alternative tvistbilæggelsesmetoder, 2024*
(kilde: Europa-Kommissionen⁷⁵)

* Maksimum: 68 point. Aggregerede indikatorer baseret på følgende indikatorer: 1) websteder med oplysninger om alternativ tvistbilæggelse, 2) mediekampagner, 3) offentligt tilgængelige brochurer, 4) domstolen arrangerer på anmodning specifikke informationsmøder om alternativ tvistbilæggelse, 5) koordinator for alternativ tvistbilæggelse/mægling ved domstole, 6) offentliggørelse af evalueringer af brugen af alternativ tvistbilæggelse, 7) offentliggørelse af statistikker om brugen af alternativ tvistbilæggelse, 8) retshjælp dækker (helt eller delvist) de omkostninger, der er forbundet med alternativ tvistbilæggelse, 9) hel eller delvis godtgørelse af retsafgifter, herunder stempelafgifter, hvis den alternative tvistbilæggelse lykkes, 10) intet krav om advokat i proceduren med alternativ tvistbilæggelse, 11) en dommer kan fungere som mægler, 12) en aftale indgået mellem parterne kan fuldbyrdes af retten, 13) mulighed for at indlede en sag/indgive et krav og indsende dokumentation online, 14) parterne kan informeres elektronisk om indledningen og de forskellige trin i proceduren, 15) mulighed for onlinebetaling af gældende gebyrer, 16) anvendelse af teknologier (applikationer med kunstig intelligens, chatbots) for at lette indgivelse og løsning af tvister samt 17) andre midler. For hver af disse 17 indikatorer blev der givet ét point for hvert retsomsråde. **IE:** Forvaltningsretlige sager er inkluderet i kategorien civil- og handelsretlige sager. **EL:** Alternativ tvistbilæggelse kan anvendes i offentlige udbudsprocedurer ved appeldomstolen i forvaltningsretlige sager. **ES:** Alternativ tvistbilæggelse er obligatorisk i arbejdsretlige sager. **PT:** Ved civil- og handelsretlige tvister godtgøres retsafgifter kun i sager med fredsdommere. **SK:** I den slovakiske retsorden er det ikke muligt at anvende alternativ tvistbilæggelse i forvaltningsretligt øjemed. **FI:** Forbruger- og arbejdskonflikter betragtes også som civile sager. **SE:** Dommere har processuel kompetence i forbindelse med alternativ tvistbilæggelse. Det er en obligatorisk opgave for dommeren at finde en mindelig løsning af tvisten, medmindre det er uhensigtsmæssigt på grund af sagens karakter.

krav er forenelige med retten til effektive retsmidler og domstolsprøvelse, som er nedfældet i EU's charter om grundlæggende rettigheder.

⁷⁵ 2024-data er indsamlet i samarbejde med gruppen af kontaktpersoner vedrørende de nationale retssystemer.

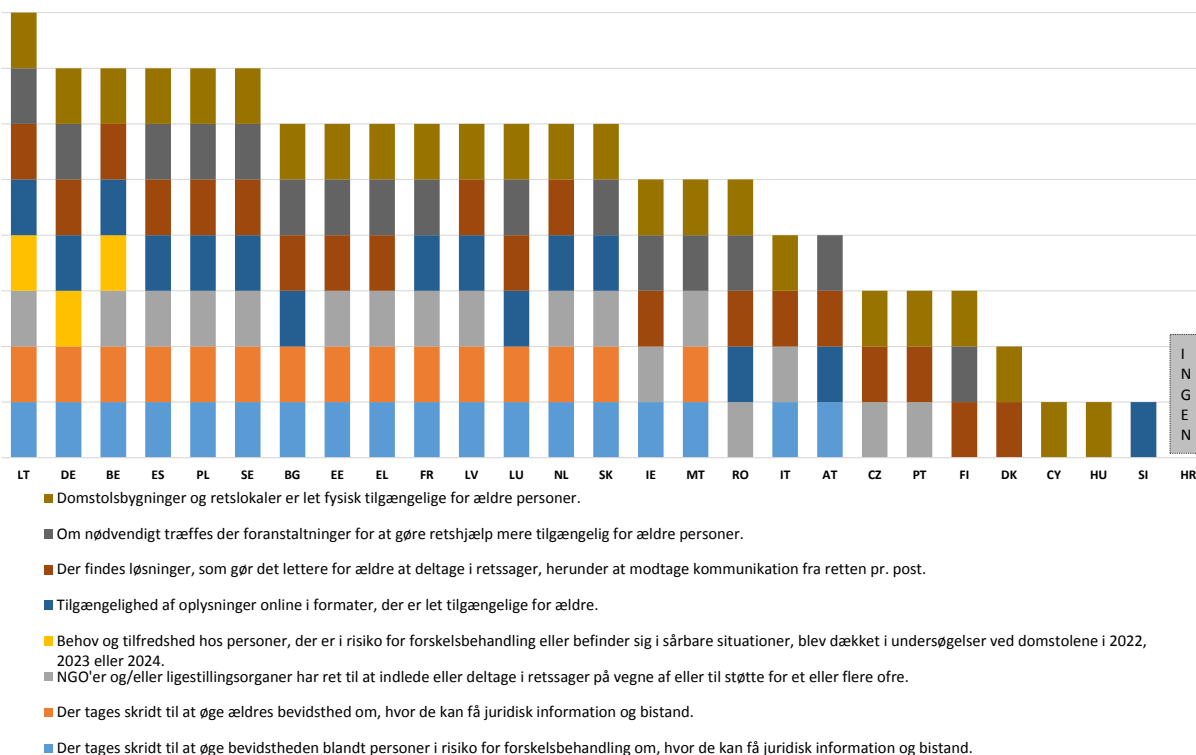
– Særlige ordninger for adgang til klage og domstolsprøvelse –

EU's resultattavle for retlige anliggender 2022 præsenterede særskilte tal om specifikke ordninger til fremme af lige adgang til domstolsprøvelse for personer med handicap. EU's resultattavle for retlige anliggender 2023 fortsatte med at undersøge udvalgte specifikke ordninger, der letter lige adgang til domstolsprøvelse for personer, der risikerer forskelsbehandling, samt for to specifikke grupper, nemlig ældre og ofre for vold mod kvinder og vold i hjemmet. EU's resultattavle for retlige anliggender 2025 gør igen status over disse udvalgte specifikke ordninger, to år efter at disse data sidst blev fremlagt.

Diagrammet nedenfor skitserer de skridt, som hver medlemsstat har taget for at fjerne barrierer for adgang til domstolsprøvelse for personer, der er i risiko for forskelsbehandling, herunder ældre. Dette omfatter også retsbygningers fysiske tilgængelighed, adgang til juridiske oplysninger, bistand eller retshjælp samt formatet af onlineoplysningerne.

Diagrammet viser en række positive tendenser, herunder i forhold til den fysiske tilgængelighed af retsbygninger og retslokaler, tilgængeligheden af retshjælp eller løsninger, der er indført for at hjælpe ældre med at deltage i retssager. Det viser også, at oplysninger er mere tilgængelige online i formater, der er let tilgængelige for ældre, og at NGO'er eller ligestillingsorganer har ret til at indlede eller deltage i retssager i et større antal medlemsstater. Nogle medlemsstater står dog fortsat over for udfordringer. Der er stadig medlemsstater, hvor fremskridtene er langsomme, og hvor situationen er stagnerende eller endda forværret.

Figur .: Særlige ordninger for adgang til domstolsprøvelse for personer i risiko for forskelsbehandling⁷⁶ og for ældre⁷⁷ (kilde: Europa-Kommissionen⁷⁸)

* **BE:** Unia er en uafhængig offentlig institution, der fremmer ligestilling og bekæmper forskelsbehandling. Der er også dedikerede websteder, herunder Just-on-web og e-deposit. **DK:** Personer kan undtages fra at anvende digitale offentlige løsninger, f.eks. hvis de ikke har adgang til en computer, smartphone eller tablet på deres bopæl. I særlige tilfælde kan retten beslutte, at en person kan fritages for at bruge minretssag.dk, hvis personen mangler digitale færdigheder eller har særlige handicap. **IE:** Den irske menneskerettigheds- og ligestillingskommission har beføjelse til at anmode High Court, Court of Appeal eller Supreme Court om tilladelse til at give møde for retten som amicus curiae i sager vedrørende menneskerettigheder og/eller ligestilling. Digital indgivelse erstatter ikke traditionelle former for indgivelse og forkyndelse. **ES:** Artikel 7a i den spanske civile retsplejelov indfører flere nye bestemmelser for at sikre, at ældre har let adgang til retssystemet. **HR:** Den sidste undersøgelse af denne art blev gennemført i 2017. En ny undersøgelse i 2025 vil opdele spørgsmålene efter deltagernes aldersgrupper. **IT:** Det er ikke alle retsbygninger, der er tilgængelige for ældre. **FI:** Retshjælpsmedarbejdere kan arrangere besøg hos en ældre person for at få deres sag behandlet. **LT:** I henhold til loven om statsgaranteret retshjælp er ofre for kriminelle handlinger, der er begået med det formål at udtrykke had mod dem, herunder på grund af alder, berettiget til retshjælp uanset deres indkomst og formue. **MT:** I 2023 undertegnede Legal Aid Malta et aftalememorandum med Department of Active Ageing and Community Care med henblik på at yde gratis retshjælp til ældre klienter (klienter over 60 år) i både civilretlige og strafferetlige sager, herunder sager, hvor ældre er ofre for kriminalitet eller har været udsat for kønsrelateret vold. **NL:** Retsvæsenet informerer offentligheden om, hvor de kan søge juridisk rådgivning (Juridisch Loket, advokater osv.). Disse oplysninger bør være brugervenlige og forståelige for alle, herunder ældre. Brugerundersøgelser foretaget for at kontrollere dette. **AT:** Domstolsbygninger er (med få undtagelser) barrierefri

⁷⁶ Personer, der er i risiko for forskelsbehandling, navnlig af de grunde, der er anført i artikel 19 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde: "køn, race eller etnisk oprindelse, religion eller tro, handicap, alder eller seksuel orientering" og artikel 21 i chartret om grundlæggende rettigheder: "køn, race, hudfarve, etnisk eller social oprindelse, genetiske anlæg, sprog, religion eller tro, politiske eller andre anskuelser, tilhørsforhold til et nationalt mindretal, formueforhold, fødsel, handicap, alder eller seksuel orientering".

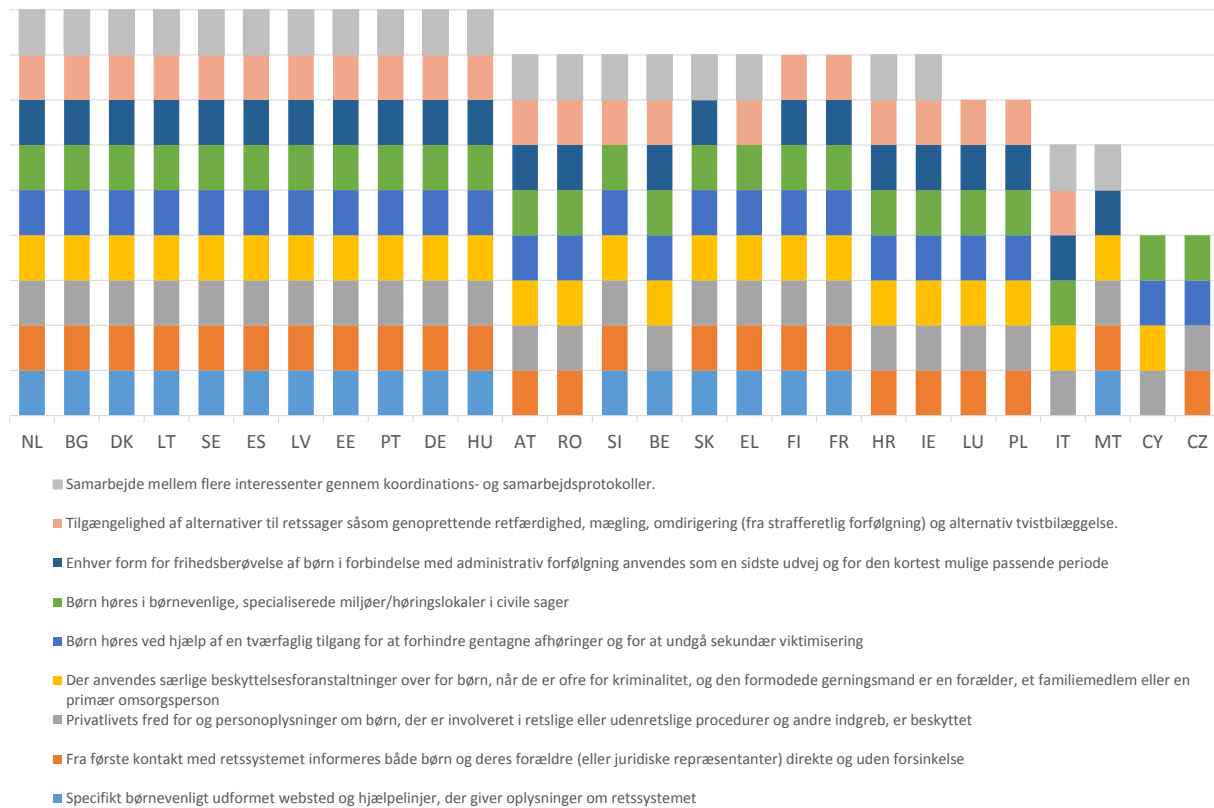
⁷⁷ I dette diagram personer i alderen 65 år eller derover.

⁷⁸ 2023-data er indsamlet i samarbejde med gruppen af kontaktpersoner vedrørende de nationale retssystemer.

en national pulje af dommere med speciale eller erfaring inden for denne type procedure. Det er et fravalgssystem, hvilket betyder, at forbrugerne kun behøver at handle, hvis de ikke ønsker at være repræsenteret i søgsmålet. Dette skal meddeles retten skriftligt. **BE:** Der findes ikke noget register, men visse afgørelser skal offentliggøres på økonomiministeriets websted og i statstidende. **DK:** På nuværende tidspunkt er de godkendte organer Forbrugerombudsmanden og Lægemiddelstyrelsen, som begge støttes af offentlige midler. **EE:** Forbrugertvister behandles i Forbrugertvistudvalget, som er en uafhængig og upartisk enhed, der bilægger forbrugertvister. **IE:** Webstedet Citizens Information har offentliggjort en artikel om gruppesøgsmål som en del af deres informationsside "How to complain" til forbrugere. **EL:** Lov nr. 5019/2023 indfører et nyt system for gruppesøgsmål. **LV:** Der er udpeget én grænseoverskridende godkendt organisation/ét grænseoverskridende godkendt organ i Letland. Der har endnu ikke været nogen gruppesøgsmål. **LT:** Foranstaltninger til at øge offentlighedens bevidsthed om gruppesøgsmål i forbrugersager gennemføres hovedsageligt ved at give relevante oplysninger på webstederne tilhørende den statslige myndighed for beskyttelse af forbrugerrettigheder og forbrugersammenslutninger (f.eks. notat offentliggjort på webstedet tilhørende den statslige myndighed for beskyttelse af forbrugerrettigheder, <https://vytat.lrv.lt/media/viesa/saugykla/2024/2/o2moBOazC4c.pdf>). **PT:** Listen over gruppesøgsmål, der er anlagt ved de portugisiske domstole, er tilgængelig på Generaldirektoratet for Forbrugeres websted sammen med kontaktoplysninger til enheden og relevante dokumenter for forbrugerne: https://www.consumidor.gov.pt/consumidor_4/aco-es-coletivas/informacoes-sobre-aco-es-coletivas. **SK:** Forbrugerne kan indtræde i et kollektivt søgsmål gennem enhver notar. Ansøgningsskemaet findes på følgende link https://static.slov-lex.sk/pdf/prilohy/SK/ZZ/2023/289/20230725_5563264-2.pdf.

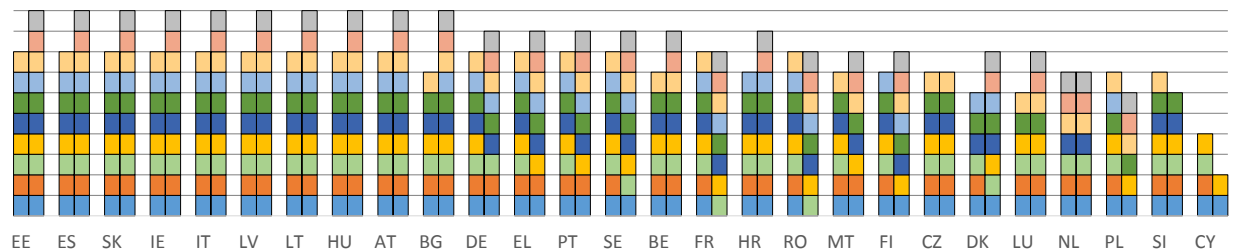
I EU's resultattavle for retlige anliggender 2025 fortsættes analysen af børnevenlig retspleje. Figur 29 viser en bredere vifte af særlige ordninger for børnevenlig retspleje (både civil- og strafferet/ungdomsretspleje). Figur 30 omhandler flere af de særlige ordninger, der er til rådighed, når et barn er involveret som offer eller som mistænkt/tiltalt i retssager.

Figur .: Særlige ordninger for børnevenlig retspleje/børnevenlige retssager (både civil- og strafferet/ungdomsretspleje), 2024* (kilde: Europa-Kommissionen⁸¹)

* Børn: personer under 18 år.

Figur .: Særlige ordninger for børn, der er involveret i straffesager som ofre eller mistænkte og tiltalte (børn: personer under 18 år), 2024* (kilde: Europa-Kommissionen⁸²)

For hver medlemsstat repræsenterer de to kolonner

børns inddragelse som (fra venstre mod højre):

1. ofre

2. mistænkte eller tiltalte

- Når børn frihedsberøves, holdes de som hovedregel adskilt fra voksne og under forhold, der sikrer, at deres behov og rettigheder overholdes
- Enhver form for frihedsberøvelse af børn anvendes som en sidste udvej og for den kortest passende periode
- Dommere, anklagere og andre juridiske fagfolk, der er i kontakt med børn, modtager specifik uddannelse
- Det sikres, at straffesager, der involverer børn, behandles hurtigt og med den fornødne omhu
- Børn ledsages af deres retlige repræsentant eller en anden passende person, som er udpeget af repræsentanten, under hele sagsforløbet
- Der tages hensyn til børns særlige behov under hele sagsforløbet på grundlag af en individuel vurdering
- Der er truffet særlige foranstaltninger for at muliggøre audiovisuel optagelse af afhøring af børn, videokonference eller anden fjernkommunikationshøring af børn
- Børn høres/afhøres i børnevenlige specialiserede miljøer/høringsrum og kan reelt deltage i enhver høring
- Børn får børnevenlige oplysninger om deres rettigheder og de generelle aspekter af sagens forløb

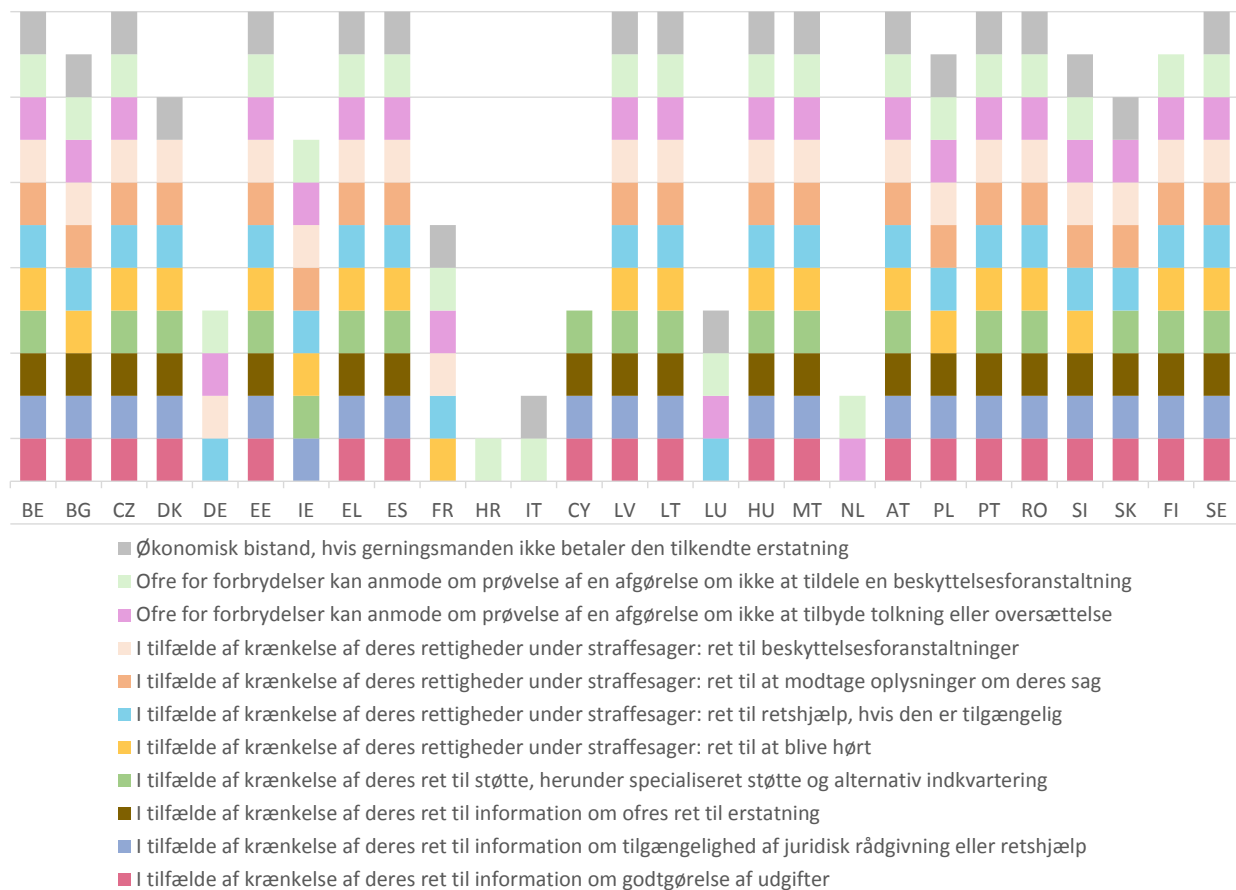
* Børn: personer under 18 år.

⁸¹ 2024-data er indsamlet i samarbejde med gruppen af kontaktpersoner vedrørende de nationale retssystemer.

⁸² 2024-data er indsamlet i samarbejde med gruppen af kontaktpersoner vedrørende de nationale retssystemer.

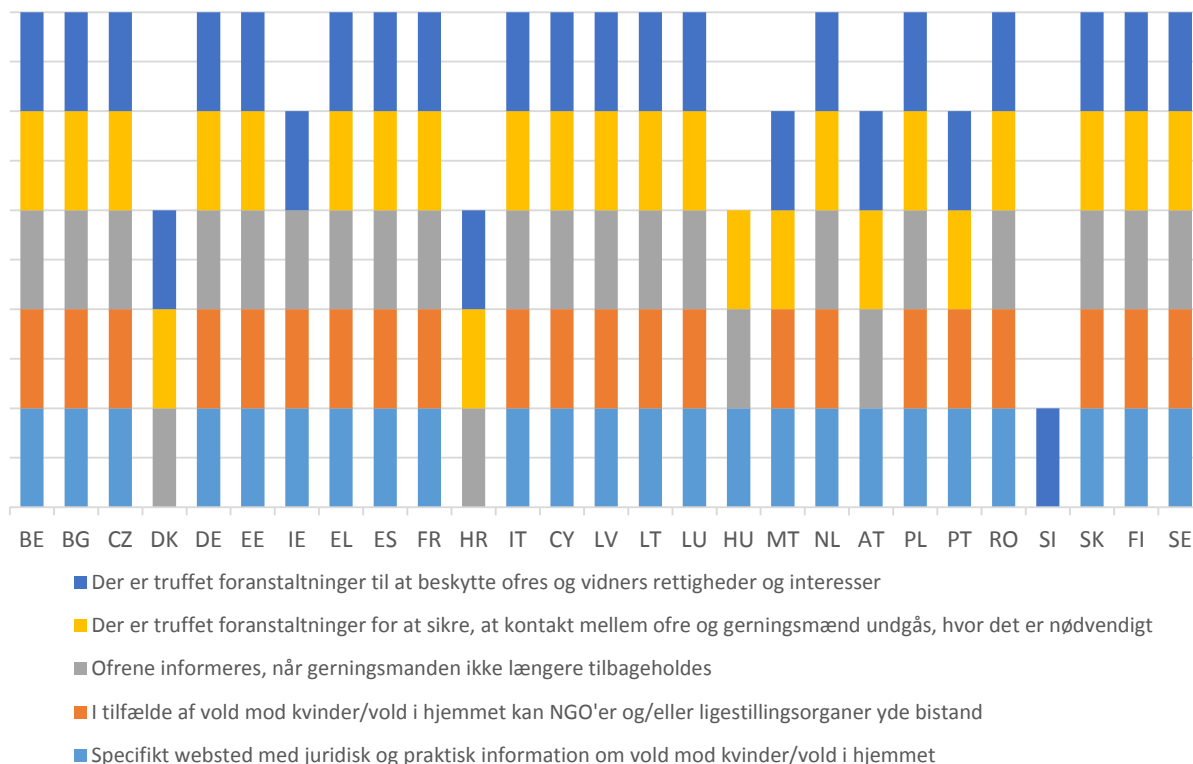
EU's resultatavle for retlige anliggender 2025 udvider analysen af adgangen til retssystemet til at omfatte ofre for kriminalitet og ofre for vold mod kvinder/vold i hjemmet.

Figur .: Retsmidler for ofre for forbrydelser, 2024 (kilde: Europa-Kommissionen⁸³)

⁸³ 2024-data er indsamlet i samarbejde med gruppen af kontaktpersoner vedrørende de nationale retssystemer.

Figur .: Retsmidler for ofre for vold mod kvinder/vold i hjemmet, 2024* (kilde: Europa-Kommissionen⁸⁴)

2.2.2. Ressourcer

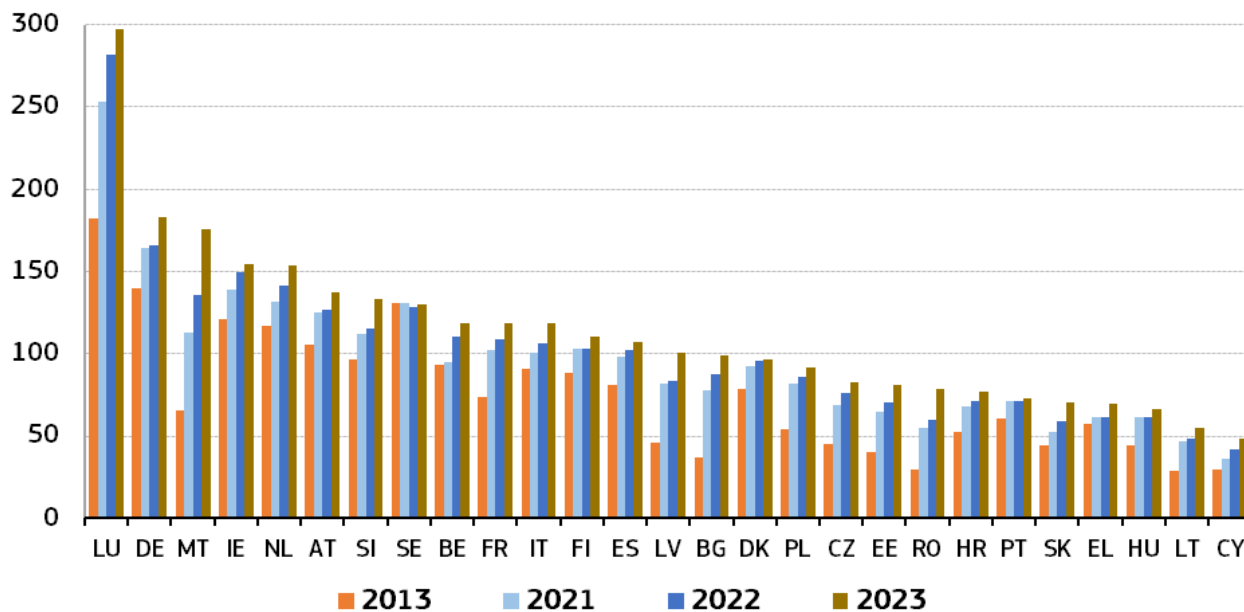
Der er behov for tilstrækkelige ressourcer, for at retssystemet kan fungere korrekt. Dette omfatter de nødvendige investeringer i fysisk og teknisk infrastruktur samt velkvalificeret, uddannet og tilstrækkeligt aflønnet personale af enhver art. Uden tilstrækkelige faciliteter, instrumenter og medarbejdere med de nødvendige kvalifikationer og kompetencer samt adgang til videreuddannelse undermineres kvaliteten af retssager og afgørelser.

– *Finansielle ressourcer* –

I figurerne nedenfor vises den offentlige sektors faktiske udgifter til retssystemets drift (ekskl. fængsler), både pr. indbygger (figur 33) og som en andel af bruttonationalproduktet (BNP) (figur 34).

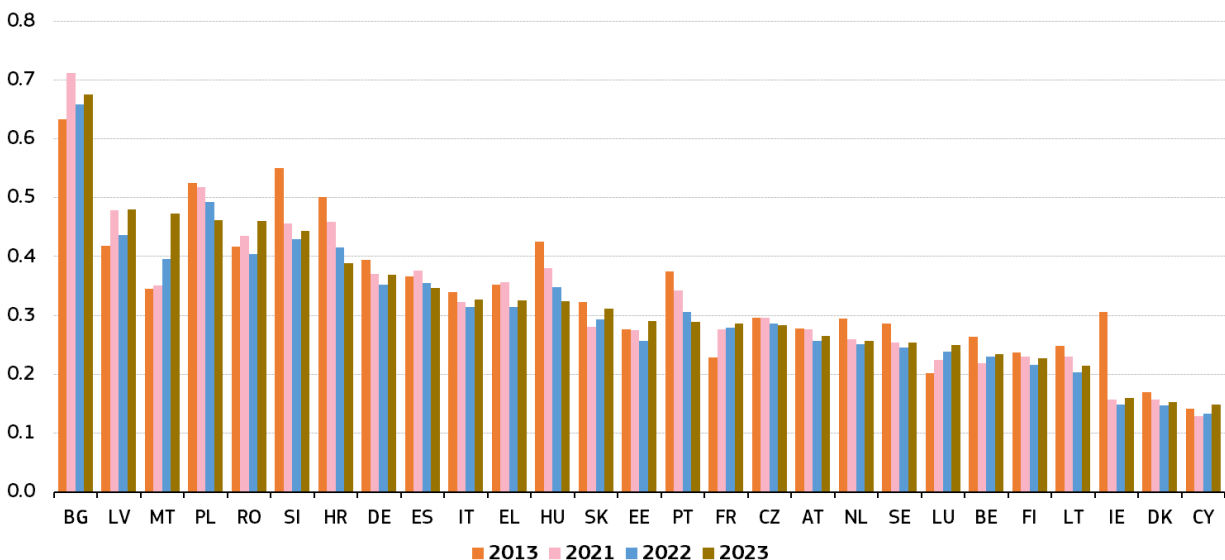
⁸⁴ 2024-data er indsamlet i samarbejde med gruppen af kontaktpersoner vedrørende de nationale retssystemer.

Figur .: Den offentlige sektors samlede udgifter til domstole i EUR pr. indbygger, 2013, 2021-2023* (kilde: Eurostat)

* Medlemsstaterne er opstillet efter størrelsen af deres udgifter i 2023 (fra højeste til laveste). Data for 2022 for DE, ES, FR og SK er foreløbige. Data for BE, DE, ES, FR, PT og SK for 2023 er foreløbige. Data for PL har et brud i serierne i 2022. Kilde: Eurostat, Gov_10a_exp.

Figur .: Den offentlige sektors samlede udgifter til domstole i procent af BNP, 2013, 2021-2023* (kilde: Eurostat)

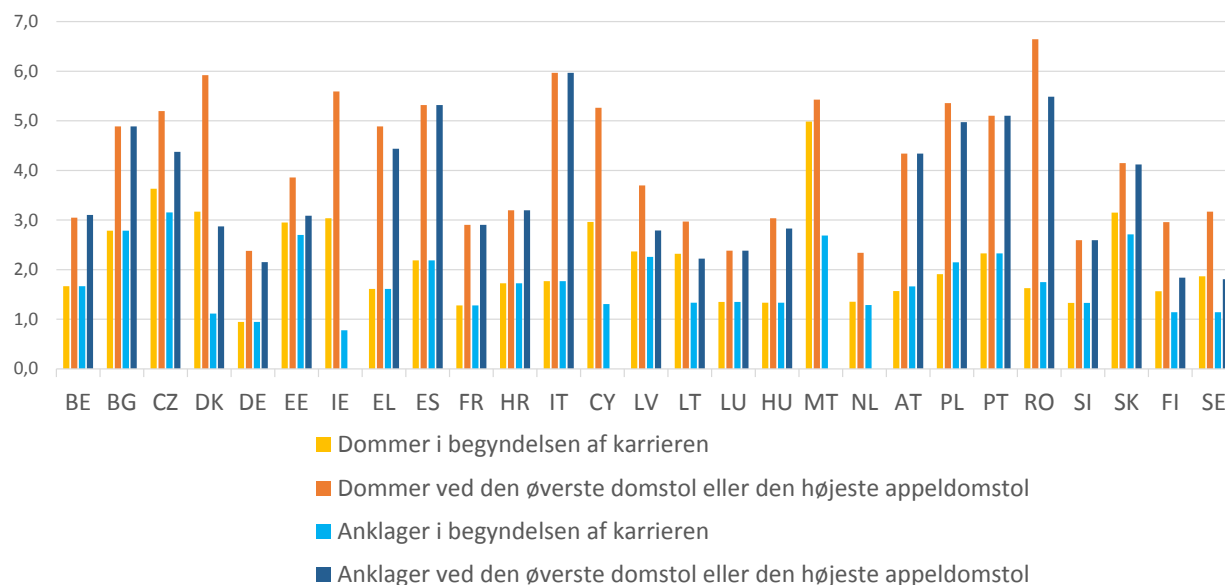

* Medlemsstaterne er opstillet efter størrelsen af deres udgifter i 2023 (fra højeste til laveste). Data for 2022 for DE, ES, FR og SK er foreløbige. Data for BE, DE, ES, FR, PT og SK for 2023 er foreløbige. Data for PL har et brud i serierne i 2022. Kilde: Eurostat, Gov_10a_exp.

Figur 35 viser forholdet mellem dommeres og anklageres årlige lønninger og den gennemsnitlige årlige løn i landet. For hvert land viser bjælkerne disse tal for dommere og anklagere ved

begyndelsen af deres ansættelsesforhold og på det tidspunkt, de når op på højeste løntrin. I henhold til artikel 19, stk. 1, i TEU skal medlemsstaterne sikre, at både deres domstole som helhed og de enkelte dommere er uafhængige på de områder, der er omfattet af EU-retten. Selv om en midlertidig lønnedgang i forbindelse med spareforanstaltninger ikke er blevet anset for at være i strid med denne bestemmelse, har EU-Domstolen fastslået, at dommerstandens modtagelse af et lønniveau, der er i overensstemmelse med betydningen af de udførte funktioner, udgør en væsentlig garanti for retsvæsenets uafhængighed⁸⁵.

Figur .: Forholdet mellem den årlige løn til dommere og anklagere og den årlige gennemsnitlige bruttoløn i landet i 2023* (kilde: CEPEJ's undersøgelse)

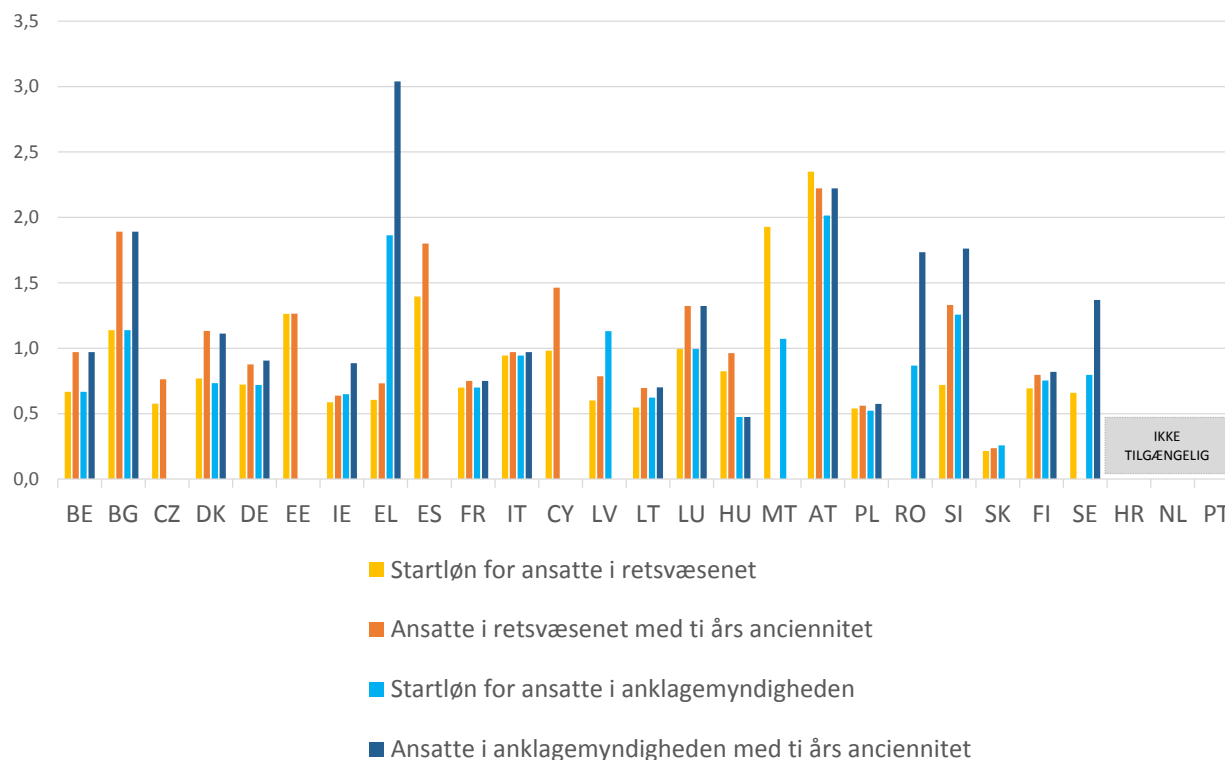
Medlemsstaternes specifikke bemærkninger til dataene kan ses i CEPEJ-undersøgelsen⁸⁶.

Figur 36 viser forholdet mellem andre ansatte i retsvæsenets og ansatte i anklagemyndighedens årlige lønninger og den gennemsnitlige årlige løn i landet. For hvert land viser de to første bjælker forholdet for andre ansatte i retsvæsenet i begyndelsen af deres karrierer og efter ti års ansættelse, mens tredje og fjerde bjælke viser forholdet for ansatte i anklagemyndigheden i begyndelsen af deres karrierer og efter ti års ansættelse.

⁸⁵ Domstolens dom, Associação Sindical dos Juizes Portugueses, C-64/16, ECLI:EU:C:2018:117, præmis 45: "Ligesom det forhold, at dommerne ved den omhandlede ret er uafsættelige (jf. bl.a. dom af 19.9.2006, Wilson, C-506/04, EU:C:2006:587, præmis 51), udgør det forhold, at de oppebærer en løn, der er passende i forhold til betydningen af det hverv, de udfører, en garanti, der er uløseligt forbundet med dommernes uafhængighed." Se også Domstolens dom i de forenede sager C-146/23 og C-374/23, Sąd Rejonowy w Białymstoku og Adoreikė (ECLI:EU:C:2025:109), hvor Domstolen bekræfter, at de nærmere regler for fastsættelse af dommers vederlag skal være objektive, forudsigelige, stabile og gennemsigtige. Fastsættelsen af dette vederlag skal have et retsgrundlag og opfylde kriterierne om objektivitet, forudsigelighed, stabilitet og gennemsigthed. Enhver undtagelse fra metoden til fastsættelse af vederlaget skal være begrundet i et mål af almen interesse.

⁸⁶ https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/upholding-rule-law/eu-justice-scoreboard_en#documents.

Figur .: Forholdet mellem den årlige løn til andre ansatte i retsvæsenet og ansatte i anklagemyndigheden og den årlige gennemsnitlige bruttoløn i landet i 2023* (kilde: Europa-Kommissionen og Eurostat⁸⁷)

* Indikator udarbejdet i samarbejde med gruppen af kontaktpersoner vedrørende de nationale retssystemer. Data om lønninger henviser til den minimale årlige bruttostartløn i 2023 i euro og den minimale årlige bruttoløn efter ti års ansættelse i 2023 i euro. Bruttolønnen er angivet før fradrag af eventuelle afgifter og skatter. Bonusser, der regelmæssigt udbetales til alle medarbejdere uanset deres personlige forhold, medregnes (f.eks. 13. månedsløn, der udbetales til alle ansatte i retten/anklagemyndigheden). Bonusser knyttet til personlige forhold (f.eks. familietillæg afhængigt af antallet af børn) er ikke medregnet. Medmindre andet er angivet, anvendes mindstelønsværdien blandt de personalekategorier, der hører under den pågældende personalegruppe. Tallet blev beregnet i forhold til Eurostats indikator "Gennemsnitlig fuldtidsjusteret løn pr. ansat", nama_10_fie, for 2023. Ved andet personale i retsvæsenet forstås fagfolk ved domstole i første instans, der bidrager til retssagen/er involveret i beslutningsprocessen, såsom dommerfuldmægtige, Rechtspfleger, dommerassistenter, auxilliaires de justice, justitssekretærer. Ansatte i anklagemyndigheden henviser til fagfolk på det laveste niveau i anklagemyndigheder, der bidrager til retssagen/er involveret i beslutningstagningen, såsom assisterende anklagere og anklagerfuldmægtige. De specifikke kategorier, som de enkelte medlemsstater henviser til inden for disse to bredere grupper, og som er repræsenteret i diagrammet, er henholdsvis APR: henviser til andet personale i retsvæsenet, ANK: henviser til ansatte i anklagemyndigheden. **BE:** Griffier/greffier (APR), secretaris/secrétaire (ANK). De fremlagte data omfatter feriepenge og årligt gratiale. **BG:** Juridisk assistent (APR), anklagerfuldmægtig (ANK). **CZ:** Højstående stævningssmand (APR), ansatte i anklagemyndigheden (ANK). **DK:** Dommerfuldmægtig (APR), anklagerfuldmægtig (ANK). Dommerfuldmægtiges løn efter ti års ansættelse er baseret på gennemsnitslønnen. **DE:** Ikke oplyst. **EE:** Justitssekretær (APR), anklagerfuldmægtig (ANK). **IE:** Juridisk assistent (APR), fuldmægtig (ANK). **EL:** Justitssekretær (APR). **ES:** Letrados de la Administración de Justicia (APR), Cuerpo de Auxilio Judicial (ANK). **FR:** Juridisk

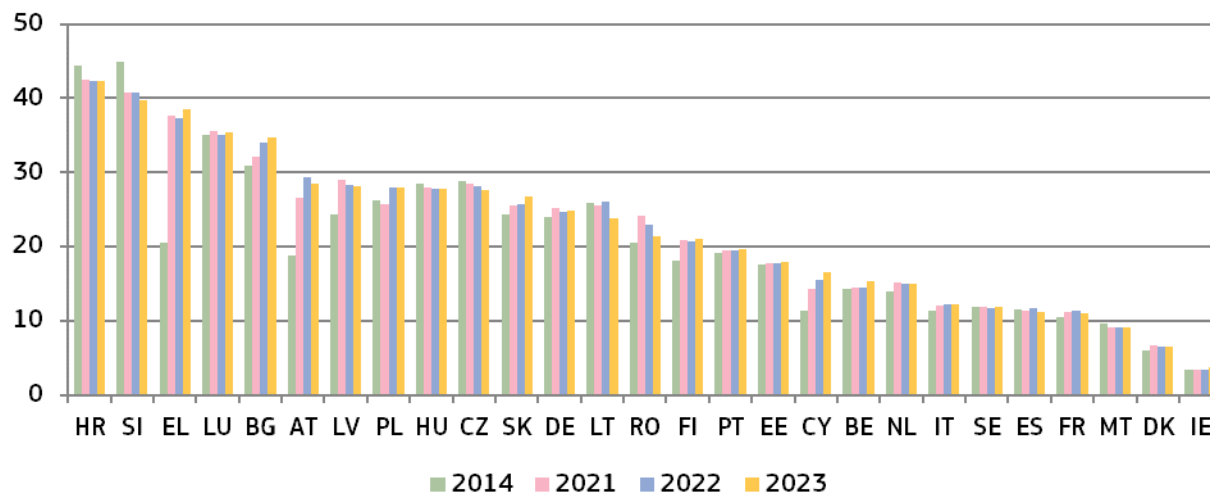
⁸⁷ 2024-data er indsamlet i samarbejde med gruppen af kontaktpersoner vedrørende de nationale retssystemer og Eurostat. Kilderne til data om den gennemsnitlige årlige bruttoløn, der anvendes til beregning af forholdene i figur 34 og 35, er forskellige (i figur 34 stammer de fra CEPEJ ved hjælp af oplysninger fra deres nationale korrespondenter, mens kilden i figur 35 er Eurostat). Forholdene er derfor ikke direkte sammenlignelige mellem de to figurer.

assistent/justitssekretær (APR), juridisk assistent/justitssekretær (ANK). **HR:** Juridisk assistent (APR), anklagerfuldmægtig (ANK). **IT:** Personale ved domstolene, der hører under III-området og det økonomiske segment F1 (APR), domstolspersonale, der hører under III-området og det økonomiske segment F2 (APR), anklagemyndighedens personale, der hører under III-området og det økonomiske segment F1 (ANK), anklagemyndighedens personale, der hører under III-området og det økonomiske segment F2 (ANK). **CY:** Justitssekretær (APR). **LV:** Dommerassistent (APR), juridisk konsulent, advokat på det strafferetlige område, advokat – analytiker (ANK). Andet personale i retsvæsenet består kun af dommerassistenter. Der er ingen lønramme i denne kategori. I forbindelse med kategorien "dommerassistent" var de angivne data den maksimale løn i 2022. Lønnen for alle dommerassistenter er den samme ved domstole i første instans. Hvis dommerassistenten f.eks. får det højeste pointtal i den årlige evalueringsproces, kan vedkommende allerede få den maksimale løn inden for det første arbejdsår. For så vidt angår anklagemyndighedens personale er oplysningerne et gennemsnit af lønnen for de angivne stillinger. Personalet på begge niveauer i anklagemyndigheden har en fast løn, som ikke afhænger af, hvor mange år de har haft stillingen. **LT:** Dommerassistenter (ledende dommerassistenter) (APR), assistenter for anklagere og assistenter for chefanklagere (ANK). Lønværdierne for dommer- og anklagerfuldmægtige og kontorphonale er et gennemsnit af de specifikke lønninger inden for en given kategori. **LU:** Référéndaires: Employé A1 (APR), Référéndaires: Employé A1 (ANK). **HU:** Medarbejder i anklagemyndigheden (ANK). **MT:** Juridisk assistent (APR), advokatfuldmægtig (ANK). **NL:** Ikke tilgængelig på grund af manglende Eurostat-indikator for gennemsnitlig fuldtidsjusteret løn pr. ansat. **AT:** Dommere under uddannelse/dommerfuldmægtige/revisorer/retsfuldmægtige (Rechtspfleger) (APR), anklager under uddannelse (ANK). Dataene repræsenterer lovbestemte lønsatser. Medarbejdere eller forskellige løngrupper er grupperet i én personalekategori med en gennemsnitsværdi baseret på de lovbestemte lønsatser. **PL:** Dommerassistent (APR). Dataene er et gennemsnit af specifikke lønninger inden for en given kategori. **RO:** Anklagerfuldmægtig (ANK). RO har kun kategorien "anklagerfuldmægtig" – ikke "viceanklagere" eller andre kategorier af eksperter, der bidrager til retssagen/er involveret i beslutningstagningen. Som følge heraf blev der kun givet oplysning om startlønnen for anklagerfuldmægtige. Kategorien af ansatte i retsvæsenet ved domstole i første instans fandtes ikke i Rumænien i 2022, og der foreligger derfor ingen data for denne kategori. **SI:** Retsassistent (APR), ledende juridisk rådgiver (ANK). **SK:** Assistent (APR), fuldmægtig (ANK). **FI:** Dommerfuldmægtig (APR), viceanklager (ANK). **SE:** Justitssekretær på trin 1 (APR), anklagerfuldmægtig (ANK).

– Menneskelige ressourcer –

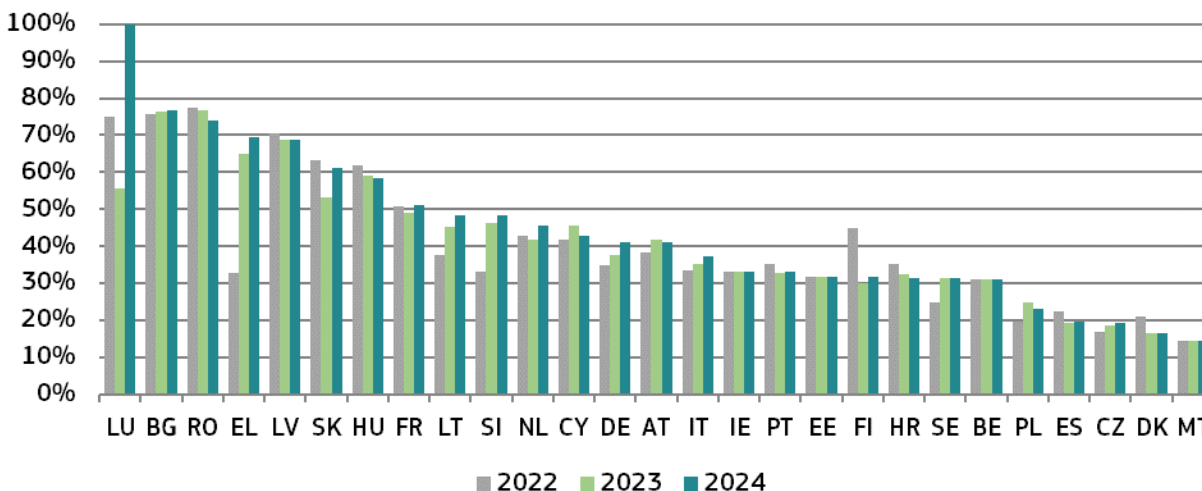
Tilstrækkelige menneskelige ressourcer er afgørende for et retssystemets kvalitet. Mangfoldighed blandt dommere, herunder ligestilling mellem kønnene, sikrer supplerende ekspertise, kompetencer og erfaring og afspejler sammensætningen i samfundet.

Figur .: Antal dommere, 2014, 2021-2023* (pr. 100 000 indbyggere) (kilde: CEPEJ's undersøgelse)

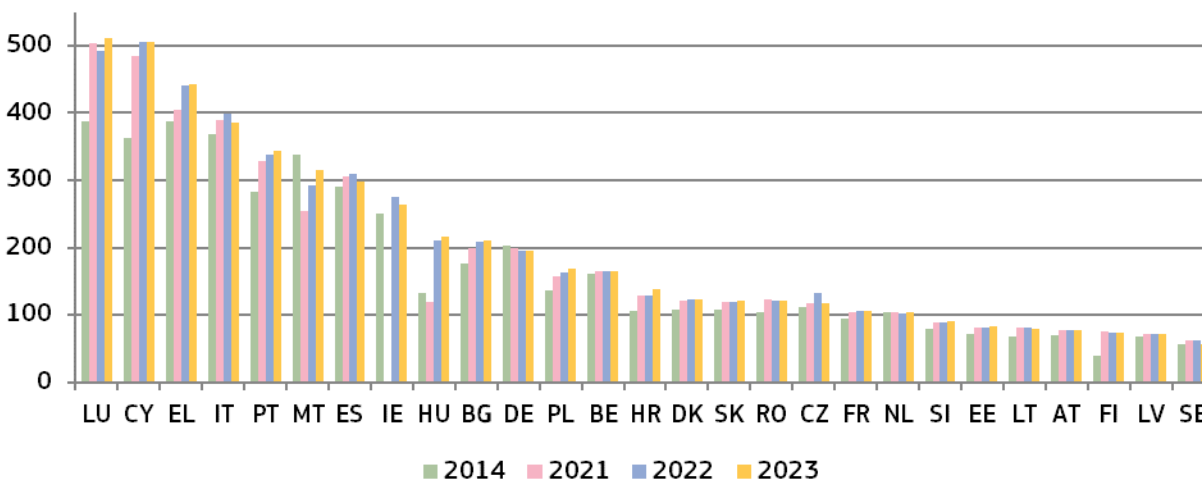
* Denne kategori omfatter dommere på fuld tid ifølge CEPEJ-metoden. Den omfatter ikke "Rechtspfleger"/"court clerks", som findes i nogle medlemsstater. **EL**: Fra og med 2016 omfatter data om antallet af juridiske dommere af enhver rang, der behandler straffe- og civilretlige sager, samt dommere i forvaltningsretterne. **IT**: De regionale afdelinger af revisionsretten, de lokale domstole i skatte- og afgiftsretlige sager og militærdomstolene er ikke taget i betragtning. Dommere i forvaltningsretterne er blevet taget i betragtning siden 2018. **AT**: Data om dommere i forvaltningsretlige sager har været medtaget i dataene siden 2016.

Figur .: Andel af kvindelige juridiske dommere ved de øverste domstole 2022-2024* (kilde: Europa-Kommissionen⁸⁸)

* Dataene er sorteret efter 2024-værdier fra højeste til laveste.

Figur .: Antal advokater, 2014, 2021-2023* (pr. 100 000 indbyggere) (kilde: CEPEJ's undersøgelse)

* Ifølge CEPEJ-metoden er en advokat en person, der er kvalificeret og autoriseret i henhold til national ret til at procedere og optræde på vegne af sin klient, udøve erhvervet som advokat, have møderet for retterne eller rådgive og repræsentere sine klienter i retlige anliggender (henstilling Rec(2000)21 fra Europarådets Ministerkomité til medlemsstaterne om frihed til at udøve erhvervet som advokat). **DE**: Der skelnes ikke mellem forskellige advokatgrupper i Tyskland. **FI**: Fra og med 2015 omfatter det oplyste antal advokater både advokater inden for den private sektor og advokater inden for den offentlige sektor.

⁸⁸ Det Europæiske Institut for Ligestilling mellem Mænd og Kvinder, Gender Statistics Database: https://eige.europa.eu/gender-statistics/dgs/indicator/wmidm_jud_natert_wmid_natert_supcrt/datatable.

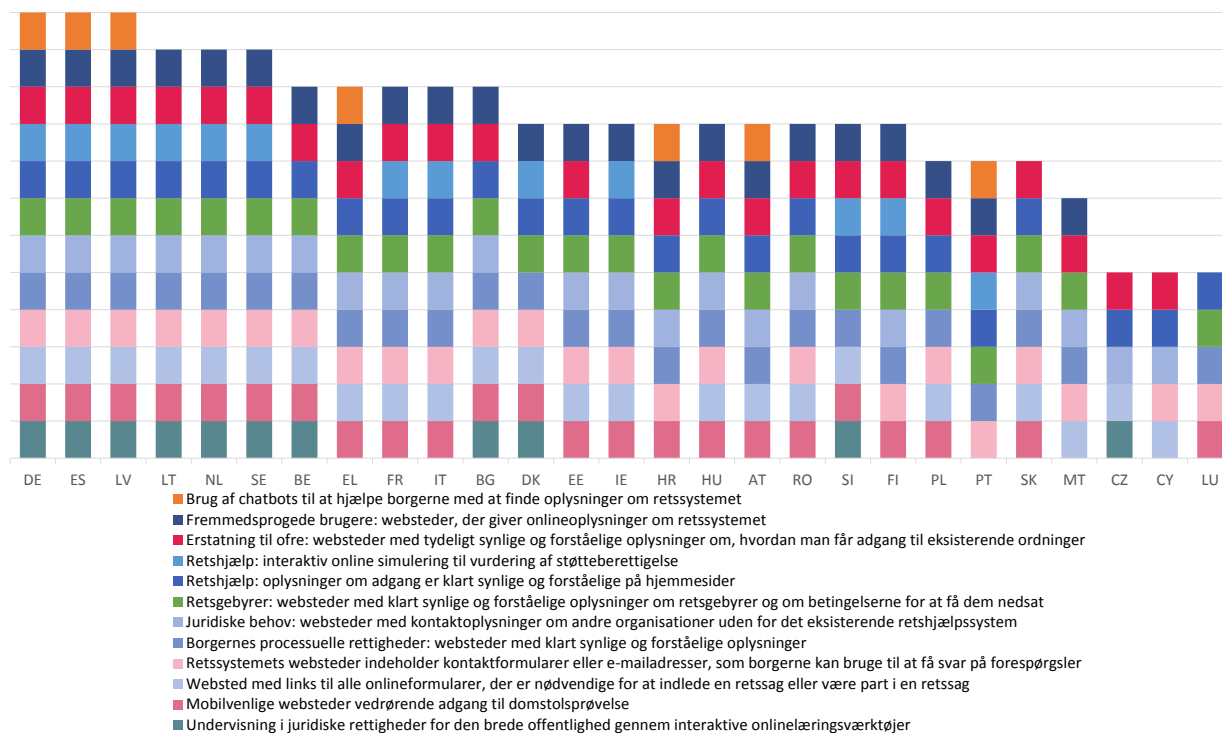
2.2.3. Digitalisering

Brugen af informations- og kommunikationsteknologi (IKT) kan styrke medlemsstaternes retssystemer og gøre dem mere tilgængelige, effektive, modstandsdygtige og klar til at imødegå nuværende og fremtidige udfordringer. Covid-19-pandemien har fremhævet en række udfordringer, der påvirker retsvæsenets funktion, og har vist, at der er behov for, at nationale retssystemer forbedrer deres digitalisering yderligere.

Tidligere udgaver af EU's resultattavle for retlige anliggender gav sammenlignelige data om visse aspekter af IKT i retssystemerne. Som bebudet i Kommissionens meddelelse af 2. december 2020 om digitalisering af retsvæsenet i EU⁸⁹ er resultattavlen blevet udvidet betydeligt med yderligere data om digitalisering i medlemsstaterne. Dette bør give mulighed for en mere dybdegående overvågning af områder med fremskridt og udestående udfordringer.

Et borgervenligt retssystem forudsætter, at oplysninger om nationale retssystemer er lettilgængelige, og at de er særligt tilpasset de specifikke samfundsgrupper, som ellers vil have vanskeligt ved at få adgang til disse oplysninger, herunder personer med handicap. I figur 40 vises tilgængeligheden af onlineoplysninger og specifikke offentlige tjenester, som kan hjælpe borgerne med at få adgang til domstolene.

Figur .: Tilgængelighed af onlineoplysninger om retssystemet for offentligheden, 2024*
(kilde: Europa-Kommissionen⁹⁰)

* **DE:** Hver delstat beslutter, og på føderalt plan besluttes det individuelt, hvilke oplysninger man leverer online.

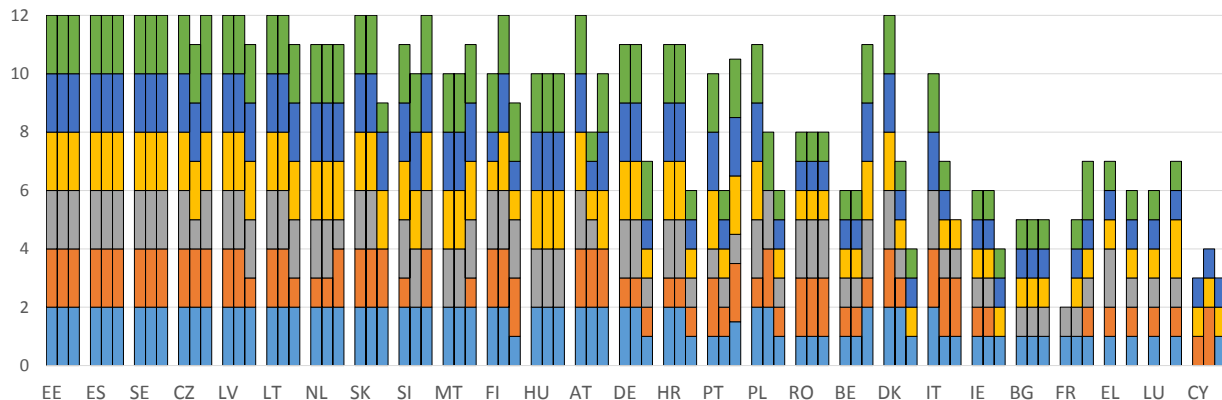
⁸⁹ Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget "Digitalisering af retsvæsenet i Den Europæiske Union: En værktøjskasse fuld af muligheder" (COM(2020) 710) og ledsagende dokument (SWD(2020) 540).

⁹⁰ 2024-data er indsamlet i samarbejde med gruppen af kontaktpersoner vedrørende de nationale retssystemer.

– Regler om digital brug –

Brugen af digitale løsninger i civil-, handels-, forvaltnings- og straffesager kræver ofte passende regulering i de nationale retsplejeregler. Figur 41 illustrerer de muligheder, som lovgivningen giver forskellige aktører for at anvende fjernkommunikationsteknologi (såsom videokonferencer) til retslige og domstolsrelaterede procedurer, og afspejler den nuværende situation med hensyn til antagelighed af digitalt bevismateriale.

Figur .: Procedureregler, der tillader digital teknologi ved domstole i civil-, handels-, forvaltnings- og straffesager, 2024* (kilde: Europa-Kommissionen⁹¹)

For hver medlemsstat repræsenterer de tre kolonner procedureregler, der tillader digital teknologi ved domstolene i følgende sagstyper (fra venstre mod højre):

1. civil- og handelsretlige sager
2. forvaltningsretlige sager
3. straffesager.

- Sprogtolkning er mulig ved brug af fjernkommunikationsteknologi
- Eksperter kan afhøres ved hjælp af fjernkommunikationsteknologi
- Vidner kan afhøres ved hjælp af fjernkommunikationsteknologi
- Den mundtlige del af proceduren kan gennemføres helt via fjernkommunikationsteknologi
- Antagelighed af beviser, der udelukkende er indgivet i digitalt format
- Parter/tiltalte/ofre kan afhøres ved hjælp af fjernkommunikationsteknologi

* *Maksimum: 12 point. For hvert kriterium blev der givet to point, hvis muligheden findes i henholdsvis alle civil-/handels-, forvaltnings- og straffesager (i straffesager blev muligheden for at høre parterne delt op for at dække både tiltalte og ofre). Pointene divideres med to, når muligheden ikke findes i alle tilfælde. For de medlemsstater, der ikke skelner mellem civil-, handels- og forvaltningsretlige sager, er der givet samme antal point for begge retsområder. **EL, LU:** Ingen for forvaltningsretlige sager.*

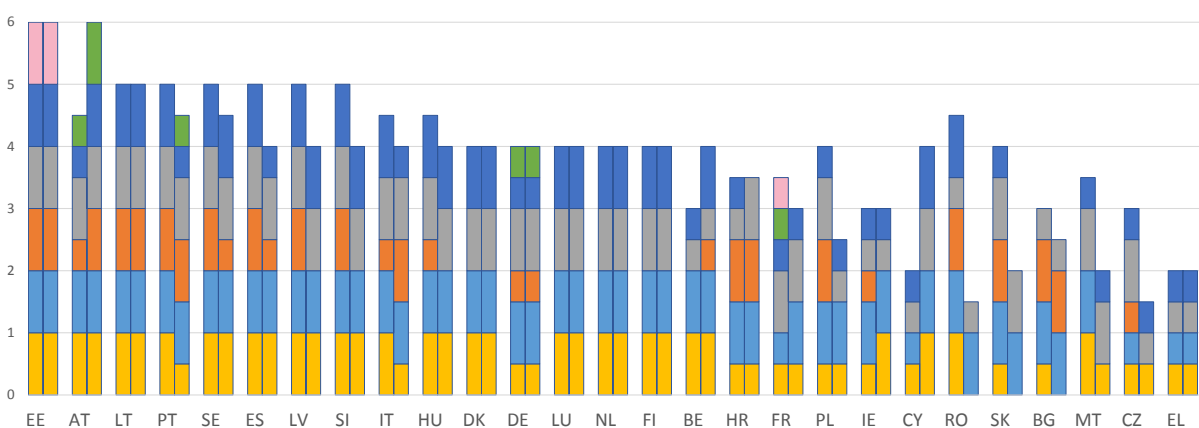
⁹¹ 2024-data er indsamlet i samarbejde med gruppen af kontaktpersoner vedrørende de nationale retssystemer.

– Anvendelse af digitale værktøjer –

Ud over de digitale procedureregler skal domstolene og anklagemyndighederne råde over passende værktøjer og infrastruktur, der giver mulighed for fjernkommunikation og sikker fjernadgang til arbejdspladsen (figur 42). Der er også behov for passende infrastruktur og udstyr til sikker elektronisk kommunikation mellem domstole/anklagemyndigheder og retsvæsenets aktører og institutioner (figur 43 og 44).

IKT, herunder innovativ teknologi, spiller en vigtig rolle med hensyn til at støtte de retlige myndigheders arbejde. Den bidrager derfor væsentligt til retssystemernes kvalitet. Tilgængeligheden af forskellige digitale værktøjer, som dommere, anklagere og andet personale i retsvæsenet har til rådighed, kan strømline arbejdsprocesserne, sikre en retfærdig fordeling af arbejdsbyrden og føre til en markant reduktion af tidsfristerne.

Figur .: Domstoles og anklagemyndigheders brug af digital teknologi, 2024* (kilde: Europa-Kommissionen⁹²)

For hver medlemsstat repræsenterer de to kolonner anvendelsen af digital teknologi i følgende myndigheder (fra venstre mod højre):
 1. domstole
 2. anklagemyndighed.

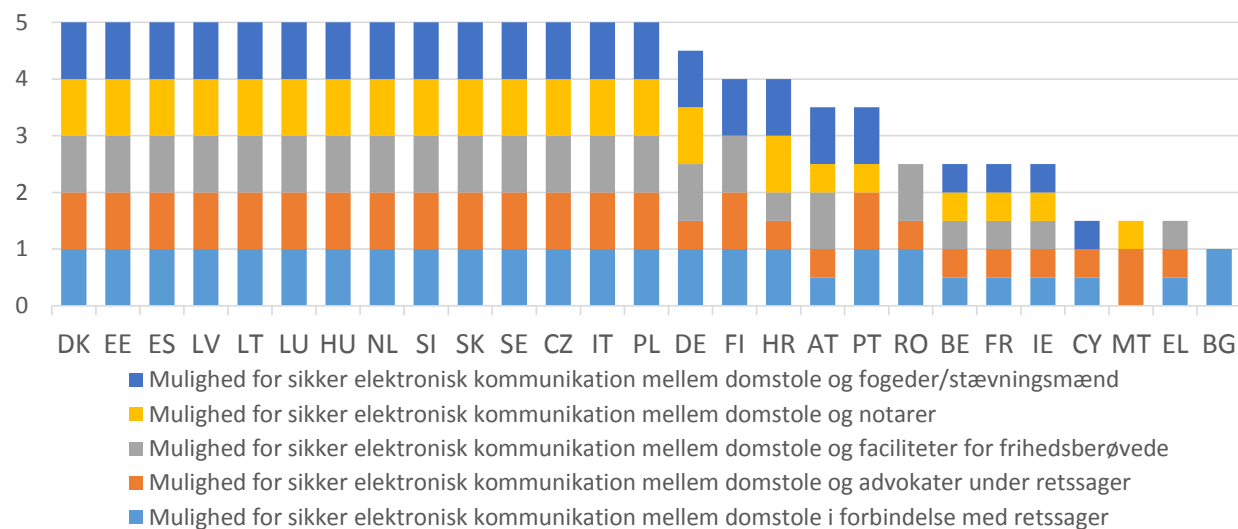
- Anvendelse af distributed ledger-teknologier (blockchain)
- Anvendelse af kunstig intelligens-applikationer i kerneaktiviteter
- Personalet kan udføre fjernarbejde sikkert
- Anvendelse af fjernkommunikationsteknologi, især til videokonferencer
- Elektronisk sagsallokering med automatisk fordeling baseret på objektive kriterier
- Anvendelse af et elektronisk sagsstyringsystem
- Dommere og anklagere kan udføre fjernarbejde sikkert

* Maksimum: 7 point. For hvert kriterium blev der givet et point, hvis henholdsvis domstole og anklagemyndigheder anvendte en given teknologi, og der blev givet 0,5 point, hvis de ikke altid anvender den pågældende teknologi.

Sikker elektronisk kommunikation kan bidrage til at forbedre retssystemernes kvalitet. Domstolenes mulighed for at kommunikere elektronisk indbyrdes såvel som med retsvæsenets aktører og andre institutioner kan strømline processerne og mindske behovet for papirbaseret kommunikation og fysisk tilstedeværelse. Dette vil føre til en reduktion af varigheden af aktiviteter forud for retssagen og af retssager.

⁹² 2024-data er indsamlet i samarbejde med gruppen af kontaktpersoner vedrørende de nationale retssystemer.

Figur .: Domstole: elektroniske kommunikationsværktøjer, 2024* (kilde: Europa-Kommissionen⁹³)

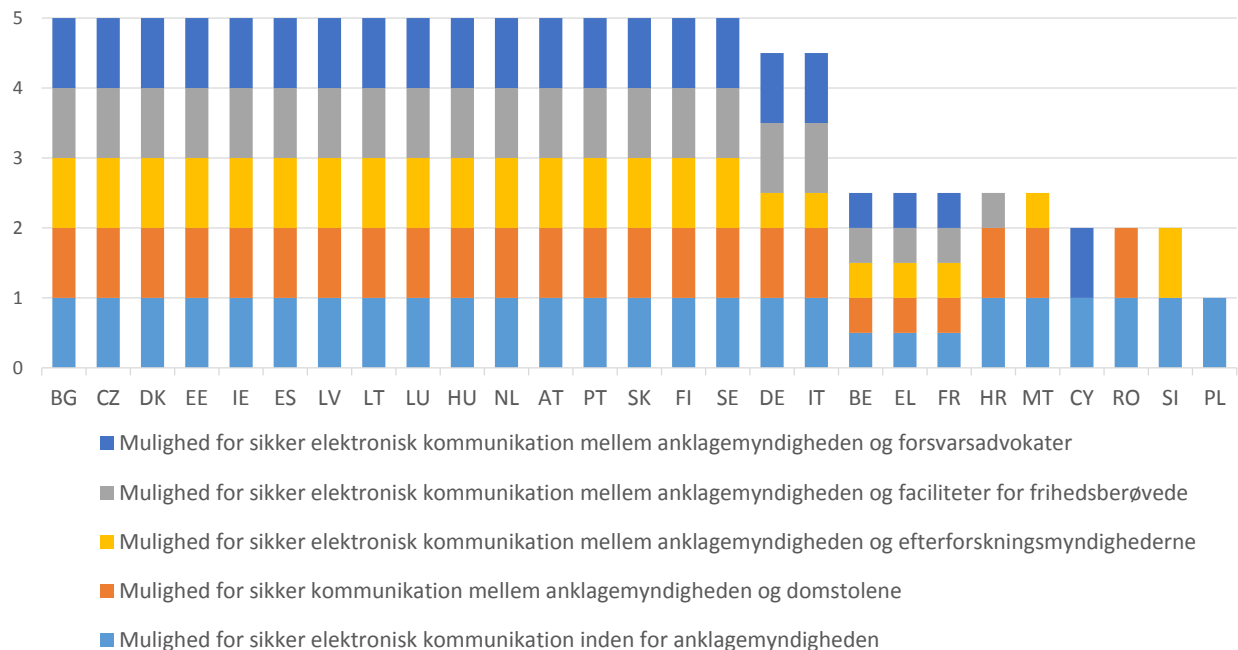

* Maksimum: 5 point. For hvert kriterium blev der givet et point, hvis domstolene har adgang til sikker elektronisk kommunikation. Der blev givet 0,5 point, hvis muligheden ikke eksisterer i alle tilfælde. **FI**: Notarers opgaver vedrører ikke domstolene. Der er derfor ingen grund til at give dem en sikker forbindelse.

Anklagemyndigheden er afgørende for, at strafferetssystemet kan fungere. Adgang til en sikker elektronisk kommunikationskanal kan lette deres arbejde og derved forbedre kvaliteten af retssager. Muligheden for sikker elektronisk kommunikation mellem anklagemyndighederne og efterforskningsmyndighederne, forsvarsadvokaterne og domstolene vil bidrage til en hurtigere og mere effektiv forberedelse af retssagen.

⁹³ 2024-data er indsamlet i samarbejde med gruppen af kontaktpersoner vedrørende de nationale retssystemer.

Figur .: Anklagemyndigheden: elektroniske kommunikationsværktøjer, 2024* (kilde: Europa-Kommissionen⁹⁴)

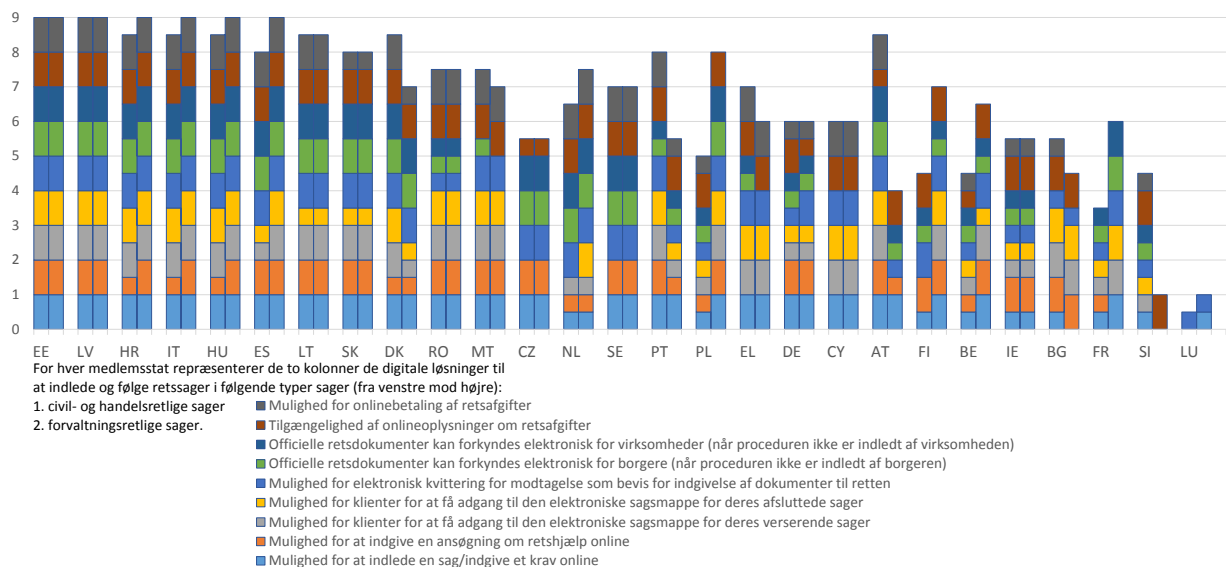
* Maksimum: 5 point. For hvert kriterium blev der givet et point, hvis anklagemyndigheden har adgang til sikker elektronisk kommunikation. Der blev givet 0,5 point, hvis muligheden ikke eksisterer i alle tilfælde. Adgang til elektroniske kommunikationsværktøjer inden for anklagemyndigheden omfatter kommunikation med advokater, der er ansat af anklagemyndigheden.

– Onlineadgang til domstolene –

Muligheden for at gennemføre specifikke trin i en retslig procedure elektronisk er en vigtig del af retssystemernes kvalitet. Elektronisk indgivelse af krav, muligheden for at overvåge og fremskynde sager online eller elektronisk forkyndelse af dokumenter kan mærkbart lette adgangen til domstolsprøvelse for borgere og virksomheder (eller deres retlige repræsentanter) og mindske forsinkelser og omkostninger. Tilgængeligheden af sådanne digitale offentlige tjenester vil bidrage til at bringe domstolene et skridt tættere på borgerne og virksomhederne og dermed føre til øget tillid til retssystemet.

⁹⁴ 2024-data er indsamlet i samarbejde med gruppen af kontaktpersoner vedrørende de nationale retssystemer.

Figur .: Digitale løsninger til at indlede og følge retssager i civil-, handels- og forvaltningsretlige sager, 2024* (kilde: Europa-Kommissionen⁹⁵)

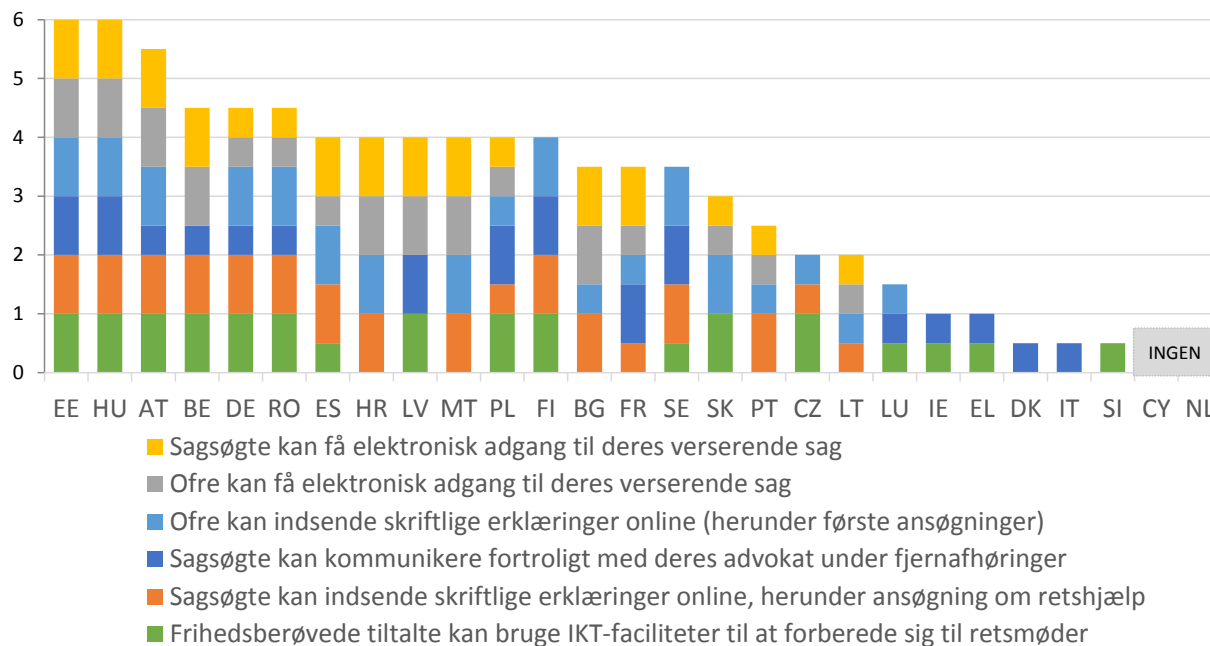

* Maksimum: 9 point. For hvert kriterium blev der givet et point, hvis muligheden eksisterer i henholdsvis alle civil- og handelssager og alle forvaltningsretlige sager. Der blev givet 0,5 point, hvis muligheden ikke eksisterer i alle tilfælde. For de medlemsstater, der ikke skelner mellem civil-, handels- og forvaltningsretlige sager, er der givet samme antal point for begge retsområder.

Brugen af digitale værktøjer til at føre og følge retssager i straffesager kan også bidrage til at sikre ofre og tiltaltes rettigheder. Digitale løsninger kan f.eks. give mulighed for fortrolig fjernkommunikation mellem tiltalte og deres advokater, give frihedsberøvede tiltalte mulighed for at forberede deres afhøring eller hjælpe ofre for forbrydelser med at undgå sekundær viktimering.

⁹⁵ 2024-data er indsamlet i samarbejde med gruppen af kontaktpersoner vedrørende de nationale retssystemer.

Figur .: Digitale løsninger til at føre og følge retssager i straffesager, 2024* (kilde: Europa-Kommissionen⁹⁶)

* Maksimum: 6 point. For hvert kriterium blev der givet et point, hvis muligheden eksisterer i alle straffesager. Der blev givet 0,5 point, hvis muligheden ikke eksisterer i alle tilfælde.

– Adgang til domme –

Offentliggørelse af retsafgørelser online bidrager til at fremme gennemsigtigheden, hjælper borgere og virksomheder med at forstå deres rettigheder og kan bidrage til at øge kontinuiteten vedrørende retspraksis. Hensigtsmæssige ordninger for offentliggørelse af retsafgørelser online er vigtige for at sikre brugervenlige søgefaciliteter⁹⁷, som gør det nemmere at få adgang til retspraksis for både retsvæsenets aktører og offentligheden, herunder for personer med handicap. Uhindret adgang til retspraksis og let anvendelse heraf gør retssystemet algoritmevenligt og gør det muligt at udvikle innovative retsteknologiske applikationer, der kan støtte retsvæsenets aktører.

Offentliggørelse af retsafgørelser online kræver, at der skabes balance mellem mange forskelligartede interesser inden for de juridiske og politiske rammer. Den generelle forordning om databeskyttelse⁹⁸ finder fuldt ud anvendelse på domstolenes behandling af personoplysninger. Der skal findes en rimelig balance mellem retten til databeskyttelse og forpligtelsen til offentliggørelse af retsafgørelser og gennemsigtighed i retssystemet ved vurderingen af, hvilke oplysninger der skal offentliggøres. Dette er især tilfældet, når der er tale om en offentlig interesse, der kan begrunde offentliggørelsen af disse oplysninger. I mange lande kræver lovgivningen eller

⁹⁶ 2024-data er indsamlet i samarbejde med gruppen af kontaktpersoner vedrørende de nationale retssystemer.

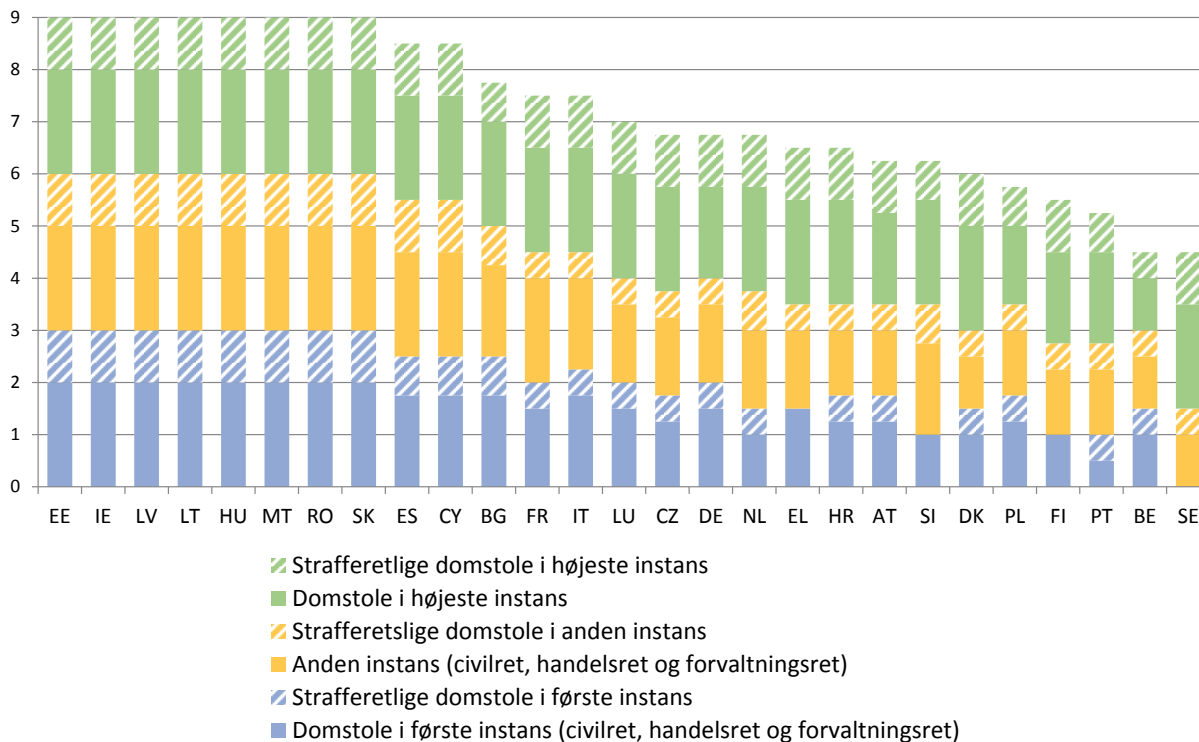
⁹⁷ Se "Best practice guide for managing Supreme Courts" under projektet "Supreme Courts as guarantee for effectiveness of judicial systems", s. 29.

⁹⁸ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv 95/46/EF (den generelle forordning om databeskyttelse) (EUT L 119 af 4.5.2016, s. 1).

praksis, at retsafgørelser anonymiseres eller pseudonymiseres⁹⁹, før de offentliggøres, enten systematisk eller efter anmodning. Data fra retssystemet er også omfattet af EU-lovgivningen om åbne data og videreanvendelse af den offentlige sektors informationer¹⁰⁰.

Adgang til retsafgørelser i et maskinlæsbart format¹⁰¹, som vist i figur 47, fremmer et algoritmevenligt retssystem¹⁰².

Figur .: Offentlighedens adgang til offentliggjorte retsafgørelser online, 2023* (civil- og handelsretlige samt forvaltningsretlige sager og straffesager, alle instanser) (kilde: Europa-Kommissionen¹⁰³)

* Maksimum: 9 point. For henholdsvis civil- og handelsretlige samt forvaltningsretlige sager og straffesager er der givet ét point for hver instans, hvis alle retsafgørelser er tilgængelige online, 0,75 point, hvis de fleste (mere end 50 %) retsafgørelser er

⁹⁹ Anonymisering/pseudonymisering er mere effektivt, hvis det understøttes af en algoritme. Der er dog behov for menneskeligt tilsyn, da algoritmerne ikke forstår sammenhæng.

¹⁰⁰ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/98/EF af 17. november 2003 om videreanvendelse af den offentlige sektors informationer (EUT L 345 af 31.12.2003, s. 90) og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2019/1024 af 20. juni 2019 om åbne data og videreanvendelse af den offentlige sektors informationer (EUT L 172 af 26.6.2019, s. 56).

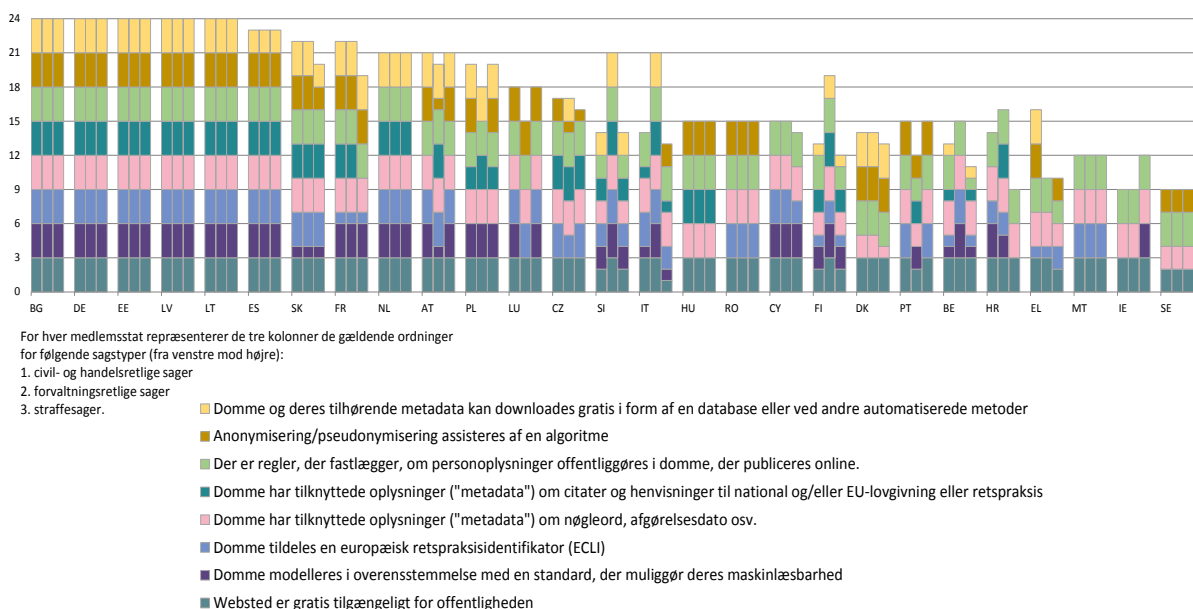
¹⁰¹ Domme, der er udarbejdet efter standarder (f.eks. Akoma Ntoso), og deres tilknyttede metadata kan downloades gratis i form af en database eller ved andre automatiserede metoder (f.eks. applikationsprogrammeringsgrænseflade (API)).

¹⁰² Se også meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget – En europæisk strategi for data (COM(2020) 66 final), Kommissionens hvidbog om kunstig intelligens – en europæisk tilgang til ekspertise og tillid (COM(2020) 65 final) og konklusioner fra Rådet og repræsentanterne for medlemsstaternes regeringer, forsamlet i Rådet, om bedste praksis vedrørende onlineoffentliggørelse af retsafgørelser (EUT C 362 af 8.10.2018, s. 2).

¹⁰³ 2024-data er indsamlet i samarbejde med gruppen af kontaktpersoner vedrørende de nationale retssystemer.

tilgængelige, og 0,5 point, hvis kun visse (under 50 %) retsafgørelser er tilgængelige. Hvis en medlemsstat kun har to instanser, er der givet point for tre instanser ved at kopiere dataene fra den pågældende højere instans til den ikkeeksisterende instans. For de medlemsstater, der ikke skelner mellem de to retsområder (civil- og handelsretlige sager og forvaltningsretlige sager), er der givet samme antal point for begge retsområder. **BE:** For civil- og strafferetlige sager har hver domstol ansvaret for at træffe afgørelse om offentliggørelse af sine egne domme. **DE:** Hver delstat beslutter, om retsafgørelser i første instans skal gøres tilgængelige online. **AT:** I første og anden instans bestemmer dommerne, hvilke afgørelser der skal offentliggøres. Afgørelser fra den øverste domstol, der afviser en appel uden væsentlig begrundelse, offentliggøres ikke. Afgørelser fra den øverste forvaltningsdomstol, som er truffet af en enkelt dommer, offentliggøres, hvis den pågældende dommer beslutter at offentliggøre dem. Desuden offentliggøres afgørelser, der alene omhandler retlige spørgsmål, hvor der allerede findes fast retspraksis fra den øverste forvaltningsdomstol, og ukomplicerede afgørelser om henlæggelse af sager ikke. **NL:** Domstolene bestemmer, hvilke retsafgørelser der skal offentliggøres, i henhold til offentliggjorte kriterier. **PT:** Et udvalg ved domstolen bestemmer, om retsafgørelserne skal offentliggøres. **SI:** Procedureafgørelser med ringe eller ingen betydning for retspraksis offentliggøres ikke. Ved afgørelser i sager, som materielt er identiske (f.eks. massesager), offentliggøres kun den ledende afgørelse (sammen med listen over sagsakter med samme indhold). Individuelle højere domstole afgør, hvilke domme der kan offentliggøres. **SK:** Afgørelser i flere typer civile sager, f.eks. arve- eller faderskabssager, offentliggøres ikke. **FI:** Domstolene afgør, hvilke domme der offentliggøres.

Figur .: Ordninger for udarbejdelse af maskinlæsbare retsafgørelser, 2024* (civil-/handelsretlige, forvaltningsretlige og strafferetlige sager, alle instanser) (kilde: Europa-Kommissionen¹⁰⁴)

* **Maksimum:** 24 point pr. sagstype. For hver af de tre instanser (første, anden, sidste) kan der gives ét point, hvis alle retsafgørelser er omfattet. Hvis kun nogle retsafgørelser er omfattet i en bestemt instans, tildeles kun 0,5 point. Hvis en medlemsstat kun har to instanser, er der givet point for tre instanser ved at kopiere dataene fra den pågældende højere instans til den ikke-eksisterende instans. For de medlemsstater, der ikke skelner mellem forvaltningsretlige sager og civil- og handelsretlige sager, er der givet samme antal point for begge retsområder. **ES:** Det er ikke tilladt at anvende den generelle domstolsadministrations database til kommercielle formål eller til massedownload af information. Videreanvendelsen af disse oplysninger til udvikling af databaser eller til kommercielle formål skal følge den procedure og de betingelser, der er fastsat af domstolsadministrationen gennem dens dokumentationscenter. **IE:** Anonymisering af domme sker i familieretlige sager, sager vedrørende børn og andre områder, hvor loven kræver det, eller en dommer har pålagt, at identiteten af parter eller personer ikke må afsløres.

¹⁰⁴ 2024-data er indsamlet i samarbejde med gruppen af kontaktpersoner vedrørende de nationale retssystemer.

2.2.4. Oversigt over retssystemernes kvalitet

Nem adgang til domstolene, tilstrækkelige ressourcer, effektive vurderingsværktøjer og digitalisering bidrager til en høj kvalitet i retssystemerne. Borgerne og virksomhederne forventer afgørelser af høj kvalitet truffet af et effektivt retssystem. I EU's resultattavle for retlige anliggender 2025 gives der en detaljeret sammenlignende analyse af disse faktorer.

Tilgængelighed

I 2025-resultattavlen undersøges igen en række elementer, der bidrager til et brugervenligt retssystem:

- 1) **Tilgængeligheden af retshjælp og retsafgifternes størrelse** har stor betydning for adgangen til domstolsprøvelse, især for personer, der lever i fattigdom eller er i risiko for fattigdom. Det fremgår af figur 23, at personer, hvis indtægt ligger under Eurostats fattigdomsgrænse, ikke kan modtage retshjælp i tre medlemsstater. Retsafgifterne (figur 24) har været stort set stabile siden 2016, selv om retsafgifterne i fire medlemsstater var højere end i 2023, navnlig for krav af begrænset værdi. Byrden i forbindelse med retsafgifter er fortsat forholdsmæssigt højere for krav af begrænset værdi. Vanskeligheder med at få retshjælp kombineret med høje retsafgifter i tre medlemsstater kan afholde personer, der lever i fattigdom, fra at søge domstolsprøvelse. EU's resultattavle for retlige anliggender 2025 viser for anden gang **den retshjælpssats, der udbetales til forsvarsadvokater i straffesager** i en specifik straffesag, og det viser, at der er stor forskel mellem medlemsstaterne med hensyn til de beløb, som advokater får udbetalt fra det offentlige budget (figur 25).
- 2) I EU's resultattavle for retlige anliggender 2025 analyseres det, hvordan medlemsstaterne fremmer frivillig brug af **alternative metoder til bilæggelse af tvister** (figur 26), herunder muligheden for at anvende digitale teknologier. I 2024 blev den samlede indsats for at fremme alternative metoder til bilæggelse af tvister øget, idet seks medlemsstater rapporterede om flere midler til fremme af disse metoder, navnlig i forbindelse med tvister på forbrugerområdet. Antallet af fremgangsmåder, der anvendes til at fremme alternative metoder til bilæggelse af tvister, er stadig lavere for forvaltningsretlige tvister end for andre tvister, men er også steget siden 2023.
- 3) EU's resultattavle for retlige anliggender 2025 gør igen status over specifikke ordninger for **adgang til retssystemet for personer, der risikerer forskelsbehandling, og ældre**. Figur 27 viser, at 18 medlemsstater har taget skridt til at øge bevidstheden blandt personer, der risikerer forskelsbehandling, om, hvor de kan få juridisk information og bistand. I 16 medlemsstater tages der skridt til at gøre retshjælp mere tilgængelig for ældre, og i 17 medlemsstater har NGO'er eller ligestillingsorganer ret til at indlede eller deltage i retssager på vegne af eller til støtte for et eller flere ofre. I 20 medlemsstater findes der løsninger, der kan hjælpe ældre med at deltage i retssager, herunder at modtage kommunikation fra retten pr. post.
- 4) For anden gang præsenterer EU's resultattavle for retlige anliggender 2025 **særlige udvalgte ordninger for gruppesøgsmål** til beskyttelse af forbrugernes kollektive interesser. Figur 28 viser, at 23 medlemsstater har mindst én sådan ordning. Blandt de udvalgte foranstaltninger er særlige ordninger til oplysning af forbrugerne om tiltag, resultater og foranstaltninger til uddannelse af dommere i effektiv forvaltning af gruppesøgsmål de mest udbredte, idet 12

medlemsstater har indført dem.

- 5) Figur 29 viser, at alle medlemsstater har en række **særlige ordninger for børnevenlig retspleje og børnevenlige retssager i forbindelse med både civil- og strafferet/ungdomsretspleje**. 11 medlemsstater har indført alle de ni overvågede særlige ordninger, herunder f.eks. et websted, der specifikt er designet til at være børnevenligt, og hjælpelinjer, der tilbyder oplysninger om retssystemet og foranstaltninger til at holde børn adskilt fra voksne, når de frihedsberøves. I alle medlemsstater er privatlivets fred og personoplysninger om børn, der er involveret i retslige eller udenretslige procedurer, beskyttet i overensstemmelse med national ret. Desuden har alle medlemsstater børnevenlige miljøer/afhøringsrum til børn. En kortlægning af **særlige ordninger for børn, der er involveret i straffesager som ofre eller mistænkte og tiltalte** (figur 30) viser f.eks., at 26 medlemsstater giver oplysninger om ofrets eller den mistænkte rettigheder og sagen på en børnevenlig måde, og at enhver form for frihedsberøvelse af børn i 15 medlemsstater kun anvendes som en sidste udvej og for den kortest mulige passende periode.
- 6) Figur 31 viser, at alle medlemsstater har **særlige ordninger for ofre for kriminalitet**. De fleste medlemsstater har de fleste af de overvågede særlige ordninger på plads, herunder f.eks. finansiel bistand i tilfælde, hvor gerningsmanden ikke betaler den tilkendte erstatning, eller muligheden for, at ofre kan anmode om prøvelse af afgørelser om beskyttelsesforanstaltninger eller om tolkning eller oversættelse. I tilfælde af krænkelse af deres rettigheder under straffesagen har ofre i de fleste medlemsstater ret til beskyttelsesforanstaltninger, retshjælp eller til at blive hørt. Figur 32 viser, at alle medlemsstater har **særlige ordninger for ofre for vold mod kvinder/vold i hjemmet**. I næsten alle medlemsstater er der truffet foranstaltninger til at beskytte ofres og vidners rettigheder og interesser og til at sikre, at kontakt mellem ofre og gerningsmænd undgås, når det er nødvendigt. I næsten alle medlemsstater kan NGO'er og/eller ligestillingsorganer bistå og/eller støtte ofre.

Ressourcer

Retssystemer af høj kvalitet i medlemsstaterne kræver en tilstrækkelig grad af finansielle og menneskelige ressourcer. Dette kræver tilstrækkelige investeringer i fysisk og teknisk infrastruktur, relevant grunduddannelse og videreuddannelse samt mangfoldighed blandt dommerne, herunder ligevægt mellem kønnene. EU's resultattavle for retlige anliggender 2025 viser følgende:

- 7) Med hensyn til **finansielle ressourcer** steg de samlede offentlige udgifter til domstole i 2023 i alle medlemsstater, når der tages højde for antallet af indbyggere, mens de faldt i seks medlemsstater i forhold til BNP. Der er stadig betydelige forskelle mellem medlemsstaterne med hensyn til udgiftsniveauer, både pr. indbygger og som en procentdel af BNP (figur 33 og 34).
- 8) EU's resultattavle for retlige anliggender 2025 undersøger igen situationen i medlemsstaterne med hensyn til lønninger i retssystemet. Den viser for tredje gang forholdet mellem **dommeres og anklageres årlige lønninger** og den gennemsnitlige årlige løn i landet (figur 35). For anden gang viser den også **forholdet mellem andre ansatte i retsvæsenets og ansatte i anklagemyndighedens årlige lønninger** og den gennemsnitlige årlige løn i landet (figur 36). Begge figurer viser store forskelle mellem medlemsstaterne. Figur 36 viser

desuden, at andre ansatte i retsvæsenet i 16 medlemsstater i begyndelsen af deres karriere modtager mindre end den nationale gennemsnitsløn. I 13 medlemsstater er dette også tilfældet med ansatte i anklagemyndigheden.

- 9) Kvinder udgør stadig mindre end 50 % af dommerne ved de øverste domstole i 19 medlemsstater (figur 38), mens mindst halvdelen af dommerne ved de øverste domstole i otte medlemsstater er kvinder. Tallene for treårsperioden 2021-2024 viser forskellige niveauer og tendenser medlemsstaterne imellem.

Digitalisering

Siden 2021 har EU's resultattavle for retlige anliggender indeholdt et stort, detaljeret afsnit om aspekter i forbindelse med digitaliseringen af retsvæsenet. Selv om medlemsstater allerede anvender digitale løsninger i forskellige sammenhænge og i forskelligt omfang, er der i høj grad plads til forbedringer.

- 10) Alle 27 medlemsstater giver nogle **onlineoplysninger om deres retssystem**, herunder websteder med klare oplysninger om adgang til retshjælp, om retsafgifter og om kriterier for berettigelse til nedsættelse af gebyrer (figur 40). Situationen er stabil i forhold til sidste år, men der er stadig visse forskelle mellem medlemsstaterne med hensyn til information, og i hvor høj grad den imødekommer folks behov. F.eks. tilbyder 11 medlemsstater undervisning i juridiske rettigheder til den brede offentlighed gennem interaktive onlinelæringsværktøjer. 26 medlemsstater giver klart synlige og forståelige oplysninger om retshjælp.
- 11) Seks medlemsstater har **digitalt forberedte procedureregler** (figur 41), som fuldt ud eller for det meste tillader brug af fjernkommunikation og bevismaterialets antagelighed i rent digitalt format. I 23 medlemsstater er dette kun muligt i et begrænset antal situationer. Ikke desto mindre har der generelt været stadige fremskridt på dette område siden 2020.
- 12) Figur 42 viser domstolenes og anklagemyndighedens anvendelse af digital teknologi. Den viser, at medlemsstaterne ikke fuldt ud udnytter det potentiale, som deres procedureregler tillader (jf. figur 41). Medlemsstaternes domstole, anklagere og domstolspersonale har allerede forskellige digitale værktøjer til rådighed, f.eks. sagsstyringssystemer, videokonferencesystemer og telearbejdsordninger. Der kan dog stadig gøres yderligere fremskridt inden for elektroniske sagsallokeringsystemer ved hjælp af automatisk fordeling baseret på objektive kriterier.
- 13) Domstolene i alle medlemsstater har visse **sikre elektroniske kommunikationsværktøjer** til rådighed, selv om kun 14 medlemsstater har sådanne værktøjer til alle typer kommunikation, der overvåges, og til alle sager (figur 43). Fem medlemsstater mangler stadig værktøjer til digital kommunikation med notarer, tilbageholdelsesfaciliteter eller fogeder/stævningmænd. Alle medlemsstater sørger også for **sikker elektronisk kommunikation inden for anklagemyndigheden** (figur 44). Alle medlemsstater med undtagelse af én sørger for sikker elektronisk kommunikation mellem anklagemyndigheder og domstole. Fem medlemsstater mangler stadig værktøjer til elektronisk kommunikation mellem anklagemyndigheden og forsvarsadvokater.
- 14) I civil-, handels- og forvaltningsretlige sager giver 24 medlemsstater borgere og virksomheder (eller deres retlige repræsentanter) **onlineadgang til deres igangværende eller afsluttede sager** (figur 45), om end i forskellig grad. For så vidt angår digitale løsninger til

at gennemføre og følge retssager i straffesager viser figur 46, at ofre kan indgive skriftlige forklaringer online enten helt eller delvist i 18 medlemsstater. I 11 medlemsstater har tiltalte og ofre imidlertid ikke mulighed for at følge eller forfølge deres sag elektronisk.

- 15) **Onlineadgangen til retsafgørelser** (figur 47) er forblevet stabil i forhold til sidste år. Det er hovedsagelig domme fra de højeste instanser, der gøres tilgængelige online.
- 16) Som i de foregående år analyserer EU's resultattavle for retlige anliggender 2025 **ordninger for udarbejdelse af maskinlæsbare retsafgørelser** (figur 48). Alle medlemsstater har visse ordninger for civil-, handels-, forvaltnings- og strafferetlige sager, men der kan konstateres betydelige forskelle mellem dem. Generelt er der en tendens til at indføre flere ordninger, navnlig med hensyn til gratis download af retsafgørelser (databaser og andre automatiserede løsninger), modellering af afgørelser for at gøre dem maskinlæsbare eller anonymisering/pseudonymisering af domme ved hjælp af algoritmer. I 2023 rapporterede 9 medlemsstater om forbedringer i forhold til det foregående år, mens situationen i 10 medlemsstater forblev stabil. Retssystemer med ordninger til modellering af retsafgørelser i overensstemmelse med standarder for at gøre dem maskinlæsbare synes at have potentiale til at sikre bedre resultater i fremtiden.
- 17) For første gang indeholder EU's resultattavle for retlige anliggender 2025 data om **mekanismer til fuldbyrdelse af forvaltningsretlige domme** (figur 49) på niveauet for de øverste forvaltningsretlige jurisdiktioner. De fleste medlemsstater (17) har en eller anden form for mekanisme til at fuldbyrde afgørelser, og i 16 medlemsstater har de øverste forvaltningsdomstole ret til at anvende sanktioner for manglende fuldbyrdelse af deres domme. Direkte fuldbyrdelsesforanstaltninger, såsom beslaglæggelse af aktiver, findes kun i to medlemsstater.

2.3. Retssystemernes uafhængighed

Domstolens uafhængighed, som er en integreret del af opgaven med at træffe retsafgørelser, er et krav i EU-retten, og det udspringer af princippet om effektiv retsbeskyttelse, som er omhandlet i artikel 19 i TEU, og retten til effektive retsmidler ved en domstol, som er forankret i artikel 47 i EU's charter om grundlæggende rettigheder¹⁰⁷. Domstolens uafhængighed forudsætter:

a) **ekstern uafhængighed**, hvor det relevante organ udøver sine funktioner helt uafhængigt uden at være underlagt nogen hierarkiske begrænsninger eller underordnet noget andet organ og uden at modtage ordrer eller instrukser fra nogen som helst kilde, hvilket betyder, at det er beskyttet mod ydre indblanding eller pres, der kan påvirke dets medlemmers uafhængige vurdering og påvirke deres afgørelser

b) **intern uafhængighed og upartiskhed**, hvor der opretholdes en ensartet afstand fra parterne i sagen og deres respektive interesser med hensyn til sagens genstand¹⁰⁸, og hvor de enkelte dommere er beskyttet mod unødigt internt pres inden for retsvæsenet¹⁰⁹.

Retsvæsenets uafhængighed er afgørende for at sikre, at alle rettigheder, som borgerne har i henhold til EU-retten, beskyttes, og at de værdier, der er fælles for medlemsstaterne som fastsat i artikel 2 i TEU, navnlig retsstatsprincippet, beskyttes¹¹⁰. Bevarelsen af EU's retsorden er af

¹⁰⁷ Se <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/PDF/?uri=CELEX:12012P/TXT&from=DA>.

¹⁰⁸ Domstolens dom af 6. marts 2025, D. K. m.fl. mod Prokuratura Rejonowa (fritagelse af en dommer fra dennes forpligtelser), forenede sager C-647/21 og C-648/21, EU:C:2025:143, dom af 25. februar 2025 (Store Afdeling), XL m.fl. (dommeres løn), forenede sager C-146/23 og C-374/23, EU:C:2025:109, dom af 14. november 2024, S. S.A. mod C. sp. z o.o. (fordeling af sager), C-197/23, EU:C:2024:956, dom af 22. februar 2022, RS (Virksomheden af en forfatningsdomstols afgørelser), C-430/21, EU:C:2022:99 dom af 16. november 2021, straffesag mod WB m.fl., forenede sager C-748/19-C-754/19, EU:C:2021:931, dom af 6. oktober 2021, W. Ž., C-487/19, EU:C:2021:798, dom af 15. juli 2021, Kommissionen mod Polen, C-791/19 EU:C:2021:366, dom af 2. marts 2021, AB, C-824/18, EU:C:2021:153, dom af 19. november 2019, A.K. m.fl., C-585/18, C-624/18 og C-625/18, EU:C:2019:982, præmis 121 og 122, dom af 5. november 2019, Kommissionen mod Polen, C-192/18 EU:C:2019:924, dom af 24. juni 2019, Kommissionen mod Polen, C-619/18, EU:C:2019:531, præmis 73 og 74, dom af 27. februar 2018, Associação Sindical dos Juizes Portugueses, C- 64/16, EU:C:2018:117, præmis 44, og dom af 25. juli 2018, Minister for Justice and Equality, C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, præmis 65.

¹⁰⁹ Domstolens dom af 11. juli 2024 (Store Afdeling), Hann-Invest, C-554/21 og C-622/21, EU:C:2024:594. Øverste domstole er som domstole i sidste instans sammen med højere domstole/appeldomstole generelt afgørende for at sikre en ensartet anvendelse af lovgivningen i medlemsstaterne. Den hierarkiske organisation af domstolene bør imidlertid ikke være til hinder for den enkeltes uafhængighed (henstilling CM/Rec(2010) 12, punkt 22). Højere domstole bør ikke give dommere instrukser om, hvordan de skal træffe afgørelse i individuelle sager, undtagen i nationale præjudicielle sager, eller når der træffes afgørelse om retsmidler i henhold til loven (henstilling CM/Rec (2010) 12, punkt 23). Ifølge Venedigkommissionen ville en hierarkisk organisation af dommere i form af et underordningsforhold mellem dommere og højere instanser i deres retslige beslutningstagning være en klar overtrædelse af princippet om intern uafhængighed (Venedigkommissionen, "Report on the independence of the judicial system, Part I: the independence of courts", Study No 494/2008, 16.3.2010, CDL-AD(2010)004, punkt 68-72). Enhver procedure for ensretning af retspraksis skal overholde de grundlæggende principper om magts tredeling, og selv efter en sådan afgørelse fra en højere/øverste domstol skal alle domstole og dommere fortsat have kompetence til at vurdere deres sager på en uafhængig og upartisk måde og til at skelne nye sager fra den fortolkning, der tidligere var blevet forenet af en højere/øverste domstol (EU's resultattavle for retlige anliggender 2022, s. 45).

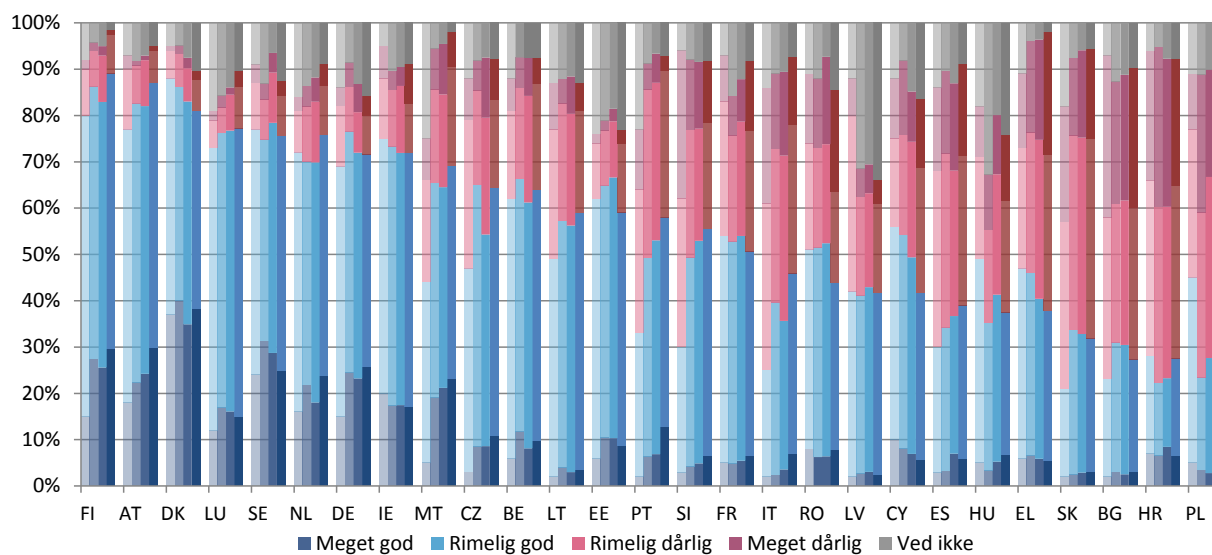
¹¹⁰ Domstolens dom af 5. juni 2023, Kommissionen mod Polen, C-204/21, ECLI:EU:C:2023:442, præmis 354 og den deri nævnte retspraksis.

afgørende betydning for alle borgere og virksomheder, hvis rettigheder og friheder er beskyttet i henhold til EU-retten.

Opfattelsen af retsvæsenets uafhængighed er afgørende for den tillid, som borgerne skal have til retssystemet i et samfund, der er baseret på retsstatsprincippet. Det bidrager også til et vækstvenligt erhvervsklima, da opfattelsen af manglende uafhængighed kan virke hæmmende for investeringer. Resultattavlen indeholder indikatorer for retsvæsenets uafhængighed med hensyn til effektiviteten af investeringsbeskyttelsen. Ud over en række indikatorer for opfattelsen af retsvæsenets uafhængighed fra forskellige kilder indeholder resultattavlen indikatorer for, hvordan retssystemerne er organiseret med henblik på at beskytte retsvæsenets uafhængighed i bestemte typer situationer, hvor uafhængigheden kan være i fare. Dette afspejler input fra Det Europæiske Netværk af Domstolsadministrationer (ENCJ), Det Europæiske Netværk af Formændene for de Øverste Domstole og netværket af anklagemyndigheder eller tilsvarende funktioner ved medlemsstaternes øverste domstole (NADAL-netværket).

2.3.1. Opfattelsen af retsvæsenets uafhængighed og effektiviteten af investeringsbeskyttelsen

Figur .: Offentlighedens opfattelse af domstoles og dommers uafhængighed* (kilde: Eurobarometer¹¹¹ – fra venstre mod højre, lyse farver: 2016, 2023 og 2024, mørke farver: 2025)

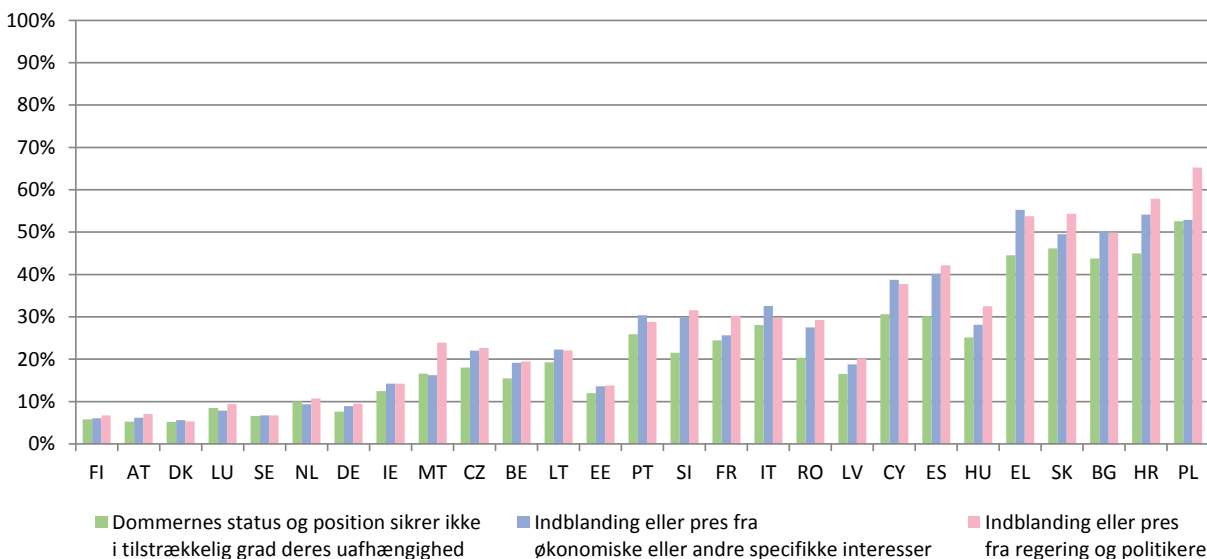

* Medlemsstaterne er i første omgang opstillet efter den procentdel af respondenterne, der oplyste, at domstolene og dommernes uafhængighed er meget god eller rimelig god (samlet antal positive svar). Hvis procenten for det samlede antal positive svar for nogle medlemsstater er den samme, opstilles de efter den procentdel af respondenterne, der oplyste, at domstolene og dommernes uafhængighed er rimelig dårlig eller meget dårlig (samlet antal negative svar). Hvis procenten for det samlede antal positive og negative svar for nogle medlemsstater er den samme, opstilles de efter den procentdel af respondenterne, der oplyste, at domstolene og dommernes uafhængighed er meget god. Hvis procenten for det samlede antal positive og negative svar samt for svaret "meget god" for nogle medlemsstater er den samme, opstilles de efter den procentdel af respondenterne, der angav, at domstolene og dommernes uafhængighed er "meget dårlig".

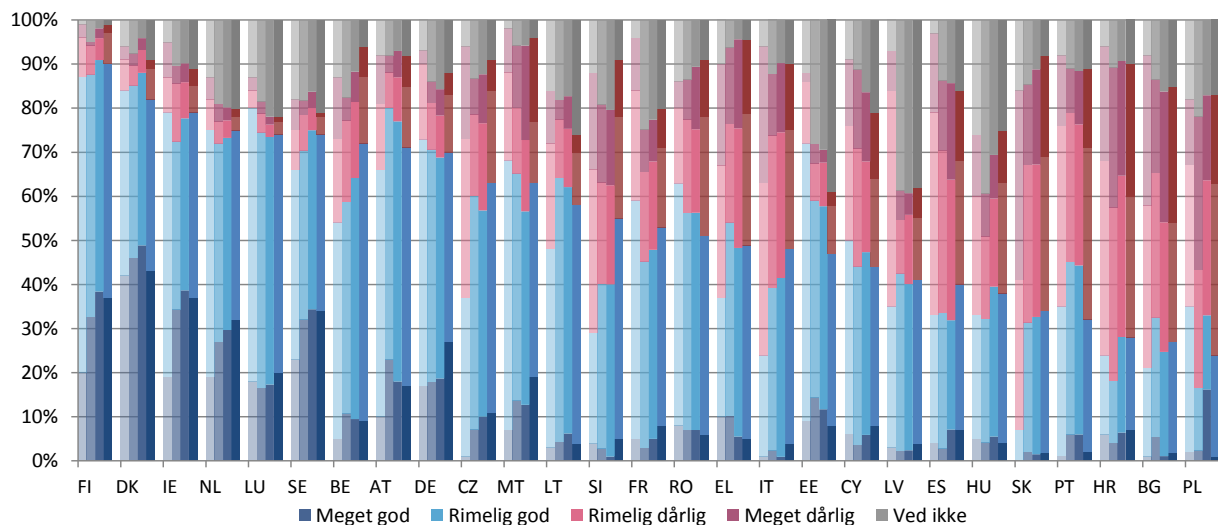
¹¹¹ Eurobarometerundersøgelse FL555, foretaget mellem den 13. og den 29. januar 2025. Svar på spørgsmålet: "Ud fra hvad du ved, hvordan vil du så bedømme retssystemet i (dit land) med hensyn til domstolene og dommernes uafhængighed? Synes du, uafhængigheden kan betegnes som meget god, rimelig god, rimelig dårlig eller meget dårlig?", se https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/upholding-rule-law/eu-justice-scoreboard_da#surveys.

I figur 51 vises hovedårsagerne til opfattelsen af domstoles og dommers manglende uafhængighed. De respondenter blandt borgerne, som havde angivet retsvæsenets uafhængighed som "rimelig dårlig" eller "meget dårlig", kunne vælge mellem tre årsager til deres bedømmelse. Medlemsstaterne er angivet i samme rækkefølge som i figur 50.

Figur .: Hovedårsager til opfattelsen af manglende uafhængighed blandt borgerne (andel af alle respondenter – højere værdi betyder større betydning) (kilde: Eurobarometer¹¹²)

Figur .: Virksomhedernes opfattelse af domstoles og dommers uafhængighed* (kilde: Eurobarometer¹¹³ – fra venstre mod højre, lyse farver: 2016, 2023 og 2024, mørke farver: 2025)

* Medlemsstaterne er i første omgang opstillet efter den procentdel af respondenterne, der oplyste, at domstolene og dommernes uafhængighed er meget god eller rimelig god (samlet antal positive svar). Hvis procenten for det samlede

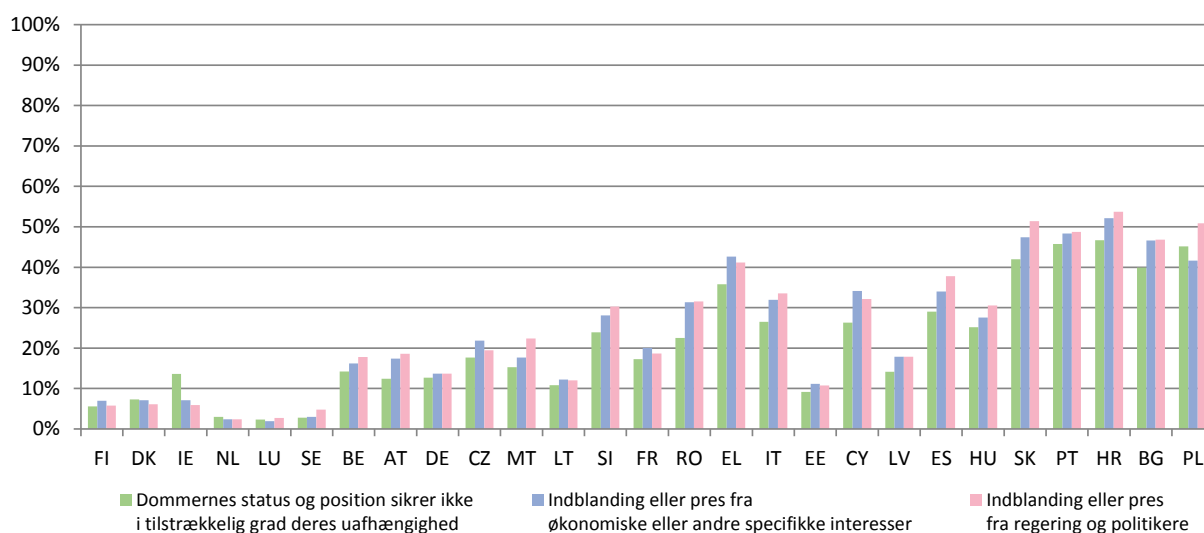
¹¹² Eurobarometerundersøgelse FL555, svar på spørgsmålet: "I hvilket omfang forklarer en af følgende årsager din bedømmelse af domstolene uafhængighed i (dit land): i høj grad, i nogen grad, ikke i særlig høj grad, overhovedet ikke?", hvis svaret på spørgsmål 1 er "temmelig dårligt" eller "meget dårligt".

¹¹³ Eurobarometerundersøgelse FL555, foretaget mellem den 13. og den 29. januar 2025, svar på spørgsmålet: "Ud fra hvad du ved, hvordan vil du så bedømme retssystemet i (dit land) med hensyn til domstolene og dommernes uafhængighed? Synes du, uafhængigheden kan betegnes som meget god, rimelig god, rimelig dårlig eller meget dårlig?", se https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/upholding-rule-law/eu-justice-scoreboard_da#surveys.

antal positive svar for nogle medlemsstater er den samme, opstilles de efter den procentdel af respondenterne, der oplyste, at domstolenes og dommernes uafhængighed er rimelig dårlig eller meget dårlig (samlet antal negative svar). Hvis procenten for det samlede antal positive og negative svar for nogle medlemsstater er den samme, opstilles de efter den procentdel af respondenterne, der oplyste, at domstolenes og dommernes uafhængighed er meget god. Hvis procenten for det samlede antal positive og negative svar samt for svaret meget god for nogle medlemsstater er den samme, opstilles de efter den procentdel af respondenterne, der oplyste, at domstolenes og dommernes uafhængighed er meget dårlig.

I figur 53 vises hovedårsagerne til virksomhedernes opfattelse af domstoles og dommernes manglende uafhængighed. De respondenter, som havde angivet retsvæsenets uafhængighed som "rimelig dårlig" eller "meget dårlig", kunne vælge mellem tre årsager til deres bedømmelse. Medlemsstaterne er angivet i samme rækkefølge som i figur 52.

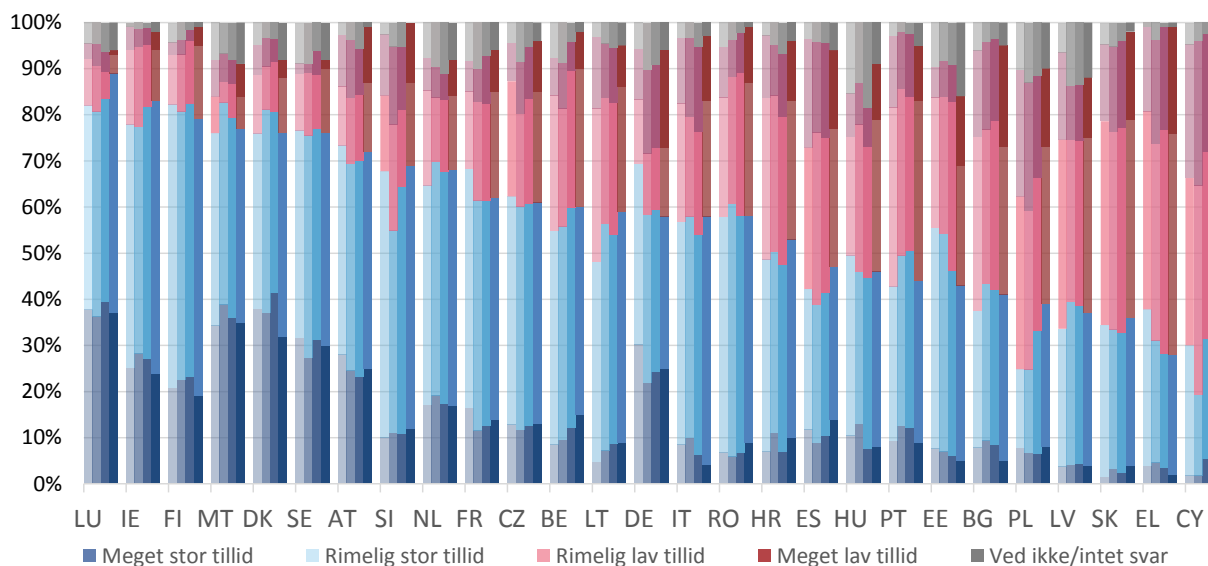
Figur .: Hovedårsager til opfattelsen af manglende uafhængighed blandt virksomhederne (andel af alle respondenter – højere værdi betyder større betydning) (kilde: Eurobarometer¹¹⁴)

¹¹⁴ Eurobarometerundersøgelse FL555, svar på spørgsmålet: "I hvilket omfang forklarer en af følgende årsager din bedømmelse af domstolenes uafhængighed i (dit land): i høj grad, i nogen grad, ikke i særlig høj grad, overhovedet ikke?", hvis svaret på spørgsmål 1 var "temmelig dårligt" eller "meget dårligt".

Fremme, lettelse og beskyttelse af investeringer er centrale prioriteter i EU's indre marked. EU-retten har til formål at opretholde en harmonisk balance mellem beskyttelse af investeringer og forfølgelse af andre mål af almen interesse, der forbedrer folks velfærd. I figur 54 vises for fjerde gang en indikator for, hvordan virksomhederne opfatter effektiviteten af lovens og domstolens investeringsbeskyttelse, for så vidt angår det, de mener er ubegrundede afgørelser eller passivitet fra statens side.

Figur .: Virksomhedernes opfattelse af effektiviteten af lovens og domstolens investeringsbeskyttelse* (kilde: Eurobarometer¹¹⁵ – fra venstre mod højre, lyse farver: 2022, 2023 og 2024, mørke farver: 2025)

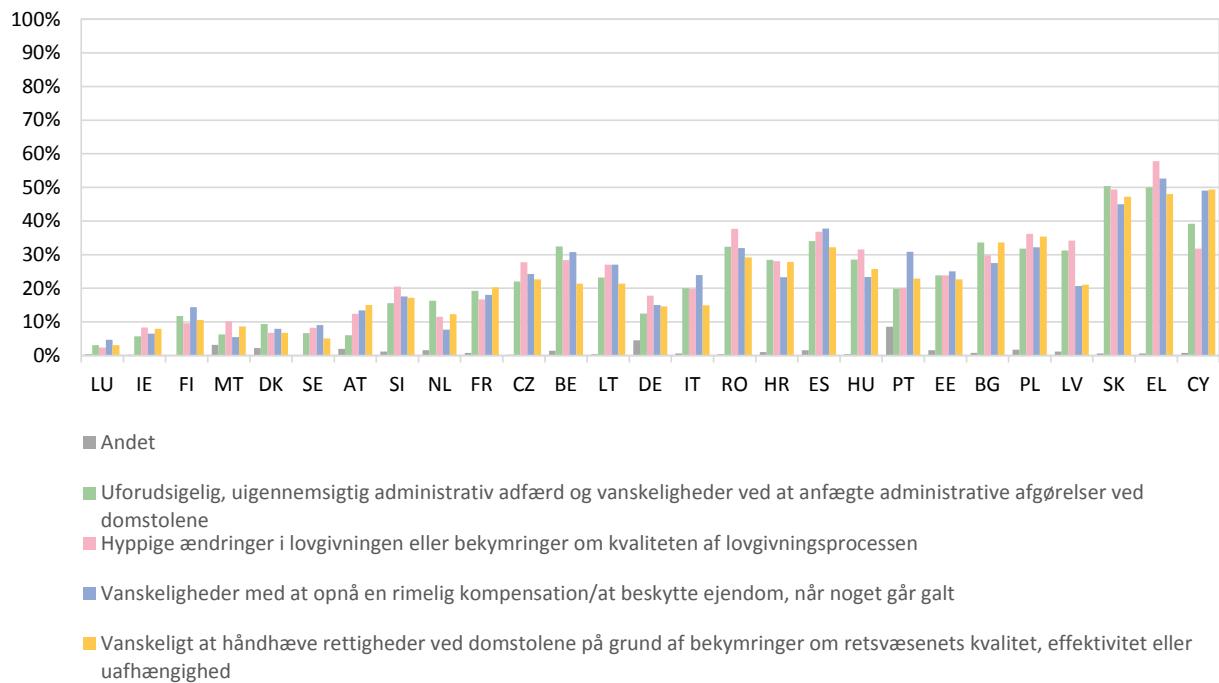

* Medlemsstaterne er i første omgang opstillet efter den samlede procentdel af respondenterne, der oplyste, at de har stor eller rimelig tillid til, at loven og domstolene beskytter investeringer (samlet tillid). Hvis den samlede procentdel af svarene, der udtrykker tillid, er den samme for flere medlemsstater, opstilles de efter den procentdel af respondenterne, der angav, at de har rimelig lav eller meget lav tillid til beskyttelsen af investeringer (samlet mistillid). Hvis den samlede procentdel af svarene, der udtrykker henholdsvis tillid og mistillid, er den samme for flere medlemsstater, opstilles de efter den procentdel af respondenterne, der angav, at de har stor tillid til beskyttelsen af investeringer. Hvis den samlede procentdel af svarene, der udtrykker henholdsvis tillid og mistillid, samt den procentdel af respondenterne, der angav, at de har stor tillid, er den samme for flere medlemsstater, opstilles de efter den procentdel af respondenterne, der angav, at de har meget lav tillid til beskyttelsen af investeringer.

I figur 55 vises hovedårsagerne til virksomhedernes opfattelse af manglende effektivitet af investeringsbeskyttelsen. De respondenter, som havde angivet "ret lav tillid" eller "meget lav tillid", kunne vælge mellem fire årsager til deres vurdering (og nogle angav "andet"). Medlemsstaterne er angivet i samme rækkefølge som i figur 54.

¹¹⁵ Eurobarometerundersøgelse FL555, foretaget mellem den 13. og den 29. januar 2025, svar på spørgsmål 3: "I hvilket omfang har du tillid til, at dine investeringer er beskyttet af loven og domstolene i (dit land), hvis noget går galt?" I forbindelse med undersøgelsen blev investeringer defineret som omfattende enhver form for aktiver, som en virksomhed ejer eller kontrollerer, og som er kendetegnet ved tilsagn om kapital eller andre ressourcer, forventning om gevinst eller fortjeneste eller risikoovertagelse.

Figur .: Hovedårsagerne blandt virksomhederne til deres opfattelse af, at investeringsbeskyttelsen ikke er effektiv (andel af alle respondenter – højere værdi betyder større indflydelse) (kilde: Eurobarometer¹¹⁶)

¹¹⁶ Eurobarometerundersøgelse FL555, svar på spørgsmålet: "Hvad er hovedårsagerne til din bekymring om effektiviteten af investeringsbeskyttelsen?", hvis svaret på spørgsmål 3 er "rimelig lav tillid" eller "meget lav tillid".

2.3.2. Retsvæsenets strukturelle uafhængighed

Garantierne for strukturel uafhængighed forudsætter, at der findes regler – om bl.a. domstolenes sammensætning, medlemmernes udnævnelse og funktionsperiode, tilfælde, hvor domstolenes medlemmer kan vige deres sæde, tilfælde, hvor de har pligt til at vige deres sæde, samt tilfælde, hvor de kan afsættes – som gør det muligt at fjerne enhver rimelig tvivl i offentligheden om, at domstolene er uimodtagelige for påvirkninger udefra og neutrale i forhold til de interesser, som står over for hinanden¹¹⁷. Reglerne skal navnlig være af en sådan art, at de ikke blot udelukker enhver direkte indflydelse i form af instrukser, men ligeledes mere indirekte former for indflydelse, som kan påvirke de pågældende dommeres afgørelser¹¹⁸.

Der er udviklet europæiske standarder, navnlig af Europarådet i f.eks. Europarådets henstilling fra 2010 om dommere: uafhængighed, effektivitet og ansvar¹¹⁹. EU's resultattavle for retlige anliggender indeholder visse indikatorer for spørgsmål, der er relevante for vurderingen af, hvordan retssystemerne er organiseret med henblik på at garantere retsvæsenets uafhængighed. Gennemførelsen af politikker og praksis for at fremme integritet og forebygge korrupsion i retsvæsenet er også af afgørende betydning for at sikre dettes uafhængighed. I sidste ende kræver en effektiv beskyttelse af retsvæsenets uafhængighed ud over de nødvendige normer også en kultur for integritet og uvildighed, som deles af alle aktører og respekteres af samfundet som helhed.

¹¹⁷ Se Domstolens dom af 6. marts 2025, D. K. m.fl. mod Prokuratura Rejonowa (fritagelse af en dommer fra dennes forpligtelser), forenede sager C-647/21 og C-648/21, dom af 25. februar 2025 (Store Afdeling), XL m.fl. (dommeres løn), forenede sager C-146/23 og C-374/23, dom af 14. november 2024, S. S.A. mod C. sp. z o.o. (fordeling af sager), C-197/23, dom af 11. juli 2024 (Store Afdeling), Hann-Invest, C-554/21, dom af 21. december 2023, Krajowa Rada Sądownictwa (Maintien en fonctions d'un juge), C-718/21, ECLI:EU:C:2023:1015, præmis 76-77 og den deri nævnte retspraksis, dom af 5. juni 2023, Kommissionen mod Polen, C-204/21, ECLI:EU:C:2023:442, præmis 355, dom af 16. november 2021, straffesag mod WB m.fl., forenede sager C-748/19-C-754/19, præmis 67, dom af 6. oktober 2021, W.Ż., C-487/19, præmis 109, dom af 15. juli 2021, Kommissionen mod Polen, C-791/19, præmis 59, dom af 2. marts 2021, A.B., C-824/18, præmis 117, dom af 19. november 2019, A. K. m.fl. (uafhængigheden af den øverste domstols disciplinærafdeling), C-585/18, C-624/18 og C-625/18, ECLI:EU:C:2019:982, præmis 121 og 122, dom af 24. juni 2019, Kommissionen mod Polen, C-619/18, ECLI:EU:C:2019:531, præmis 73 og 74, dom af 25. juli 2018, LM, C-216/18 PPU, ECLI:EU:C:2018:586, præmis 66, dom af 27. februar 2018, Associação Sindical dos Juizes Portugueses, C- 64/16, ECLI:EU:C:2018:117, præmis 44. Se også punkt 46 og 47 i henstilling CM/Rec(2010)12 om dommere: uafhængighed, effektivitet og ansvar (vedtaget af Europarådets Ministerkomité den 17. november 2010) og begrundelsen. Heri fastsættes det, at den myndighed, der træffer afgørelse om dommeres udvælgelse og karriere, skal være uafhængig af den udøvende og den lovgivende magt. For at garantere myndighedens uafhængighed bør mindst halvdelen af dens medlemmer være dommere, der er valgt af deres kolleger. Hvis statsoverhovedet, regeringen eller den lovgivende magt ifølge forfatningen eller anden lovgivning skal træffe beslutning om udvælgelse og forfremmelse af dommere, bør en uafhængig og kompetent myndighed, der hovedsagelig er sammensat af dommere (uanset de regler, der finder anvendelse på domstolsadministrationer, jf. kapitel IV), have beføjelse til at fremsætte henstillinger eller udtalelser, som den relevante udpegende myndighed følger i praksis.

¹¹⁸ Domstolens dom af 5. juni 2023, Kommissionen mod Polen, C-204/21, ECLI:EU:C:2023:442, præmis 355. dom af 2. marts 2021, A.B., C-824/18, præmis 119, dom af 19. november 2019, A.K. m.fl. (uafhængigheden af den øverste domstols disciplinærafdeling), C-585/18, C-624/18 og C-625/18, ECLI:EU:C:2019:982, præmis 123, dom af 24. juni 2019, Kommissionen mod Polen, C-619/18, ECLI:EU:C:2019:531, præmis 112.

¹¹⁹ Se henstilling CM/Rec(2010)12 om dommere: uafhængighed, effektivitet og ansvar, vedtaget af Europarådets Ministerkomité den 17. november 2010, og begrundelsen ("henstilling CM/Rec(2010)12").

Denne udgave af EU's resultattavle indeholder nye og opdaterede indikatorer for: dommers tilbagetrækning og inhabilitetserklæring (figur 56)¹²⁰, myndigheder, der er involveret i udnævnelse og afskedigelse af ledere af anklagemyndigheder (figur 57)¹²¹, samt om advokatsamfundenes og advokaternes uafhængighed (figur 58)¹²². I figurene vises de nationale rammer, som de forelå i december 2024.

Figureerne i resultattavlen er ikke udtryk for nogen vurdering og indeholder ingen kvantitative data om, hvor effektive garantierne er. De har ikke til formål at afspejle kompleksiteten af og detaljerne i garantierne.

– *Dommers tilbagetrækning og inhabilitetserklæring* –

Figur 56, der første gang blev præsenteret i EU's resultattavle for retlige anliggender 2016 (nu ajourført), viser, om dommere kan gøres til genstand for sanktioner eller ej, hvis de ikke efterkommer forpligtelsen til at afholde sig fra at træffe afgørelse i en sag, hvor deres upartiskhed kan drages i tvivl, er kompromitteret, eller hvis der er en rimelig opfattelse af forudindtagethed. Figuren viser også, hvilken myndighed¹²³ der er ansvarlig for at træffe afgørelse om en anmodning om inhabilitetserklæring fremsat af en part, der har til hensigt at få en dommer til at vige sit sæde¹²⁴.

¹²⁰ Figuren er baseret på svar på et ajourført spørgeskema udarbejdet af Kommissionen i tæt samarbejde med ENCJ. Svarene på det ajourførte spørgeskema fra de medlemsstater, der ikke har nogen domstolsadministrationer eller ikke er ENCJ-medlemmer (CZ, DE, EE, AT og PL), blev opnået via samarbejde med Netværket af Præsidenterne for Den Europæiske Unions Øverste Domstole.

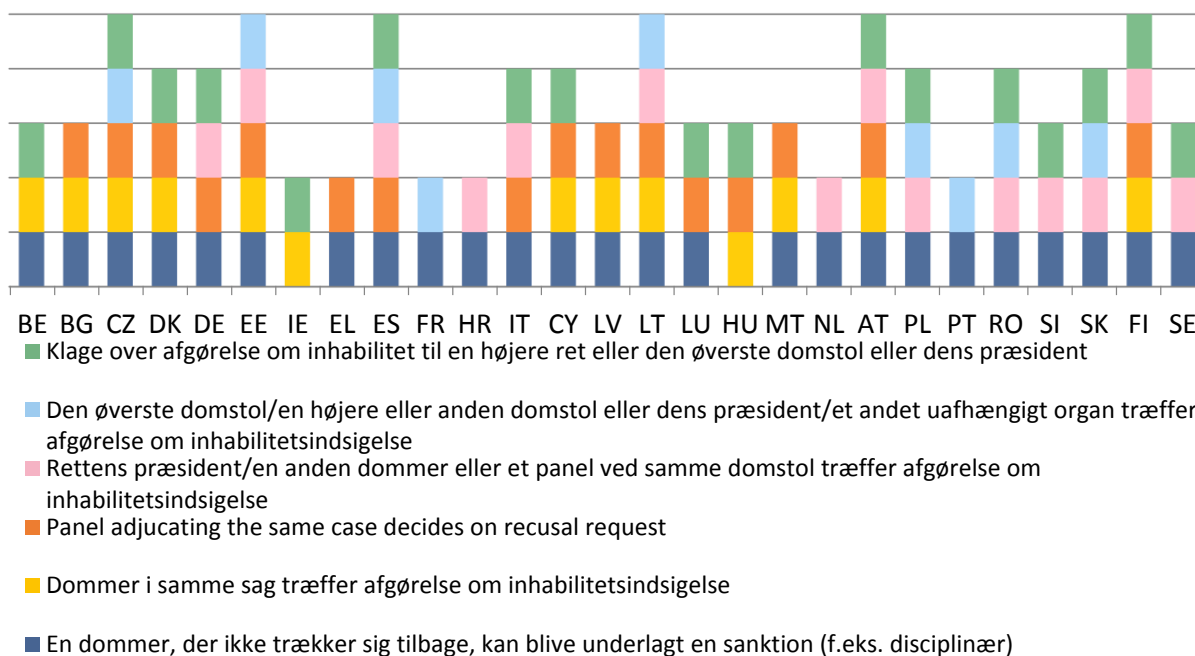
¹²¹ Figuren er baseret på svar på et ajourført spørgeskema udarbejdet af Kommissionen i tæt samarbejde med netværket af anklagemyndigheder eller tilsvarende funktioner ved medlemsstaternes øverste domstole – NADAL-netværket.

¹²² Figuren er baseret på svarene på et ajourført spørgeskema, som Kommissionen har udarbejdet i tæt samarbejde med Rådet for Advokatsamfund i Den Europæiske Union (CCBE).

¹²³ Undertiden kan mere end én myndighed træffe afgørelse, alt efter på hvilket retsniveau den dommer, som erklæres inhabil, har sæde.

¹²⁴ Ifølge punkt 59, 60 og 61 i henstilling CM/Rec(2010)12 skal dommere fungere uafhængigt og upartisk i alle sager og skal trække sig fra en sag eller afstå fra at behandle den, hvis der er defineret gyldige grunde i loven, og ellers ikke.

Figur .: Dommeres tilbagetrækning og inhabilitetserklæring* (kilde: Det Europæiske Netværk af Domstolsadministrationer og Netværket af Præsidenter for Øverste Domstole i EU¹²⁵)

– *Garantier vedrørende de nationale anklagemyndigheders funktionsmåde i EU* –

Den offentlige anklagemyndighed spiller en central rolle i strafferetssystemet og i samarbejdet mellem medlemsstaterne om straffesager. En velfungerende national anklagemyndighed er af afgørende betydning for en effektiv bekæmpelse af kriminalitet, herunder økonomisk kriminalitet og finansiel kriminalitet, såsom hvidvask af penge og korruption. Ifølge EU-Domstolens retspraksis vedrørende rammeafgørelsen om den europæiske arrestordre ¹²⁶ kan anklagemyndigheder betragtes som en judiciel myndighed i en medlemsstat med henblik på udstedelse og fuldbyrdelse af en europæisk arrestordre, når den kan handle uafhængigt uden at blive udsat for nogen form for risiko for direkte eller indirekte at blive underlagt styring og instruktion i en bestemt sag fra den udøvende magt, såsom justitsministeren¹²⁷.

¹²⁵ Data indsamlet ved hjælp af et ajourført spørgeskema, som Kommissionen har udarbejdet i tæt samarbejde med ENCJ. Svarene på det ajourførte spørgeskema fra medlemsstater, der ikke har nogen domstolsadministrationer eller ikke er medlemmer af ENCJ, blev indhentet gennem samarbejde med NPSC.

¹²⁶ Rådets rammeafgørelse 2002/584/RIA om den europæiske arrestordre og om procedurerne for overgivelse mellem medlemsstaterne (EFT L 190 af 18.7.2002, s. 1).

¹²⁷ Domstolens dom af 27. maj 2019, OG og PI (anklagemyndigheden i Lübeck og Zwickau), forenede sager C-508/18 og C-82/19 PPU, præmis 73, 74 og 88, ECLI:EU:C:2019:456, dom af 27. maj 2019, C-509/18, præmis 52, ECLI:EU:C:2019:457. Se også dom af 12.12.2019, Parquet général du Grand-Duché de Luxembourg og Openbaar Ministerie (anklagemyndigheden i Lyon og Tours), forenede sager C-566/19 PPU og C-626/19, ECLI:EU:C:2019:1077, Openbaar Ministerie (den svenske anklagemyndighed), C-625/19 PPU, ECLI:EU:C:2019:1078, og Openbaar Ministerie (den kongelige anklager i Bruxelles), C-627/19 PPU, ECLI:EU:C:2019:1079, dom af 24. november 2020, AZ, C-510/19, præmis 54, ECLI:EU:C:2020:953. Se også dom af 10.11.2016, Kovalkovas, C-477/16 PPU, ECLI:EU:C:2016:861, præmis 34 og 36, og dom af 10.11.2016, Poltorak, C-452/16 PPU, ECLI:EU:C:2016:858, præmis 35, vedrørende begrebet "judiciel", "der i

Organiseringen af de nationale anklagemyndigheder varierer mellem EU's medlemsstater, og der findes ikke en ensartet model for alle medlemsstater. Europarådet har imidlertid konstateret en udbredt tendens til, at anklagemyndigheden er selvstændig og ikke er underlagt eller forbundet med det udøvende organ¹²⁸. Ifølge Europarådets rådgivende anklagekomité er en effektiv og selvstændig anklagemyndighed, der har forpligtet sig til at opretholde retsstatsprincippet og menneskerettighederne i retsplejen, en af grundpillerne i en demokratisk stat¹²⁹.

Procedurerne for udnævnelse af nationale anklagere kan påvirke omfanget af anklagemyndighedens uafhængighed. Uanset det nationale retsvæsenes opbygning eller den retstradition, som retsvæsenet er forankret i, skal medlemsstaterne ifølge de europæiske standarder træffe effektive foranstaltninger for at garantere, at offentlige anklagere kan opfylde deres forpligtelser og ansvar på hensigtsmæssige juridiske og organisatoriske betingelser¹³⁰ og uden ubegrundet indgriben¹³¹.

Figur 57 viser procedurerne for udnævnelse og afskedigelse af chefer for anklagemyndigheder. Figuren viser de mange forskellige måder, anklagemyndigheden er organiseret på i medlemsstaterne, omkring den udøvende magt eller retsvæsenet. I figuren vises ligeledes den rolle, som den øverste anklagemyndighed og domstolsadministrationerne/anklagerådene spiller som vigtige aktører i forbindelse med udnævnelse og afsættelse af chefer for anklagemyndigheder.

overensstemmelse med det princip om magtens deling, som er kendetegnende for en retsstats funktionsmåde, skal adskilles fra den udøvende magt". Se også udtalelse nr. 13 (2018), Independence, accountability and ethics of prosecutors, vedtaget af Europarådets rådgivende anklagekomité (CCPE), anbefaling xii.

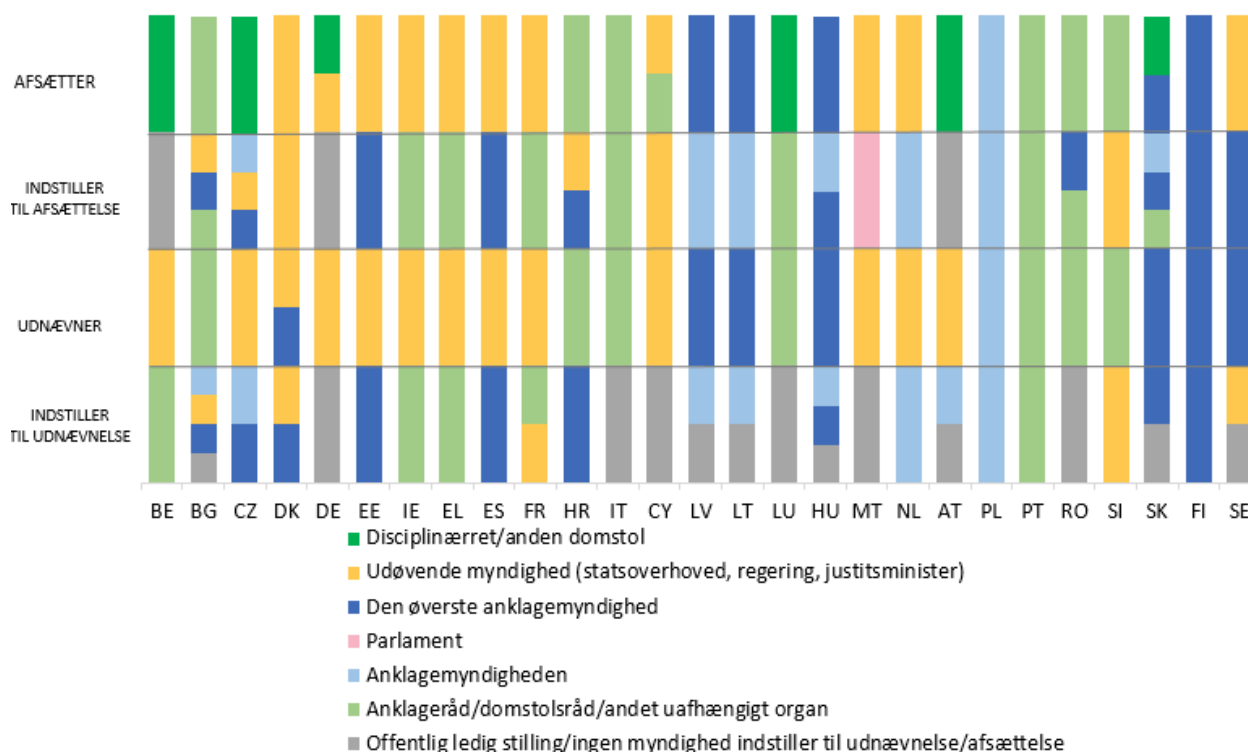
¹²⁸ CDL-AD(2010)040-e "Report on European Standards as regards the Independence of the Judicial System: Part II – the Prosecution Service" – vedtaget af Venedigkommissionen på dens 85. plenarmøde (Venedig, 17.-18. december 2010), punkt 26.

¹²⁹ I et demokratisk samfund skal både domstolene og efterforskningsmyndighederne desuden være fri for politisk pres. Begrebet uafhængighed betyder, at anklagere ikke udsættes for ulovlig indblanding i udøvelsen af deres hverv med henblik på at sikre fuld overholdelse og anvendelse af loven og retsstatsprincippet, og at de ikke udsættes for politisk pres eller nogen form for ulovlig indflydelse. Uafhængigheden gælder ikke kun anklagemyndigheden som helhed, men også dens særlige organer og individuelle anklagere. Uanset det nationale retsvæsenes opbygning eller den retstradition, som retsvæsenet er forankret i, skal medlemsstaterne ifølge de europæiske standarder træffe effektive foranstaltninger for at garantere, at offentlige anklagere kan opfylde deres forpligtelser og ansvar på hensigtsmæssige juridiske og organisatoriske betingelser og uden ubegrundet indgriben. Se udtalelse nr. 15 (2020) fra Europarådets rådgivende anklagekomite (CCPE) om anklagernes rolle i nødsituationer, navnlig i tilfælde af en pandemi. Udtalelse nr. 16 (2021) om konsekvenserne af afgørelser truffet af internationale domstole og traktatororganer for så vidt angår anklagernes praktiske uafhængighed, punkt 13. Se også henstilling Rec(2000)19 om den offentlige anklagemyndigheds rolle i strafferetssystemet, vedtaget af Europarådets Ministerkomité den 6. oktober 2000 (henstillingen fra 2000), punkt 4, 11 og 13. Udtalelse nr. 13 (2018), Independence, accountability and ethics of prosecutors, vedtaget af Europarådets rådgivende anklagekomité (CCPE), anbefaling i og iii, Sammenslutningen af Stater mod Korruption (Greco), fjerde evalueringsrunde om forebyggelse af korruption – medlemmer af parlamentet, dommere og anklagere. Sammenslutningen af Stater mod Korruption (Greco), fjerde evalueringsrunde om forebyggelse af korruption – medlemmer af parlamentet, dommere og anklagere. I en lang række henstillinger kræves indførelse af ordninger for at beskytte anklagemyndigheden mod utilbørlig påvirkning og indblanding i efterforskningen af straffesager.

¹³⁰ Henstilling Rec(2000)19 om den offentlige anklagemyndigheds rolle i strafferetssystemet, vedtaget af Europarådets Ministerkomité den 6. oktober 2000 (henstillingen fra 2000), punkt 4.

¹³¹ Henstillingen fra 2000, punkt 11 og 13. Se også udtalelse nr. 13 (2018), "Independence, accountability and ethics of prosecutors", vedtaget af Europarådets rådgivende anklagekomité (CCPE), anbefaling i og iii.

Figur .: Chefer for anklagemyndigheder: udnævnelse og afsættelse* (Kilde: Europa-Kommissionen sammen med NADAL¹³²)

BE: Domstolsrådet foreslår kandidaterne til justitsministeren, justitsministeren foreslår dem til kongen. En disciplinærdomstol afsætter dem. **BG:** Diagrammerne viser situationen for administrative chefer, ikke for stedfortrædende administrative chefer. Rigsadvokaten kan indstille ledere til anklagemyndighederne ved landsretterne, lederne af de overordnede anklagemyndigheder kan indstille lederen af en anklagemyndighed i den respektive retskreds, og justitsministeren kan indstille alle kandidater, mens kandidaterne også kan indstille sig selv. Anklagerådet udnævner. Anklagerådet, rigsadvokaten og justitsministeren kan foreslå afsættelse, det øverste retsråd afsætter. Direktøren for den nationale efterforsknings tjeneste afskediges af anklagerkammeret i det øverste retsråd efter indstilling fra mindst tre medlemmer af anklagerkammeret, rigsadvokaten eller justitsministeren. **CZ:** Lederne af distrikts-, regionale og høje anklagemyndigheder udnævnes af justitsministeren efter indstilling fra lederen af den nærmeste overordnede anklagemyndighed eller fra rigsadvokaten eller justitsministeriet. Rigsadvokaten og lederne af de overordnede anklagemyndigheder kan foreslå afsættelse af lederen af en høj, regional eller distriktsanklagemyndighed. En disciplinærdomstol afsætter. **DK:** Ansvar for udnævnelse af kontorchefer i den lokale anklagemyndighed er uddelegeret fra justitsministeriet til rigsadvokaten. **DE:** Efter en offentlig indkaldelse udnævner forbundsjustitsministeriet de offentlige anklagere på forbundsstatsniveau. Anklagere kan ikke indstilles til afsættelse. Forbundsjustitsministeriet kan midlertidigt afsætte offentlige anklagere eller overføre dem til en anden stilling af tjenstlige årsager, og den specifikke retslige gren af tjenstemandsdomstolene kan afskedige dem fra offentlig tjeneste. **EE:** Rigsadvokaten foreslår udnævnelse/afsættelse, og justitsministeren udnævner/afsætter. **IE:** Rigsadvokaten er den eneste anklagemyndighed, der er ansvarlig for retsforfølgning i IE. Indstillinger til udnævnelse og afsættelse fremsættes af Top-Level Appointments Committee (TLAC), og regeringen træffer den endelige afgørelse om både udnævnelse og afsættelse. **EL:** Det øverste domstolsråds afgørelse fuldbyrdes, efter at republikkens præsident har udstedt et dekret. Som en undtagelse vælges cheferne for anklagemyndighederne ved domstolene i første instans i Athen og Thessaloniki samt chefen for anklagemyndigheden ved appelretten i Athen ved hemmelig afstemning blandt de anklagere, der gør tjeneste ved de respektive kontorer. Chefen for anklagemyndigheden for økonomisk kriminalitet udnævnes af det øverste domstolsråd. Det øverste domstolsråd foreslår afsættelse, præsidenten afsætter. **ES:** Rigsadvokaten indstiller kandidaterne til en bestemt stilling i anklagemyndigheden, de regionale vicechefanklagere

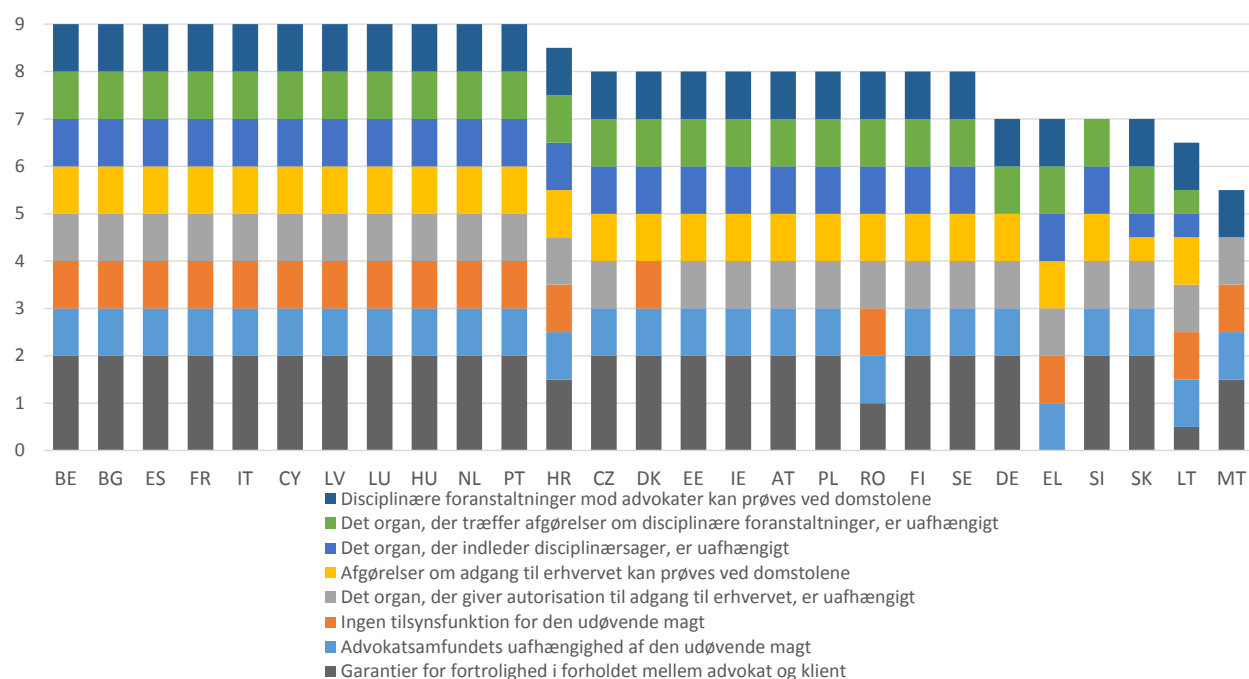
¹³² Data indsamlet ved hjælp af et spørgeskema, som Kommissionen har udarbejdet i tæt samarbejde med netværket for anklagere, NADAL.

og vicechefanklagerne i den særlige anklagemyndighed, som derefter udnævnes af regeringen (kongen udnævner formelt). På forhånd hører rigsadvokaten anklagerrådet (et kollegialt og repræsentativt organ for anklagemyndigheden) samt de regionale chefanklagere, når der er tale om stillinger i deres respektive regioner. Rigsadvokaten foreslår afsættelse efter høring af anklagerrådet og, hvor det er relevant, den regionale chefanklager, og regeringen træffer afgørelse om afsættelse. **FR:** Justitsministeren fremsætter et forslag, domstolsrådet afgiver udtalelse, og republikkens præsident udnævner ved dekret. Udtalelsen fra domstolsrådet er rådgivende, men ifølge en veletableret sædvane respekterer ministeriet og præsidenten ugunstige udtalelser. Conseil supérieur de la magistrature foreslår afsættelse, og justitsministeren afsætter. **CY:** Statsadvokaten er den eneste chef for anklagemyndigheden. Udnævnelser foretages af præsidenten. Afsættelser foretages af den øverste forfatningsdomstol, der fungerer som domstolsråd. **LV:** Efter en offentlig indkaldelse indstiller anklagemyndighedens atteringskommission (oprettet af rigsadvokatrådet og sammensat af anklagere på forskellige niveauer) kandidaten til udnævnelse og foreslår afsættelse. **LT:** Udvælgelseskommissionen for anklagere (bestående af 4 anklagere og 3 ikke-anklagere) indstiller kandidater efter en åben indkaldelse. Atteringskommissionen (bestående af fire anklagere og tre ikke-anklagere) eller den anklager, der har foretaget en intern undersøgelse af en anklagers handlinger, kan foreslå afsættelse. **LU:** Domstolsrådet udnævner. Domstolsrådet indleder en disciplinærsag, hvor en disciplinærdomstol træffer afgørelse om afsættelse. **HU:** Efter et offentligt stillingsopslag træffer rigsadvokaten afgørelse om ansøgningerne og udnævner anklagere til ledende stillinger. Anklagerrådet afgiver udtalelse. Rigsadvokaten kan til enhver tid uden begrundelse tilbagekalde udnævnelser til ledende og højtstående stillinger. Ledere af anklagemyndigheder kan foreslå tilbagekaldelse, men dette er ikke bindende for rigsadvokaten. **MT:** Diagrammet afspejler situationen vedrørende statsadvokaten. Efter en offentlig indkaldelse udnævner præsidenten efter råd fra premierministeren. Afsættelse af statsadvokaten foreslås af parlamentet støttet af stemmerne fra mindst to tredjedele af alle medlemmer, præsidenten afsætter. **NL:** Som chef for anklagemyndigheden indstiller rigsadvokaturen kandidater til justits- og sikkerhedsministeren, som afgør, om kandidaterne kan udnævnes ved kongeligt dekret. Rigsadvokaturen afsætter med justits- og sikkerhedsministerens samtykke. **AT:** En personalekommission bestående af anklagere under forbundsjustitsministeriet indstiller en kandidat til cheferne for de øverste anklagemyndigheder og chefen for rigsadvokaturen. Personalekommissionen ved en højtstående anklagemyndighed indstiller kandidater til cheferne for alle anklagemyndigheder i deres region/kompetenceområde til forbundsjustitsministeriet. Forbundspræsidenten udnævner kandidaterne. En disciplinærdomstol afsætter dem. Den øverste domstol fungerer som disciplinærdomstol for medlemmer af rigsadvokaturen og chefen for den øverste anklagemyndighed (og deres stedfortrædere). For andre anklagere fungerer den øverste regionale domstol (i en anden region) som disciplinærdomstol (første instans). **PL:** Den nationale anklager indstiller udnævnelsen efter at have præsenteret kandidaten for den forsamling af anklagere, som kandidaten skal lede. Den nationale anklager er ansættelsesmyndigheden. Samme procedure gælder for afsættelser. **RO:** Diagrammet afspejler situationen for lederne af anklagemyndigheder med undtagelse af lederne af specialiserede anklagemyndigheder. Efter en offentlig indkaldelse udnævnes chefer for anklagemyndighederne af det øverste retsråd. Afsættelser af chefer for anklagemyndigheder foreslås af rigsadvokaten eller retsinspektoratet, det øverste retsråd afsætter. **SI:** Lederne af statsadvokaturens distriktskontorer udnævnes af anklagerrådet efter begrundet forslag fra justitsministeren og efter forudgående udtalelse fra statsadvokaten. Anklagerrådet afsætter en leder af et af statsadvokaturens distriktskontorer efter forslag fra ministeren og efter forudgående udtalelse fra rigsadvokaten. **SK:** Efter en åben indkaldelse indstiller en udvælgelseskomité på fem medlemmer (bestående af anklagere valgt af rigsadvokaten) kandidater til chefanklagere efter en forudgående udtalelse fra anklagerrådet. Rigsadvokaten udnævner. Undtagelserne fra denne procedure er rigsadvokatens stedfortrædere, som rigsadvokaten selv udpeger, og stedfortrædende regionale anklagere/distriktsanklagere, der udpeges af rigsadvokaten på grundlag af et forslag fra den relevante regionale anklager eller distriktsanklager. Stedfortrædere betragtes også som chefanklagere. Rigsadvokaten afskediger chefanklagerne. Rigsadvokaten skal afskedige, hvis disciplinærretten har truffet afgørelse om afskedigelse. Der kan indgives en disciplinær begæring mod rigsadvokaten af tre femtedele af parlamentets medlemmer eller af republikkens præsident. Hvis der er tale om chefanklagere, er det rigsadvokaten, ombudsmanden og vice-rigsadvokaten (hvis rettet mod anklagere ved rigsadvokaturen og ledende anklagere, der henhører under vedkommendes ledelseskompetence). **FI:** En ledende anklager ved rigsadvokaturen indstiller til udnævnelse eller afsættelse, som derefter effektueres af rigsadvokaten. Desuden kan en domstol afskedige chefen for anklagemyndigheden i tilfælde af fængsling, med visse undtagelser. **SE:** Anklagemyndighedens rådgivende ansættelsesudvalg indstiller kandidater til vicechefanklager (ikkebindende forslag), chefanklager og senioranklagere, og rigsadvokaten udnævner dem. Rigsadvokaten foreslår afsættelser, og regeringens disciplinæråd for højere embedsmænd træffer afgørelse om afsættelsen.

– Advokatsammenslutningers og advokaters uafhængighed i EU –

Advokater og deres faglige sammenslutninger spiller en grundlæggende rolle med hensyn til at sikre beskyttelsen af de grundlæggende rettigheder og retsstaten¹³³. Et retfærdigt retsplejesystem kræver, at advokater frit kan udøve deres virksomhed med at rådgive og repræsentere deres klienter. Advokaters medlemskab af et liberalt erhverv og den autoritet, der følger af dette medlemskab, bidrager til at bevare deres uafhængighed, og advokatsammenslutningerne spiller en vigtig rolle i forbindelse med at sikre advokaternes uafhængighed. Europæiske standarder fastsætter frihed til at udøve advokaterhvervet og advokatsammenslutningers uafhængighed. Disse standarder fastlægger også de grundlæggende principper for disciplinærsager mod advokater¹³⁴.

Figur .: Advokatsammenslutningers og advokaters uafhængighed, 2024* (kilde: Europa-Kommissionen sammen med CCBE¹³⁵)

* På grundlag af undersøgelsesresultaterne kunne medlemsstaterne højst opnå 9 point. Undersøgelsen blev gennemført i slutningen af 2024. For spørgsmålet om garantier for fortrolighed i forholdet mellem advokat og klient blev der tildelt 0,5 point for hvert fuldt dækket scenarie (ransagning og beslaglæggelse af elektroniske data, som advokaten er i besiddelse af, ransagning af advokatens lokaler, aflytning af kommunikation mellem advokat og klient, overvågning af advokaten eller dennes lokaler, skatterevision af advokatfirmaet og andre administrative kontroller). For alle andre kriterier, der var fuldt ud opfyldt, blev der tildelt 1 point. Der blev ikke tildelt point, hvis kriteriet ikke var opfyldt. **MT**: Svar fra 2020 tilpasset den nye metode. **EE**: Justitsministeriet har vide beføjelser til at føre tilsyn med tilrettelæggelsen af retshjælpssystemet. **LT**: I henhold til advokatloven kan advokatsamfundet træffe disciplinære foranstaltninger over for advokater. Den fastsætter imidlertid samtidig, at justitsministeren også har en sådan ret. Hvis justitsministeren beslutter at indlede en disciplinærsag mod en advokat, har advokatsamfundet ingen indflydelse i en sådan sag, og sagen går direkte til disciplinærdomstolen. Disciplinærdomstolen består af fem advokater, som er

¹³³ "Advokater spiller en vigtig rolle med hensyn til at beskytte retsstatsprincippet og sikre retsvæsenets uafhængighed, idet magtens tredeling og de grundlæggende rettigheder respekteres", "Adgang til advokatbistand og retsstatsprincippet", oplæg fra formandskabet med henblik på mødet i Rådet for Retlige og Indre Anliggender den 3.-4.3.2022: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-6319-2022-INIT/da/pdf>.

¹³⁴ Europarådets Ministerkomité's anbefaling nr. R(2000)21.

¹³⁵ Data for 2024 er indsamlet i form af svar på et spørgeskema fra medlemmer af CCBE.

medlemmer af advokatsamfundet. Tre af de fem vælges af advokatsamfundets generalforsamling, og yderligere to udpeges af justitsministeren. **PL:** Justitsministeriet har en tilsynsfunktion over advokatsamfundet, tilrettelægger advokatprøverne og fastsætter beløbet for minimumsadvokatsalærer (efter det øverste advokatråds ikkeobligatoriske udtalelse). **SI:** Disciplinærsager føres udelukkende internt i advokatsamfundet. Afgørelsen fra disciplinærudvalget i første instans kan appelleres. Appelsagen behandles af disciplinærudvalget i anden instans. Afgørelserne fra disciplinærudvalget i anden instans kan ikke appelleres. Dette er fastsat i artikel 65 i lov om advokater: "Afgørelser truffet af advokatsamfundets disciplinære organer kan tvangsfuldbyrdes." **SK:** Det er først og fremmest det slovakiske advokatsamfunds uafhængige tilsynsudvalg, der indgiver et andragende baseret på klagen. Justitsministeren kan imidlertid også indlede en disciplinærsag, hvis "en advokat har foretaget en handling, der kan betragtes som en tjenesteforseelse i henhold til de hidtil gældende retsregler, og formanden for tilsynsudvalget eller justitsministeren (i deres egenskab af andrager) kan indgive en anmodning om indledning af en disciplinærsag i henhold til denne lov til det relevante advokatsamfund inden for den frist, der gælder for indledning af disciplinærsagen i henhold til den gældende retsregel". **FI:** Advokatsamfundet er under tilsyn af justitskansleren som offentlig myndighed. Justitskansleren har tilsynsmyndighed over advokater som reguleret i advokatloven.

2.3.3. Oversigt over retsvæsenets uafhængighed

Retsvæsenets uafhængighed er et væsentligt element i retten til effektive retsmidler ved en domstol som fastsat i artikel 47 i EU's charter om grundlæggende rettigheder og uundværlig for at sikre en effektiv retsbeskyttelse som krævet i artikel 19 i traktaten om Den Europæiske Union. Det er et grundlæggende element i et effektivt retssystem og afgørende for opretholdelsen af retsstatsprincippet. Det er af helt afgørende betydning for at sikre en retfærdig rettergang og borgernes og virksomhedernes tillid til retssystemet. De nationale retssystemer skal derfor fuldt ud overholde krav vedrørende domstolens uafhængighed, der er fastsat i EU-retten som fortolket af EU-Domstolens retspraksis, og tage behørigt hensyn til europæiske standarder for retsvæsenets uafhængighed. Resultattavlen for 2025 viser tendenser i den brede offentligheds og virksomhedernes opfattelse af retsvæsenets uafhængighed. Denne udgave indeholder også en række nye indikatorer for situationen vedrørende dommeres tilbagetrækning og inhabilitetserklæring i alle medlemsstater samt udnævnelse og afsætning af chefer for anklagemyndigheder.

De strukturelle indikatorer alene gør det ikke muligt at drage konklusioner om disse organers uafhængighed, men er elementer, der eventuelt kan lægges til grund for en sådan analyse.

a) I resultattavlen for 2025 præsenteres udviklingen i opfattelsen af uafhængighed ifølge undersøgelser med deltagelse af befolkningen (Eurobarometer FL554) og virksomheder (Eurobarometer FL555):

- På den ene side viser eurobarometerundersøgelsen blandt den almindelige befolkning (figur 50), at opfattelsen af domstoles og dommeres uafhængighed er blevet bedre eller er forblevet stabil i 17 medlemsstater, når der sammenlignes med tal fra 2016, mens fire medlemsstater står over for udfordringer. På den anden side er den almindelige befolknings opfattelse af uafhængighed blevet forbedret eller forblevet stabil i 21 medlemsstater sammenlignet med sidste år, mens den er faldet i seks medlemsstater. I tre medlemsstater er opfattelsen af uafhængighed stadig særlig lav.
- Eurobarometerundersøgelsen blandt virksomheder (figur 52) viser, at opfattelsen af domstoles og dommeres uafhængighed er blevet forbedret eller forblevet stabil i 18 medlemsstater, når der sammenlignes med 2016, mens den er faldet i ni medlemsstater. Sammenlignet med sidste år er virksomhedernes opfattelse af uafhængighed blevet bedre

eller forblev stabil i 18 medlemsstater og er faldet i ni medlemsstater. I tre medlemsstater er opfattelsen af uafhængighed stadig særlig lav.

- Blandt årsagerne til opfattelsen af domstoles og dommeres manglende uafhængighed var indblanding eller pres fra regering og politikere den oftest angivne årsag efterfulgt af pres fra økonomiske eller andre specifikke interesser. Begge årsager gør sig stadig gældende for de tre medlemsstater, hvor niveauet for opfattelsen af uafhængighed er meget lavt (figur 51 og 53).
- b) Siden 2022 har EU's resultattavle for retlige anliggender præsenteret resultaterne af en Eurobarometerundersøgelse af, hvordan virksomhederne opfatter effektiviteten af lovens og domstolenes investeringsbeskyttelse, for så vidt angår det, de mener er ubegrundede afgørelser eller passivitet fra statens side (figur 54). Administrativ adfærd, stabilitet og kvalitet i lovgivningsprocessen samt effektiviteten af domstole og ejendomsbeskyttelse er stadig centrale faktorer af tilsvarende betydning for tilliden til investeringsbeskyttelse (figur 55). I forhold til sidste år forbedredes tilliden til investeringsbeskyttelse i 13 medlemsstater.
- c) Figur 56 viser situationen med hensyn til dommeres tilbagetrækning og inhabilitetserklæring i alle medlemsstater.
- d) Figur 57 ser på udnævnelse og afskedigelse af chefer for anklagemyndigheder og dermed på nogle af de garantier, der vedrører de nationale anklagemyndigheders funktionsmåde i EU.
- e) Figur 58 viser, at advokaters uafhængighed generelt er sikret, hvilket giver advokater mulighed for frit at udøve deres virksomhed med at rådgive og repræsentere deres klienter.

3. ANDRE INDIKATORER, DER ER RELEVANTE FOR DET INDRE MARKED

Ud over domstolene, anklagemyndighederne og andre retslige organer, som er vigtige for den uafhængige anvendelse af EU-retten, har flere andre offentlige myndigheder til opgave at anvende EU-retten på specifikke områder såsom bekæmpelse af korruption, offentlige udbud og konkurrence. Denne udgave af resultattavlen indeholder yderligere diagrammer vedrørende organer, der er afgørende for et velfungerende indre marked.

Ud over de regelmæssigt dækkede emner indeholder resultattavlen for 2025 for første gang indikatorer for de overordnede revisionsorganers beføjelser og uafhængighed, som spiller en vigtig rolle på området for bekæmpelse af korruption, og præsenterer data om den opfattede uafhængighed samt om de myndigheder, der er involveret i udnævnelse og afsættelse hos nationale konkurrencemyndigheder og klageinstanser i første instans vedrørende offentlige indkøb, som er nogle af de myndigheder, der er afgørende for det indre markeds funktion.

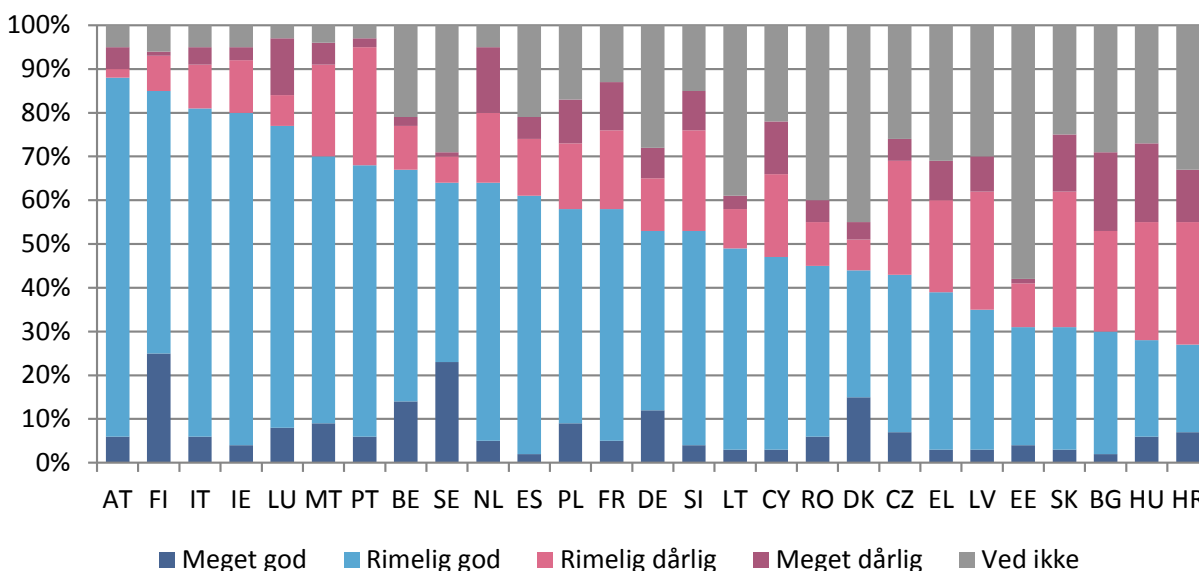
3.1. Uafhængige myndigheder, der er relevante for det indre markeds funktion

Uafhængige myndigheder er en vigtig retsstatsgaranti for det indre markeds funktion. For første gang præsenterer resultattavlen visse strukturelle aspekter vedrørende nogle af disse myndigheder, såsom klageinstanser i første instans vedrørende offentlige indkøb, de nationale konkurrencemyndigheder og de overordnede revisionsorganer. Den præsenterer også for første gang opfattelsen af uafhængigheden af klageinstanser i første instans vedrørende offentlige indkøb og de nationale konkurrencemyndigheder.

Figur 59 viser, hvordan virksomhederne opfatter uafhængigheden af klageinstanser i første instans vedrørende offentlige indkøb. Disse organer er oprettet i medlemsstaterne på grundlag af klagedirektiverne (direktiv 89/665/EØF og direktiv 92/13/EØF som ændret ved direktiv 2007/66/EF og direktiv 2014/23/EU). I henhold til klagedirektiverne kan kontrakter, der er omfattet af direktiv 2014/23/EU, direktiv 2014/24/EU og direktiv 2014/25, samt afgørelser truffet af ordregivende myndigheder og ordregivende enheder, effektivt og navnlig så hurtigt som muligt prøves med den begrundelse, at sådanne afgørelser er i strid med EU-retten om offentlige udbud eller de nationale regler, der gennemfører denne ret. Det organ, der er ansvarligt for prøvelsen, kan være retsligt eller administrativt. Administrative organer har normalt form af en uafhængig

administrativ myndighed. I så fald fastsætter klagedirektiverne yderligere proceduremæssige krav samt muligheden for yderligere domstolsprøvelse.

Figur .: Sådan opfatter virksomheder uafhængigheden af klageinstanser i første instans vedrørende offentlige indkøb* (kilde: Eurobarometer¹³⁶ – 2025)

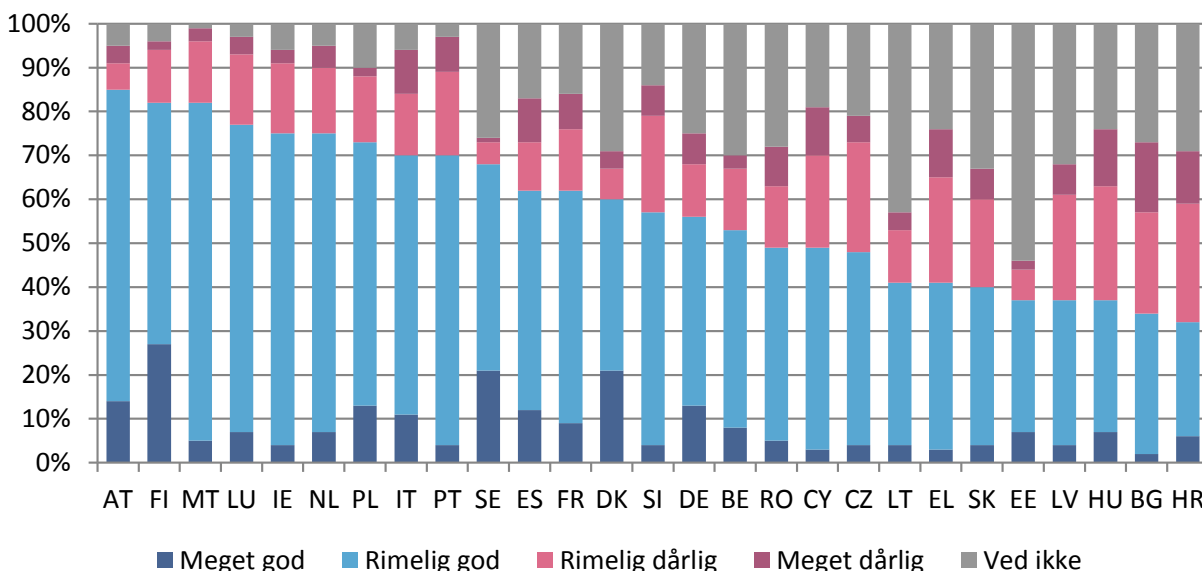

* Medlemsstaterne er i første omgang opstillet efter den procentdel af respondenterne, der oplyste, at uafhængigheden er meget god eller rimelig god (samlet antal positive svar). Hvis procenten for det samlede antal positive svar for nogle medlemsstater er den samme, opstilles de efter den procentdel af respondenterne, der oplyste, at uafhængigheden er rimelig dårlig eller meget dårlig (samlet antal negative svar). Hvis procenten for det samlede antal positive og negative svar for nogle medlemsstater er den samme, opstilles de efter den procentdel af respondenterne, der oplyste, at uafhængigheden er meget god. Hvis procenten for det samlede antal positive og negative svar samt for svaret meget god for nogle medlemsstater er den samme, opstilles de efter den procentdel af respondenterne, der oplyste, at uafhængigheden er meget dårlig.

Figur 60 viser, hvordan virksomhederne opfatter de nationale konkurrencemyndigheders uafhængighed. Disse myndigheder udgør en del af et decentraliseret system, der er baseret på Kommissionens samt de nationale konkurrencemyndigheders og nationale domstoles parallelle kompetence til at håndhæve EU's konkurrenceregler. Som sådan er de en af de myndigheder, der er afgørende for det indre markeds funktion.

¹³⁶ Eurobarometerundersøgelse FL555, foretaget mellem den 13. og den 29. januar 2025, svar på spørgsmålet: "Ud fra hvad du ved, hvordan vil du da vurdere den klageinstans vedrørende offentlige indkøb, der behandler sager om offentlige indkøb, med hensyn til dens uafhængighed?" Synes du, uafhængigheden kan betegnes som meget god, rimelig god, rimelig dårlig eller meget dårlig?", se https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/upholding-rule-law/eu-justice-scoreboard_da#surveys.

Figur .: Sådan opfatter virksomheder de nationale konkurrencemyndigheders uafhængighed* (kilde: Eurobarometer¹³⁷ – 2025)

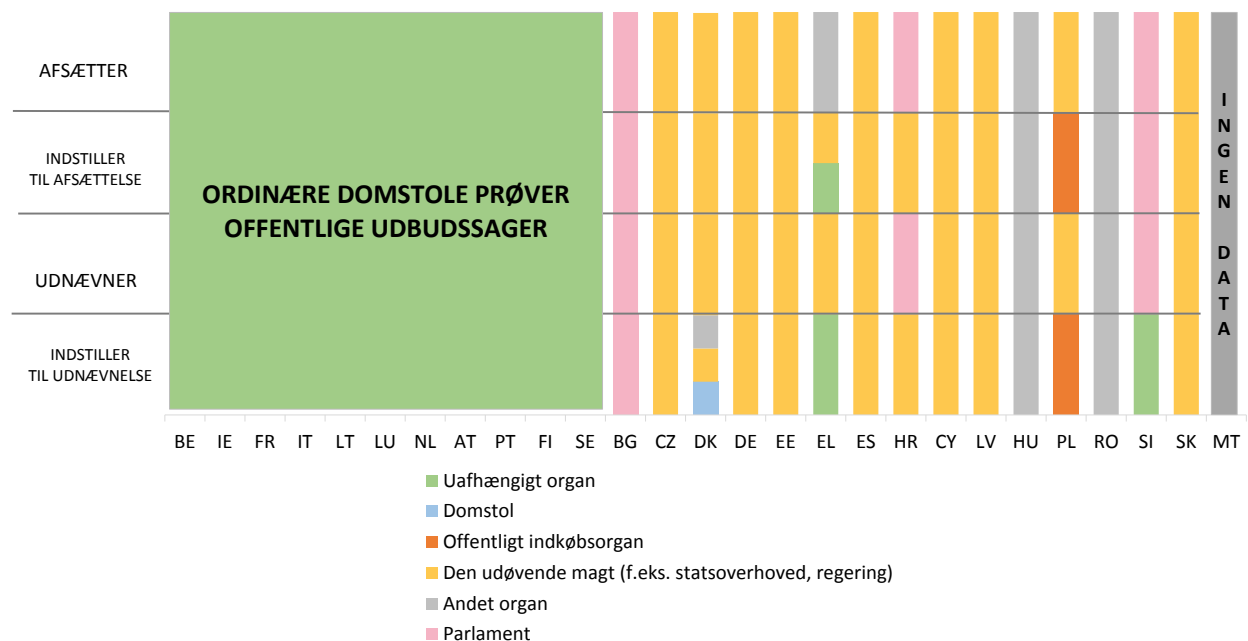

* Medlemsstaterne er i første omgang opstillet efter den procentdel af respondenterne, der oplyste, at uafhængigheden er meget god eller rimelig god (samlet antal positive svar). Hvis procenten for det samlede antal positive svar for nogle medlemsstater er den samme, opstilles de efter den procentdel af respondenterne, der oplyste, at uafhængigheden er rimelig dårlig eller meget dårlig (samlet antal negative svar). Hvis procenten for det samlede antal positive og negative svar for nogle medlemsstater er den samme, opstilles de efter den procentdel af respondenterne, der oplyste, at uafhængigheden er meget god. Hvis procenten for det samlede antal positive og negative svar samt for svaret meget god for nogle medlemsstater er den samme, opstilles de efter den procentdel af respondenterne, der oplyste, at uafhængigheden er meget dårlig.

Figur 61 viser de myndigheder, der er involveret i udnævnelses- og afsættelsesprocedurerne for klageinstanser i første instans vedrørende offentlige indkøb. Figuren afspejler procedurerne enten vedrørende medlemmerne af klageinstanser i første instans vedrørende offentlige indkøb (når disse er af administrativ karakter eller ikke er en del af det almindelige retssystem og træffer afgørelse i paneler) eller deres ledere, når medlemmerne af instanserne er offentligt ansatte.

¹³⁷ Eurobarometerundersøgelse FL555, foretaget mellem den 13. og den 29. januar 2025, svar på spørgsmålet: "Ud fra hvad du ved, hvordan vil du da vurdere den nationale konkurrencemyndighed, der behandler sager på konkurrenceområdet, med hensyn til dens uafhængighed?" Synes du, uafhængigheden kan betegnes som meget god, rimelig god, rimelig dårlig eller meget dårlig?", se https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/upholding-rule-law/eu-justice-scoreboard_da#surveys.

Figur .: Klageinstanser i første instans vedrørende offentlige indkøb: udnævnelse og afsættelse* (kilde: Europa-Kommissionen sammen med netværket af klageinstanser i første instans vedrørende offentlige indkøb)

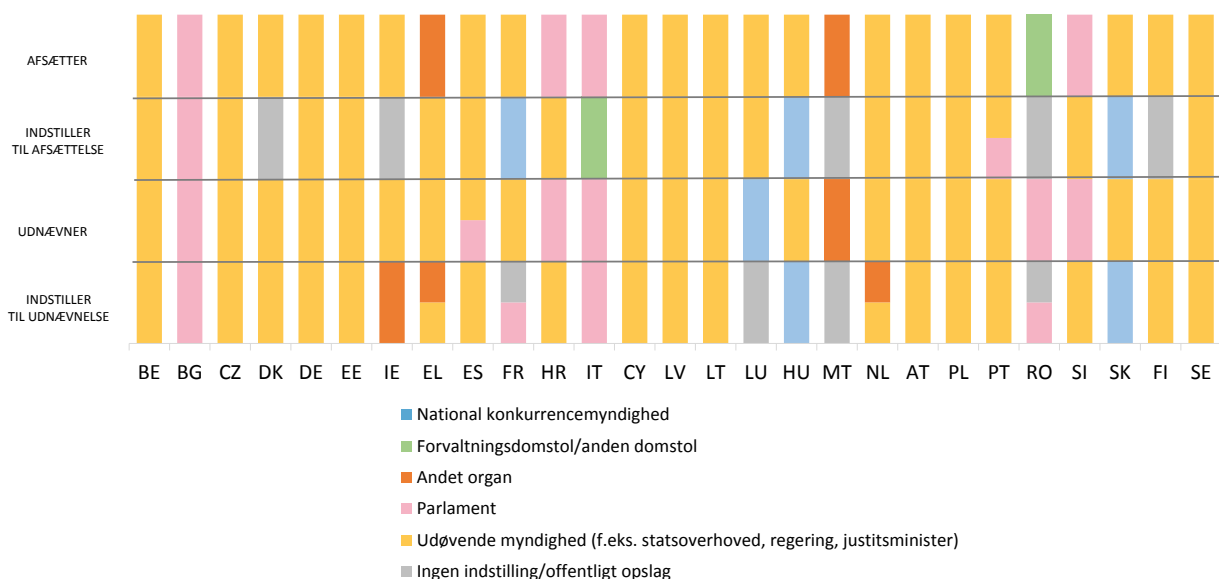

* Diagrammet henviser til udnævnelses- og afsættelsesprocedurerne for følgende organer: **BG**: Efter en offentlig procedure indstiller hvert politisk parti, der er repræsenteret i parlamentet, sine egne kandidater til medlemmer af og formand for kommissionen for konkurrencebeskyttelse, hvorefter parlamentet begynder at vælge dem med et vist beslutningsdygtigt antal. I henhold til loven om konkurrencebeskyttelse skal parlamentet ophæve formandens, næstformandens og medlemmernes beføjelser inden udløbet af deres mandatperiode af særlige grunde, der er anført i loven. **CZ**: Diagrammet afspejler situationen for næstformanden for offentlige indkøb. Klageinstansen for offentlige indkøb består af to instanser. Afgørelserne i første instans underskrives af næstformanden for offentlige indkøb og kan prøves af anden instans repræsenteret ved formanden for kontoret for konkurrencebeskyttelse. Næstformanden for offentlige indkøb udnævnes og afsættes af formanden for kontoret for konkurrencebeskyttelse. Formanden udnævnes og afsættes af republikkens præsident efter indstilling fra regeringen. **DK**: Diagrammet afspejler situationen for formandskabets medlemmer (10 dommere), herunder lederen af klageinstansen, og de 20 eksperter. Alle medlemmer udpeges af erhvervsministeren. Formandskabets medlemmer indstilles af præsidenten for den domstol, hvor dommerne sidder. Forslaget fra retspræsidenten følges altid. Eksperters foreslås delvist af ministerier og andre statslige organer, delvist af visse sammenslutninger og organisationer, der er nævnt i loven. Klagenævnets medlemmer og leder kan afsættes af erhvervsministeren. Ministeren behøver ikke et forslag for at afsætte et medlem eller lederen af klagenævnet. **DE**: Diagrammet afspejler situationen med hensyn til udnævnelse og afsættelse af medlemmerne af offentlige udbudsdomstole (en specialiseret afdeling under Bundeskartellamt på føderalt niveau og Vergabekammern – offentlige udbudsdomstole på delstatsligt niveau). Den myndighed, der er ansvarlig for udnævnelsen af lederen af klageinstansen i første instans, er den administrative myndighed, som organet hører under (det er muligt at fravige reglerne på delstatsniveau). Domstolens medlemmer udnævnes ved lov for en periode på fem år. De træffer deres afgørelser uafhængigt og er kun bundet af loven. Se § 157, stk. 4, i GWB (den tyske konkurrencelov). Der findes ingen specifikke bestemmelser om afsættelse i den tyske udbudslovgivning. Kun de generelle tjenestemandsregler ("Beamtenrecht") kan i undtagelsestilfælde give mulighed for, at lederen af det forvaltningsorgan, som de offentlige udbudsdomstole henhører under, foretager en afsættelse fra tjenesten, f.eks. i tilfælde af en alvorlig forseelse eller langvarig sygdom. Lederen af forvaltningsorganet kan dog forflytte medlemmer til en anden stilling som en organisatorisk beslutning. **EE**: Diagrammet afspejler situationen for lederen og medlemmerne af udvalget for kontrol med offentlige udbud. Finansministeriet indstiller, og regeringen udnævner/afsætter. **EL**: Diagrammet afspejler situationen for medlemmerne af panelet i den græske fælles myndighed vedrørende offentlige indkøb. Udvælgelsen af kandidater til hvervenerne som medlemmer foretages efter en åben procedure af det øverste personaleudvælgelsesråd (ASEP, en uafhængig administrativ myndighed) i

overensstemmelse med proceduren i L. 4765/2021 (A' 6). Medlemmerne udnævnes ved afgørelse truffet af justitsministeren. Disciplinærproceduren for myndighedens medlemmer indledes af justitsministeren efter henstilling fra myndighedens formand. Der oprettes et disciplinærråd, som består af en næstformand for statsrådet, en vicepræsident for den øverste domstol (Areios Pagos) og en vicepræsident for revisionsretten. Lederen af klageinstansen i første instans (formanden) foreslås af justitsministeren og udnævnes ved en retsakt fra ministerrådet efter udtalelse fra parlamentets særlige stående udvalg om institutioner og gennemsigtighed. Ved afsættelse indledes disciplinærproceduren for medlemmer af myndigheden af justitsministeren efter henstilling fra myndighedens formand. Der oprettes et disciplinærråd, som består af en næstformand for statsrådet, en vicepræsident for den øverste domstol og en vicepræsident for revisionsretten. **ES:** Der fremsættes en fælles indstilling fra finansministeriet og justitsministeriet til regeringen (ministerrådet), som udnævner. Der er ingen mulighed for afsættelse, da chefen for TACRC udnævnes for en periode på seks år. Ikke desto mindre fastsætter loven en række grunde, der bringer denne embedsperiode til ophør. **CY:** Diagrammet afspejler situationen for lederen og medlemmerne af udbudsmyndigheden. Ved udnævnelse er den indstillende myndighed finansministeriet, og den udnævrende myndighed er ministerrådet. I forbindelse med afsættelse er ministerrådet den foreslående og afsættende myndighed. **LV:** Procurement Monitoring Bureau (PMB) er en statslig institution for direkte forvaltning under tilsyn af finansministeriet. Afgørelserne i klageprocedurerne træffes af klageudvalget, der består af tre medlemmer, og som nedsættes særligt under PMB til hver enkelt sag. Udvalg nedsættes efter ordre fra lederen af PMB. Medlemmerne af udvalgene er tjenestemænd (herunder lederen af PMB). Et udvalg til vurdering af kandidater, der er nedsat af lederen af PMB, foreslår en kandidat til stillingen. Medlemmerne udnævnes til stillingen af lederen af PMB. Medlemmerne afsættes ved en afgørelse truffet af lederen af PMB. **HU:** Diagrammet afspejler situationen for formanden og næstformanden for voldgiftsnævnet vedrørende offentlige indkøb. Rådet, der arbejder under myndigheden for offentlige udbud, udpeger og/eller afsætter formanden og næstformanden for voldgiftsnævnet vedrørende offentlige indkøb. Myndigheden for offentlige udbud er et centralt budgetorgan, der fungerer som et selvstændigt statsligt forvaltningsorgan underlagt parlamentet. Rådets medlemmer er fastsat i § 183, litra b), i lov CXLIII af 2015 om offentlige udbud. **PL:** Formanden for klageinstansen i første instans, National Appeal Chamber (NAC), udnævnes for en periode på tre år og afsættes efter anmodning fra formanden for kontoret vedrørende offentlige indkøb af økonomiministeren. **RO:** Lederen af klageinstansen i første instans, det nationale råd for løsning af klager, vælges/afsættes af plenum blandt rådets medlemmer. **SI:** Diagrammet afspejler situationen for både panelmedlemmerne og lederen af den nationale kommission for gennemgang af procedurerne for tildeling af offentlige kontrakter (NRC). Med henblik på udnævnelse indkalder domstolsrådets udvalg for vurdering af kandidaternes egnethed kandidaterne til samtaler og afgiver en begrundet udtalelse om opfyldelsen af de særlige betingelser, der er omhandlet i artikel 61, litra b), i ZVPJN, og kandidaternes egnethed. Den udvalg i parlamentet, der er ansvarligt for mandater og valg ved en afstemningsproces, vælger blandt de kandidater, der opfylder alle betingelserne, og formanden for NRC udnævnes derefter af parlamentet. Med henblik på afsættelse sender det udvalg i parlamentet, der er ansvarligt for mandater og valg, et forslag om afsættelse til udvalget, hvorefter formanden afsættes af parlamentet. **SK:** Diagrammet afspejler situationen for næstformanden for klageinstansen i første instans vedrørende offentlige indkøb, kontoret for offentlige udbud (PPO). Gennemgang af offentlige udbud foretages af afdelingen for gennemgang under PPO, der ledes af næstformanden, som indstilles af lederen af regeringskontoret og udnævnes af regeringen. Anden næstformand for PPO, næstformanden for den strategiske dagsorden, afsættes af regeringen efter indstilling fra lederen af regeringskontoret. **HR:** Diagrammet afspejler situationen for både panelets medlemmer og lederen af klageinstansen i første instans for offentlige indkøb, den statslige kommission for tilsyn med offentlige udbudsprocedurer. Regeringen indstiller, parlamentet udnævner og afsætter.

Figur 62 viser de myndigheder, der er involveret i udnævnelses- og afsættelsesprocedurerne for medlemmer af de nationale konkurrencemyndigheder.

Figur .: Nationale konkurrencemyndigheder: udnævnelse og afskedigelse* (kilde: Europa-Kommissionen og netværket af nationale konkurrencemyndigheder)

* **BE:** Økonomiministeren foreslår og udnævner. Ministeren nedsætter et udvælgelsesudvalg for medlemmerne. Økonomiministeren foreslår afsættelse, statsoverhovedet (kongen) afsætter. **CZ:** Diagrammet afspejler situationen for kontorets formand. Regeringen indstiller formanden for kontoret, præsidenten for republikken udnævner. Regeringen indstiller til afsættelse, præsidenten for republikken afsætter. Kontorets formand repræsenteres af tre næstformænd, som udnævnes og afskediges af kontorets formand efter dennes egne indstillinger. **DK:** Erhvervsministeriet indstiller, regeringen udnævner. Der er ingen myndighed, som indstiller til afsættelse. Regeringen afsætter. **DE:** Bundeskartellamts besluttende organer er beslutningsafdelingerne. Beslutningerne i beslutningsafdelingerne træffes af afdelingsmedlemmerne (formanden og to associerede medlemmer). De er tjenestemænd, der udnævnes på livstid, og de skal være kvalificerede til at fungere som dommere eller højtstående embedsmænd. Det er myndigheden, der foreslår sagsbehandlere som medlemmer af afdelingen. De udnævnes af forbundsministeriet for økonomi og energi. Der findes ingen udtrykkelig bestemmelse om, at et medlem af en beslutningsafdeling kan fjernes fra sin funktion. En afsættelse, der beordres af forbundsministeriet for økonomi og energi, er kun mulig i henhold til generelle tjenestemandsbestemmelser. Myndigheden kan forflytte afdelingsmedlemmer fra afdelingen til enhver anden afdeling i myndigheden. **IE:** Den offentlige udnævnelsestjeneste indstiller, og erhvervs-, handels- og beskæftigelsesministeren udnævner formanden og de to til fire kommissærer. Erhvervs-, handels- og beskæftigelsesministeren afsætter formanden og de to til fire kommissærer. **EE:** Generaldirektøren for den estiske konkurrencemyndighed udnævnes og afsættes af justitsministeren efter indstilling fra justitsministeriets generalsekretær. **EL:** Bestyrelsen for den græske konkurrencekommission, myndighedens besluttende organ, består af ti medlemmer, herunder en formand, en næstformand, seks ordførere, to ordinære medlemmer samt suppleanter. Kommissionens formand og næstformand vælges efter indstilling fra udviklingsministeren ved afgørelse truffet af ministerrådet efter godkendelse fra det parlamentariske udvalg om institutioner og gennemsigtighed. Valg af ordførerne, de to ordinære medlemmer og suppleanter til kommissionen foretages af udviklingsministeren efter godkendelse fra det parlamentariske udvalg om institutioner og gennemsigtighed på grundlag af en liste over kandidater, der udarbejdes af udvælgelsesudvalget efter en almindelig udvælgelsesprøve, som omfatter indgivelse af et personligt dossier og en samtale. De ordinære medlemmer og suppleanterne i konkurrencekommissionen samt ordførerne udnævnes ved beslutning truffet af ministeren for udvikling og investeringer, som offentliggøres i statstidende. Udvalgelsesudvalget på fem medlemmer består af: a) formanden eller næstformanden for statsrådet eller formanden eller næstformanden for statsadvokaturen som formand, b) formanden eller næstformanden for det øverste råd for udvælgelse af civilt personale (ASEP), c) en tidligere formand eller næstformand for konkurrencekommissionen, udpeget ved lodtrækning, d) et medlem af TSS HEI med speciale i konkurrenceøkonomi, indstillet af udviklingsministeren, og e) et medlem af TSS HEI med speciale i konkurrenceøkonomi, indstillet af udviklingsministeren. Disciplinærsager ved disciplinærrådet mod formanden og medlemmerne indledes af ministerrådet efter forslag fra ministeren for udvikling og investeringer. Disciplinærrådet består af to (2) statslige rådgivere, en (1) dommer ved den øverste domstol og to (2) universitetsprofessorer, aktive

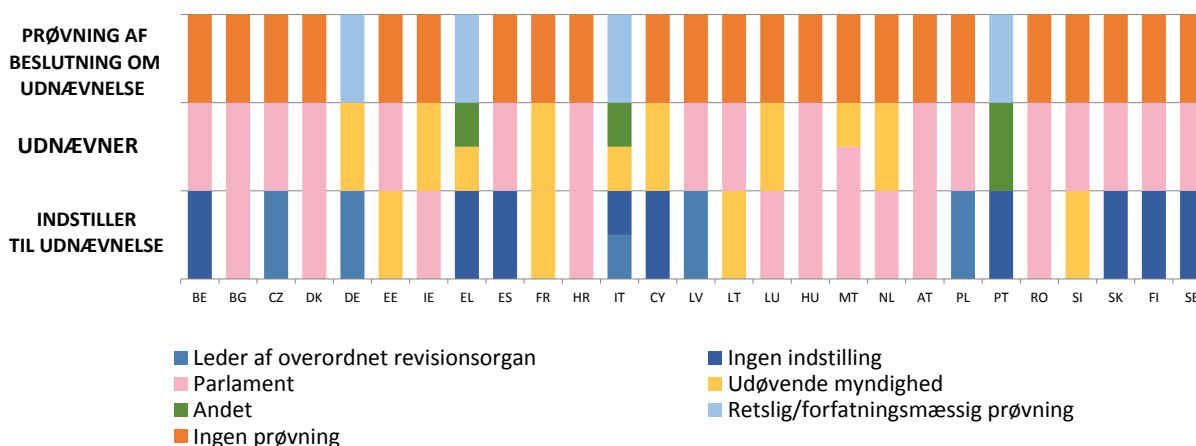
eller emeritus, med speciale i konkurrenceret, handelsret, strafferet, offentlig ret eller økonomi, og deres embedsperiode er fem år. **ES:** Ministeriet for økonomi og konkurrenceevne foreslår de 10 bestyrelsesmedlemmer i CNMC, herunder dets formand og næstformand, og regeringen udnævner dem. Parlamentet kan nedlægge veto mod udnævnelsen af de foreslåede kandidater med absolut flertal (50 % + 1). Regeringen foreslår afsættelse og afsætter bestyrelsesmedlemmerne. **FR:** Republikkens præsident udnævner alle fire næstformænd for bestyrelsen (permanente medlemmer) samt de 12 ikkepermanente medlemmer og de 2 ekspertmedlemmer, der deltager, når den nationale konkurrencemyndighed træffer afgørelse om spørgsmål vedrørende lovregulerede juridiske erhverv. Bestyrelsen for den nationale konkurrencemyndighed indstiller til afsættelser, og republikkens præsident afsætter medlemmet af bestyrelsen. **HR:** Regeringen indstiller, og parlamentet udnævner medlemmerne af den nationale konkurrencemyndighed. Regeringen indstiller til afsættelse, parlamentet afsætter medlemmerne af den nationale konkurrencemyndighed. **IT:** Formændene for Deputeretkammeret og Senatet udnævner formanden og medlemmerne af myndighedens bestyrelse. Parlamentets formænd træffer den endelige afgørelse om afsættelse, når dommerens afgørelse om at anvende den accessoriske sanktion i form af frakendelse af retten til et offentligt embede er endelig. **CY:** Ministeren for energi, handel og industri foreslår, og regeringen (ministerrådet) udnævner. Regeringen (ministerrådet) indstiller til afsættelse og afsætter. **LV:** Økonomiministeriet indstiller formanden for konkurrencerådet og fire rådsmedlemmer, som ministerkabinetet udnævner. Økonomiministeriet indstiller til afsættelse, et udvalg nedsat af ministerkabinetet afsætter. **LT:** Premierministeren indstiller medlemmerne af det litauiske konkurrenceråds beslutende organ, og præsidenten udnævner. Premierministeren indstiller til afsættelse af medlemmerne af det litauiske konkurrenceråds beslutende organ, præsidenten afsætter. **LU:** Der gennemføres en offentlig indkaldelse af ansøgninger, formanden for konkurrencemyndigheden udnævner. Regeringen indstiller til afsættelse, statsoverhovedet (storhertugen) afsætter. **HU:** Formanden for den ungarske konkurrencemyndighed indstiller, og Ungarns præsident udnævner medlemmerne af konkurrencerådet, der fungerer som et særskilt beslutningsforum i den ungarske konkurrencemyndighed. Formanden for den ungarske konkurrencemyndighed foreslår afsættelse, og Ungarns præsident afsætter medlemmerne af konkurrencerådet. **MT:** Der gennemføres en offentlig indkaldelse af ansøgninger. Styrelsesrådet for Maltas konkurrence- og forbrugermyndighed udnævner generaldirektøren for konkurrencekontoret (den nationale administrative konkurrencemyndighed) efter høring af ministeren med ansvar for konkurrence spørgsmål. Styrelsesrådet for Maltas konkurrence- og forbrugermyndighed afsætter generaldirektøren. **NL:** Et udvælgelsesudvalg, der består af et bestyrelsesmedlem fra den nationale konkurrencemyndighed (ACM), direktøren for det politiske direktorat med ansvar for den nationale konkurrencemyndighed i ministeriet, en direktør fra den nationale konkurrencemyndighed, efter anmodning en "outsider" og en højtstående konsulent fra den nederlandske offentlige forvaltning (ABD), indstiller formanden og de to andre bestyrelsesmedlemmer i den nationale konkurrencemyndighed til økonomiministeren, som derefter indstiller dem videre. Ministerrådet udnævner dem. Økonomiministeriet foreslår afsættelser og afsætter medlemmerne. **AT:** Regeringen foreslår generaldirektøren for den føderale konkurrencemyndighed, og præsidenten udnævner. Regeringen foreslår afsættelse af generaldirektøren for den føderale konkurrencemyndighed, præsidenten afsætter. **PL:** Statsministeren indstiller og udnævner medlemmerne af den nationale konkurrencemyndighed. Statsministeren foreslår afsættelse og afsætter medlemmerne af den nationale konkurrencemyndighed. **PT:** Økonomiministeriet indstiller medlemmerne af den nationale konkurrencemyndigheds beslutningstagende organ, parlamentet afgiver en begrundet udtalelse, og regeringen udnævner dem. Parlamentet eller ministerrådet foreslår afsættelse, ministerrådet afsætter. **RO:** Der gennemføres en åben indkaldelse af ansøgninger til de 9 positioner som medlem af Konkurrencerådets plenum. Deputeretkammerets og Senatets præsidier samt de juridiske og økonomiske udvalg i kamrene indstiller kandidaterne, Deputeretkammeret og Senatet vælger og udnævner medlemmerne. Afsættelse af medlemmerne finder sted de jure, når den øverste domstol træffer afgørelse om en overtrædelse. **SI:** Regeringen og økonomiministeriet indstiller medlemmerne af den nationale konkurrencemyndighed, parlamentet vælger dem. Regeringen foreslår afsættelse, parlamentet afsætter. **SK:** Antimonopolkontorets beslutningstagning foregår i to instanser, nemlig antimonopolkontoret og rådet for antimonopolkontoret. I første instans vedtages afgørelsen af den pågældende afdeling i antimonopolkontoret. I anden instans træffer rådet for antimonopolkontoret i Slovakiet afgørelse om klager og gennemgår antimonopolkontorets afgørelser. Diagrammet afspejler situationen i rådet for antimonopolkontoret. Antimonopolkontorets formand indstiller medlemmerne af rådet for antimonopolkontoret, som består af antimonopolkontorets formand selv og seks rådsmedlemmer. Regeringen udnævner dem. Formanden for antimonopolkontoret foreslår afsættelser, regeringen afsætter. Formanden for rådet for antimonopolkontoret udnævnes og afsættes af republikkens præsident. **FI:** Økonomi- og beskæftigelsesministeriet indstiller generaldirektøren samt chefen for konkurrenceafdelingen i konkurrence- og forbrugermyndigheden, regeringen udnævner dem. Regeringen afsætter direktørerne. **SE:** Regeringen indstiller og udnævner generaldirektøren for den nationale konkurrencemyndighed. Regeringen foreslår afsættelse, og regeringens disciplinæråd for højere embedsmænd afsætter generaldirektøren.

Overordnede revisionsorganer er offentlige tilsynsinstitutioner, der reviderer anvendelsen af offentlige midler. Deres hovedopgave er at undersøge, om offentlige midler anvendes økonomisk, effektivt og virkningsfuldt i overensstemmelse med gældende regler og bestemmelser. Effektiv revision bidrager til at opbygge integritet i de offentlige finanser og bekæmpe korrupsion. Det fører til afsløring af ulovlig brug af midler og korrupsion og bidrager til retsforfølgning af gerningsmændene. Overordnede revisionsorganer er også en del af de nationale kontrolforanstaltninger til beskyttelse af retsstatsprincippet. Samarbejdet mellem de overordnede revisionsorganer i EU og Den Europæiske Revisionsret finder hovedsagelig sted inden for rammerne af Kontaktudvalget¹³⁸.

Organiseringen af de overordnede revisionsorganer varierer mellem EU's medlemsstater, og der findes ikke en ensartet model for alle medlemsstater. Overordnede revisionsorganer kan opdeles i to typer: organer med dømmende myndighed¹³⁹ og organer uden. De overordnede revisionsorganer ledes enten af en enkelt person¹⁴⁰ eller af et kollegialt organ¹⁴¹. De overordnede revisionsorganer skal være operationelt og finansielt uafhængige. Internationale standarder for overordnede revisionsorganers uafhængighed angiver, at lederne af overordnede revisionsorganer og medlemmerne af de kollegiale institutioner skal udnævnes, genudnævnes og afsættes ved en proces, der sikrer uafhængighed af den udøvende magt¹⁴².

Figur 63 og 64 viser de myndigheder, der er involveret i udnævnelsen og afsættelsen af ledere eller medlemmer af overordnede revisionsorganer, afhængigt af om det overordnede revisionsorgan er ledet af en enkelt person eller et kollegialt organ.

Figur .: Overordnede revisionsorganer: udnævnelse* (kilde: Europa-Kommissionen sammen med Kontaktudvalget for overordnede revisionsorganer)

¹³⁸ Kontaktudvalgets struktur består af selve Kontaktudvalget, der er sammensat af lederne af EU's overordnede revisionsorganer og Den Europæiske Revisionsret, forbindelsesofficererne, som udgør et aktivt netværk af professionelle kontakter rundt om i Europa, samt arbejdsgrupper, netværk og taskforcer om specifikke revisionsemner.

¹³⁹ BE, FR, EL, IT, PT, ES.

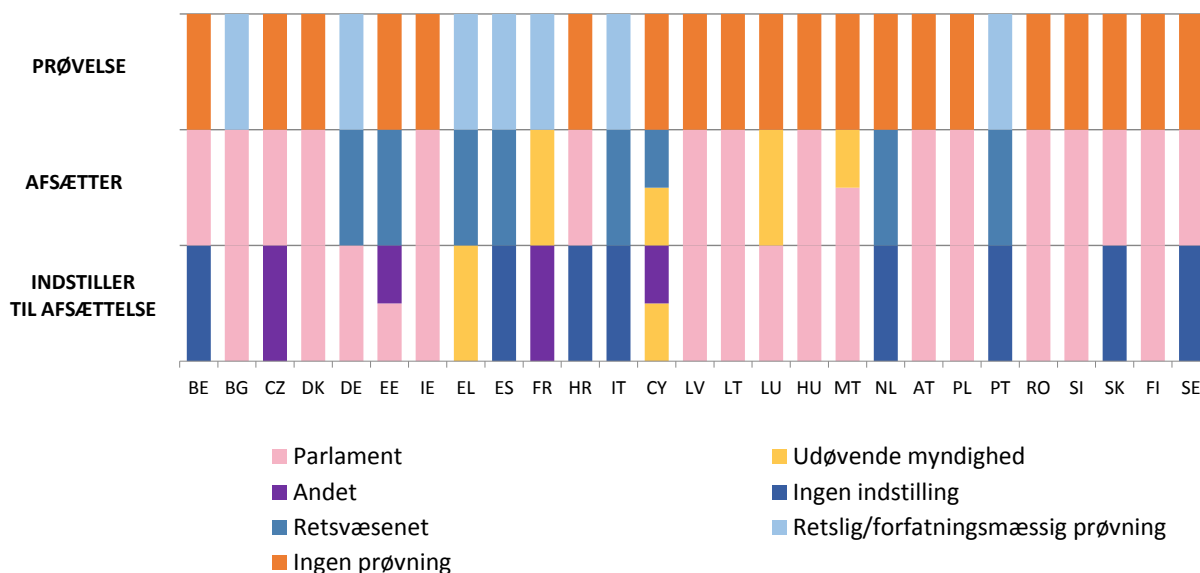
¹⁴⁰ AT, HR, CY, DK, EE, FI, HU, IE, LT, MT, SK, SE.

¹⁴¹ BE, BG, CZ, FR, DE, EL, LV, LU, NL, PL, PT, RO, SI, ES.

¹⁴² INTOSAI (2019), Mexicoerklæringen om overordnede revisionsorganers uafhængighed, princip 2.

* **BE:** Kollegialt organ – medlemmerne af revisionsretten er dommere. De vælges til revisionsretten af Repræsentanternes Hus. **BG:** Kollegialt organ – næstformændene og medlemmerne af revisionskontoret vælges af parlamentet efter indstilling fra formanden for revisionskontoret. Formanden vælges af parlamentet. **CZ:** Kollegialt organ – Deputeretkammeret vælger de 15 medlemmer på grundlag af indstillinger fra formanden for det overordnede revisionsorgan. Formanden og næstformanden udnævnes af republikkens præsident på grundlag af indstillinger fra Deputeretkammeret. **DK:** Rigsrevisor udnævnes af Folketingets formand efter indstilling fra Statsrevisorerne og godkendelse af Folketingets Udvalg for Forretningsordenen. **DE:** Medlemmerne af det overordnede revisionsorgan udnævnes af Forbundsrepublikken Tysklands præsident på grundlag af indstillinger fra formanden for det overordnede revisionsorgan. Formanden vælges af parlamentets to kamre på grundlag af indstilling fra forbundsregeringen og udnævnes af Forbundsrepublikken Tysklands præsident. **EE:** Indstilling: Republikkens præsident (EE anser ikke republikkens præsident for at være en del af den udøvende magt), beslutning: Parlamentet. **IE:** Comptroller and Auditor-General udnævnes af den irske præsident efter indstilling fra parlamentet. **EL:** Kollegialt organ – revisionsretten er den øverste finansdomstol. Dets medlemmer er dommere, der udnævnes ved præsidentielt dekret efter afgørelse i det øverste retsråd. Dets formand og næstformænd udnævnes ved præsidentielt dekret på grundlag af indstillinger fra ministerrådet efter ikkebindende udtalelser fra parlamentet og domstolens plenum. Afgørelser om udnævnelse af formanden/næstformændene tages ikke op til fornyet overvejelse. **ES:** Kollegialt organ – medlemmerne er dommere, der udnævnes af det spanske parlament (seks af kongressen og seks af senatet). Revisionsrettens formand udnævnes af kongen af Spanien blandt revisionsrettens medlemmer efter indstilling fra revisionsrettens plenum. **FR:** Kollegialt organ – førsteformanden og afdelingsformændene er dommere, der udnævnes ved dekret fra republikkens præsident udstedt af ministerrådet. **HR:** Rigsrevisoren udnævnes af parlamentet på grundlag af et forslag fra det udvalg, der er kompetent med hensyn til udvælgelse og udnævnelse, sammen med en udtalelse fra det udvalg, der er kompetent med hensyn til finanser og statsbudgettet. **IT:** Kollegialt organ. Revisionsretten har centrale og regionale kontorer. Dens medlemmer er dommere, der ansættes efter en almindelig udvælgelsesprøve. Regeringen har beføjelse til at udnævne en kvote af dommere ved revisionsretten efter høring af formandskabet for revisionsretten. Præsidenten for domstolen udnævnes ved dekret fra republikkens præsident efter indstilling fra ministerrådet (som skal høre rådet for formandskabet for revisionsretten). **CY:** Republikkens præsident udnævner rigsrevisoren og vicerigsrevisoren. Ingen andre organer deltager i udnævnelsen. **LV:** Kollegialt organ. Medlemmerne af det overordnede revisionsorgan udnævnes af parlamentet efter indstilling fra rigsrevisoren. Rigsrevisoren udnævnes af parlamentet. **LT:** Indstilling: Republikkens præsident. Udnævnelse: Parlamentet. **LU:** Kollegialt organ, formanden og medlemmerne af det overordnede revisionsorgan udnævnes af storhertugen efter indstilling fra parlamentet, som udarbejder en liste med kandidater. **HU:** Formanden for statsrevisionen vælges med et flertal på to tredjedele af nationalforsamlingens medlemmer efter indstilling fra parlamentets stående udvalg, der beskæftiger sig med spørgsmål vedrørende revisionskontoret. **MT:** Rigsrevisoren er embedsmand i Repræsentanternes Hus og udnævnes ved afgørelse truffet af republikkens præsident, der gennemfører resolutionen fra Repræsentanternes Hus (to tredjedeles flertal). Præsidenten har ingen skønsbeføjelse i denne henseende. **NL:** Kollegialt organ. Medlemmerne af revisionsretten udnævnes ved kongelig anordning på grundlag af en liste over tre personer, der er udarbejdet af parlamentets underhus. Formanden udnævnes af statsoverhovedet blandt medlemmerne efter indstilling fra regeringen. **AT:** Formanden for den østrigske revisionsret vælges med to tredjedeles flertal i parlamentet efter indstilling fra hovedudvalget. **PL:** Kollegialt organ. Medlemmerne udnævnes af formanden for Sejm (parlamentets underkammer) efter anmodning fra formanden for det overordnede revisionsorgan. Formanden udnævnes af Sejm efter samtykke fra senatet efter indstilling fra formanden for Sejm eller en gruppe på mindst 35 af dets medlemmer. **PT:** Kollegialt organ. Revisionsrettens medlemmer er dommere, der ansættes gennem en offentlig udvælgelsesprøve. Formanden udnævnes af republikkens præsident efter indstilling fra regeringen. **RO:** Kollegialt organ. Medlemmerne af og formanden for revisionsretten indstilles og udnævnes af lovgiveren. **SI:** Kollegialt organ. Dets medlemmer er formanden og to næstformænd, der udnævnes af parlamentet (absolut flertal) efter indstilling fra republikkens præsident. **SK:** Lederen af det overordnede revisionsorgan vælges af parlamentet. **FI:** Rigsrevisor vælges af parlamentet. **SE:** Rigsrevisoren og vicerevisoren vælges og udnævnes af parlamentet.

Figur .: Overordnede revisionsorganer: afsættelse* (kilde: Europa-Kommissionen sammen med Kontaktudvalget for overordnede revisionsorganer)

* **CZ:** Medlemmerne af det overordnede revisionsorgan kan afskediges af Deputeretkammeret efter afgørelse fra det overordnede revisionsorgans disciplinærkammer, der foreslår afskedigelsen. Formanden og næstformanden for det overordnede revisionsorgan kan afsættes af republikkens præsident efter indstilling fra Deputeretkammeret. **DK:** Rigsrevisoren afsættes ved afgørelse truffet af Folketingets formand efter en klage til Statsrevisorerne og efter høring af næstformændene. **DE:** Der findes ingen særlig afsættelsesprocedure. Da der ikke er mulighed for genvalg, afsættes chefen for det overordnede revisionsorgan ved udløbet af sin 12-årige mandatperiode. Medlemmerne af det overordnede revisionsorgan kan dog blive underlagt disciplinære procedurer, som i visse tilfælde kan føre til afsættelse. Disse procedurer behandles af et særligt senat ved den øverste forbundsdomstol, Bundesgerichtshof (Dienstgericht des Bundes). Forslaget til en sådan procedure fremsættes af formanden for et af parlamentets kamre. **EE:** Rigsrevisoren kan afsættes ved afgørelse fra den øverste domstol efter anmodning fra justitskansleren og med samtykke fra et flertal i parlamentet. **IE:** Generalrevisoren kan kun afsættes ved afgørelse truffet af præsidenten, hvis begge kamre i Parlamentet har vedtaget en beslutning om afsættelse. **EL:** Medlemmerne er dommere. Forslag om afsættelse/indledning af disciplinære foranstaltninger: Justitsministeren. Afgørelse om afsættelse: det øverste disciplinæråd. **ES:** Revisionsrettens medlemmer kan kun afsættes i tilfælde af grov tilsidesættelse af deres hverv efter en retssag. **FR:** Udnævnelsesmyndigheden træffer afgørelse om afsættelse efter indstilling fra revisionsrettens øverste råd i dets disciplinærsammensætning. **HR:** Afgørelsen om afsættelse træffes af det kroatiske parlament. **IT:** Fredsdommere kan kun afsættes efter disciplinære eller strafferetlige procedurer for revisionsrettens domstolsråd. Domstolens præsident kan ikke afsættes fra sin post, som han forlader ved frivillig fratreden eller pensionering på grund af aldersgrænsen. **CY:** Rigsrevisoren kan kun afsættes for alvorlig forseelse efter en dom afsagt af den øverste forfatningsdomstol. Republikkens præsident og justitsministeren kan indgive en anmodning om afsættelse. Præsidenten udsteder formelt afgørelsen om afsættelse af rigsrevisoren, men er underlagt dommen. **LV:** Rigsrevisoren og medlemmerne af statsrevisionsrådet kan kun afsættes af parlamentet på grundlag af en dom i en straffesag. **LT:** Parlamentet har kompetence til at afsætte rigsrevisoren. Grundene til afsættelse er udtømmende opregnet i lovgivningen. **LU:** Afsættelse ved storhertugeligt dekret efter forslag fra parlamentet og efter forudgående udtalelse fra det overordnede revisionsorgan. **HU:** Formanden for statsrevisionen kan afsættes ved afgørelse truffet af parlamentet. Proceduren indledes af det kompetente parlamentsudvalg. **MT:** Afsættelse på grund af påvist manglende evne til at varetage embedets funktioner eller påvist dårlig opførsel. Indstilling: Repræsentanternes Hus (to tredjedele flertal). Afgørelse: Republikkens præsident udsteder formelt afgørelsen, men er bundet af Parlamentets beslutning. **NL:** Den øverste domstol kan afsætte eller suspendere medlemmerne af det overordnede revisionsorgan. **AT:** Beslutning om afsættelse kræver et flertal på to tredjedele i nationalrådet. **PL:** Forslag om afsættelse kan fremsættes af Sejms formand eller en gruppe på mindst 35 medlemmer af Sejm (det nedre kammer i parlamentet); Beslutning om afsættelse træffes af Sejm og Senatet, som skal godkende Sejms afsættelse. **PT:** Medlemmerne af det overordnede revisionsorgan kan ikke afsættes, undtagen ved disciplinærsager, der føres i det overordnede

revisionsorgan. Et stående udvalg, ledet af formanden og bestående af næstformanden og en dommer fra hvert kammer, valgt af deres kolleger, er ansvarligt for udøvelsen af disciplinærmyndighed, med mulighed for appel til det almindelige plenarmøde. Lederen af det overordnede revisionsorgan kan afsættes af statsoverhovedet efter forslag fra regeringen. I praksis er denne mulighed aldrig blevet anvendt. **RO**: Medlemmerne af det overordnede revisionsorgan kan kun afsættes af parlamentet efter forslag fra de stående udvalg for budget, finans og banker i parlamentets to kamre. **SI**: Mindst 15 medlemmer af parlamentet kan foreslå afsættelse af formanden eller næstformændene for det overordnede revisionsorgan. Den endelige afgørelse træffes af parlamentet. **SK**: Parlamentet kan afsætte formanden/næstformændene på de betingelser, der er fastsat i lovgivningen. **FI**: Parlamentet træffer afgørelse om afskedigelse efter forslag fra parlamentets hvervskommission (formand, de to næstformænd og fire andre medlemmer af Parlamentet). **SE**: Riksdagen kan kun afsætte en rigsrevisor, hvis rigsrevisoren ikke længere opfylder de krav, der gælder for hvervet, eller hvis rigsrevisoren har gjort sig skyldig i grov forsømmelse (tre fjerdedele af de afgivne stemmer og mere end halvdelen af medlemmerne af Riksdagen).

3.2. Oversigt over indikatorer, der er relevante for det indre marked

Ud over domstolene, anklagemyndigheden og andre retslige organer præsenterer resultattavlen for retlige anliggender 2025 for første gang karakteristika for flere andre offentlige myndigheder, som har til opgave at anvende EU-retten på specifikke områder såsom bekæmpelse af korrupsion, offentlige udbud og konkurrence.

Figur 59 og 60 viser, hvordan virksomhederne opfatter uafhængigheden af klageinstanser i første instans vedrørende offentlige indkøb og de nationale konkurrencemyndigheder.

Resultattavlen for retlige anliggender 2025 indeholder desuden karakteristika for uafhængige myndigheder, som er relevante for det indre markeds funktion. Figur 61 viser, hvordan medlemmer og/eller ledere af klageinstanser i første instans vedrørende offentlige indkøb udpeges og afsættes, mens figur 62 viser det samme for de nationale konkurrencemyndigheder, og figur 63 og 64 viser de myndigheder, der er involveret i udnævnelsen og afsættelsen af lederen af de overordnede revisionsorganer eller deres medlemmer, afhængigt af om de er ledet af en enkelt person eller et kollegialt organ.

4. KONKLUSIONER

EU's resultattavle for retlige anliggender 2025 udbygger det indgående indblik i retssystemernes effektivitet i medlemsstaterne. Indikatorerne viser en løbende indsats for at forbedre retssystemernes effektivitet, kvalitet og uafhængighed. Desuden viser de visse strukturelle aspekter af andre offentlige myndigheder, der har til opgave at anvende EU-retten. Der er dog fortsat udfordringer med hensyn til at sikre borgernes fulde tillid til retssystemerne i alle medlemsstater. Oplysningerne i EU's resultattavle for retlige anliggender bidrager til den overvågning, der foretages som led i den europæiske retsstatscyklus, og indgår i Kommissionens årlige rapport om retsstatssituationen.